CENA 1500 din — Leto XLII — št. 4

Kranj, torek, 17. januarja 1989

GORENJSKI GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Stran 4: Radioamaterstvo povezuje

Stran 8: Kot davkarija ali carina, ki deli pravico

70 ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Socialistične črne luknje

Čeprav kmetje ponavadi največ govorijo o vremenu in cenah (kot je dejal dr. Marko Kranjc, predavatelj na Ekonomski fakulteti v Ljubljani), pa so na seminarju Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine v Novem mestu govorili o marsičem drugem - o zmotah in zablodah pretekle in sedanje kmetijske politike, o spremembah, s katerimi bi tudi slovensko kmetijstvo stopilo na pot napredka, o razbitju raznih monopolov, ki ščitijo nesposobne in nepripravljene na konkurenco, o nujnosti uveljavitve družinske kmetije... Že sam plakat v "razgovorilnici" (kot je pisalo na vratih) je bil precej (miloševićevsko) provokativen - kmet bo ali pa ne bo te dežele, sicer pa je bil seminar kar prijetna ura resnice o našem kmetijstvu, ki pa je žal niso v celoti slišali predstavniki uradne kmetijske politike. Čeprav v nekaterih "starih" kmetijskih organih in organizacijah še vedno gledajo na kmečko zvezo kot na neresnega in nestvarno razmišljujočega sogovornika, pa zveza obstaja, s svojim članstvom, s številnimi simpatizerji (več imate prijateljev, kot si mislite, je dejal prof. Franc Bučar) in tudi z zahtevami, za katere se je na seminarju, kjer so govorili priznani kmetijski strokovnjaki, še enkrat pokazalo, da so realne. Če se kmečka zveza bojuje proti pretirani kmetijski "nadstavbi" in se zavzema za ustanovitev kmetijsko-gospodarske zbornice, ki naj bi nadomestila nekatere (kmetom odtujene in zbirokratizirane) kmetijske organe in organizacije, potem to ni nekaj nerealnega, temveč potrebno za razbremenitev kmetijstva in za krepitev položaja kmetijstva. Ker so naše kmetije premajhne, družbena posestva pa v povprečju prevelika, kmetje zahtevajo, da se "socialistična črna luknja" (kot je dejal prof. Mirko Leskošek) zapolni z zemljo, ki jim je bila neupravičeno odvzeta v povojnem času, z zemljo tistih družbenih posestev in zadrug, ki jo slabo obdelujejo in na kateri "pridelujejo" le izgubo. Ko je prof. Franc Zagožen dejal, da je rešitev le agrarna reforma (danes in takoj) in da bi po mirni poti uveljavili večje, družinske kmetije šele v osemdesetih letih, je eden mlajših kmetovalcev le odvrnil: "To me ne zanima, takrat me ne bo več." Njegova reakcija je kajpak razumljiva: mladih, ki niso zgodovinsko obremenjeni, ne zanima toliko "brskanje" po kmetijski preteklosti, temveč predvsem nedvoumni in konkretni odgovori na vprašanja o prihodnosti. Prav prihodnost (kot tudi usoda zahtev kmečke zveze) pa je precej nejasna, ker sedanja oblast ni posebej naklonjena korenitim spremembam, odpravi gozdarskih in kmetijskih monopolov, konkurenci in kmečki svobodi v organiziranosti, "razbitju" nekaterih ideoloških predsodkov ("družbeno kmetijstvo kot nosilec napredka v kmetijstvu")...

C. Zaplotnik

Takole kot šestošolci iz kranjske Jenkove šole, so se v petek gotovo veselili vsi gorenjski osnovnošolci in srednješolci. Naj žive počitnice! Naj gredo za štirinajst dni v pozabo "sitni" učitelji, slabe ocene, trdovratni zvonec! Naj zaigrajo srca! Čeprav ni snega, naj bo oddih prijeten in koristen, naj bodo ure lenarjenja v postelji, ždenja pred televizorjem, ob pustolovski knjigi, v kinu, na drsališču, v bazenu, na igrišču oziroma kjerkoli že boste iskali zabavo, čimbolj prijetni, naj vas počitnice razvedrijo in spočijejo za drugi "polčas". (H. J.) - Foto: G. Šinik

Izviri se sušijo

Vode že primanjkuje

Kranj, 16. januarja - Zaradi mile zime so upravljalci vodovodov na Gorenjskem že zaskrbljeni. Konec minulega tedna so letošnjo zimsko sušo že občutili tam, kjer se ob daljših sušnih obdobjih najprej srečajo s pomanjkanjem vode. V Laze nad Gorjami so že morali pripeljati vodo v cisternah. Kritični meji se že približuje celotno bohinjsko območje, s pomanjkanjem vode pa se lahko med prvimi srečajo na območju Ljubnega. V kranjski občini, kjer si pomagajo s črpališčem na Gorenji Savi, ugotavljajo, da so zelo upadli vodni viri pod Krvavcem. Še najmanj se za zdaj suša kaže v Radovni, iz katere se oskrbujejo z vodo na Bledu in naprej proti Lescam.

Upravljalci vodovodov pa se bojijo, da se bodo razmere še poslabšale, saj jih lahko izboljša le izdatno deževje in nato še sneg. Zgolj sneg in mraz pa bi težave, ki se že kažejo, še poslabšala.

A. Ž.

Kranj, 13. januarja - 63-letni Alojzij Novinec iz Kranja je v petek nekaj pred drugo uro popoldne vozil osebni avtomobil z Labor proti križišču s prednostno cesto Kranj - Škofja Loka. V križišču je zavijal levo proti delavskemu mostu, pri tem pa je izsilil prednost Vinku Jeliču, ki je pravilno pripeljal kombi iz škofjeloške smeri. Čeprav je Jelič zaviral, nesreče ni mogel preprečiti. Novinec, ki ni bil privezan z varnostnim pasom, se je v trčenju hudo ranil. - Foto: F. Perdan

Vozniki, pripnite se z varnostnim pasom!

Kranj, 17. januarja - Na Gorenjskem je bilo lani v prometnih nesrečah 53 mrtvih in 600 ranjenih. Posledice bi bile nedvomno blažje, ko bi se vozniki in sopotniki na prednjih sedežih dosledno privezovali z varnostnim pasom. Prometni strokovnjaki trdijo, da neprivezanega voznika v trčenju že pri hitrosti 50 kilometrov na uro vrže skozi vetrobransko steklo. Kako usodne so lahko posledice, pa nam govore tudi tele fizikalne zakonitosti: trčenje pri hitrosti 60 kilometrov na uro je prav tako nevarno kot padec s 14 metrov višine, pri 80 kilometrih na uro kot padec s 25 metrov, trčenje pri 100 na uro pa je enako padcu s 40 metrov.

Kot kažejo izkušnje, se voznikov dobri nauki zlepa ne primejo, tudi kazni (zdaj neprivezan voznik odšteje miličniku za ta prekršek stari milijon) jih ne spametujejo. V imenu preventive, ki ima za cilj 10 odstotkov manj prometnih nesreč v tem letu, danes poteka vseslovenska akcija »varnostni pas«. Prometna milica bo patruljirala tudi vsepovsod po Gorenjski, zato naj voznike vnaprej posvarimo, da se privežejo. Pa ne le danes in tudi ne v izogib kazni, ki jih utegne doleteti, temveč vselej in zato, da si bodo v morebitni nesreči ohranili celo kožo.

D. Ž.

Nova premiera novega gledališča

Kranj - Teater ante portas, nova gledališka alternativna skupina, ki deluje v okviru DPD Svoboda Stražišče, je pripravila za petek, 20. januarja, svojo prvo predstavo z naslovom Süsse heilige natur - Sladka, sveta narava po predlogi Johanna Wolfganga Goetheja. Predstava prikazuje precej bombastičen odsev pravljičnega trenutka, idiliko raja, pa tudi pekla. Premiera bo ob 20.30. uri v dvorani Krajevne skupnosti Stražišče. Predstavo so pripravili: Bojan Artač, Denis Trost, Dragan Petrovič, Irena Oman, Olga Tadič, Lionella Zagoričnik, Zvone Tomac, Iztok Alidič, Milan Tepina, Vencelj Sedej, Darja Zupan in Ciril Berglez.

Konec pikolovskega mešetarjenja

Leto 1989 bo šlo v zgodovino družbeno-gospodarskega načrtovanja kot leto, ko smo brez velikega pompa "pokopali" razvojne resolucije - dokumente, ob katerih smo se vsako leto prepirali ne samo zaradi njihove vsebine, temveč tudi zavoljo pikolovskih malenkosti - al' prav se piše kaša ali kasha (kot bi dejal pesnik). Če se ozremo samo eno leto nazaj na prednovoletne dogodke v zvezni skupščini, se spomnimo, da se je vsa, na kimanje delegatov navajena Jugoslavija tresla, ker se Slovenija z vsem, kar je bilo zapisano v resoluciji, ni strinjala. Razne komisije, organi in (nekateri) delegati so takrat prebirali resolucijo od črke do črke, se spotikali ob besede in jih zamenjevali z novimi in bolj sprejemljivimi, iskali boljše izraze, drugačne formulacije... Če po letu dni vzamemo v roke razvojno resolucijo za leto 1988, ugotovimo, da sta praksa in s krizo prežeta vsakdanjost zaobšli ne samo vejice in besede, ampak cele odstavke in poglavja. Kakšen smisel je imelo takšno načrtovanje, pove že podatek, da so z resolucijo načrtovali 95-odstotno inflacijo, leto pa se je končalo z več kot dvestoodstotno?

Kritičnih osti pa ne gre zabadati le v zvezno resolucijo, temveč tudi v občinske, ki so bile sestavljene, kot je dejal gospodarstvenik iz kranjske občine, iz desetih neznank (gospodarske politike) in iz stotero pobožnih lokalnih želja. Tudi v teh je bilo veliko pikolovstva - kot bi bil poudarek na samem dokumentu, ne pa na njegovi realnosti, življenjskosti, uresničevanju... Še dobro se spomnim primera, ko so člani izvršnega sveta modro tehtali, kateri izraz bi bil v resoluciji primernejši - sprememba ali dopolnilo. Tudi to pretirano skrb za pravi vsebinski izraz bi jim še bilo mogoče odpustiti, če bi čez leto tako dosledno ugotavljali, katere naloge so bile uresničene in katere ne, kdo je delal odgovorno in kdo neodgovorno...

Letos resolucij ni več, ostale so nam le usmeritve in cilji - načrtovanje, ki je bližje našemu življenju z neznankami, hitrimi spremembami, zasuki... C. Zaplotnik

Naša smučarija

Dobro je treba skočiti dvakrat

Kranj, 16. januarja - Mogoče smo zaradi uspehov naših smučarjev v zadnjih sezonah res postali razvajeni in prezahtevni in ne upoštevamo, da se številčno majhen narod z vedno bolj omejenimi gmotnimi sredstvi res ne more kosati z močnejšimi, vseeno z nastopi naših smučarjev v svetovnih pokalih na splošno ne moremo biti zadovoljni. Rešujejo nas dekleta, čeprav v okrnjeni postavi brez Mojce Dežman in Katre Zajc, fantje, razen redkih izjem, pa niso na ravni zadnjih sezon. Skakalci ga na zadnjih tekmah kar redno lomijo v drugih skokih, tekači so še daleč od točk svetovnega pokala, alpski smučarji pa imajo na srečo Tomaža Čižmana, ki je edini jugoslovanski prvokategornik. Nekaj za rep ulovljenih točk svetovnega pokala (Žan, Petrovič) in zadnje osmo mesto Benedika v slalomu ni obliž za izjalovljena pričakovanja. Najrazličnejša, tudi sprejemljiva opravičila, slišimo, tudi obete, da se bomo do svetovnih prvenstev ujeli, vendar tako čas kot tekme bežijo. Tekmovati je treba znati in če te veščine ni, je zaman dober trening in uspehi na manj pomembnih tekmah, pa tudi gmotni pogoji, ki jih sedaj naši smučarji imajo in v tem prav nič ne zaostajajo za konkurenco. V športu pač ne štejejo ure treninga, ne šteje samo ena dobra vožnja ali en dober skok. Štejejo končni rezultati.

J. Košnjek

GORENJSKI GLAS GRAFIČNE STORITVE

V Murki imajo posluh za drobnarije

Tople, ročno tkane odeje

Lesce, 13. januarja - V Murkinem salonu pohištva so izložbeno okno ter prostor ob vhodu namenili prodajni razstavi ročno tkanih odej Jerneja Ručigaja z Bohinjske Bele. Poslovodkinja Milica Kunstelj pravi, da v drobnarijah zaslužka ne iščejo, zato je v salonu pohištva moč najti kup zanimivih drobnarij, predvsem izvirnih izdelkov domače obrti.

Tja do konca januarja bo v Murkinem salonu pohištva v Lescah odprta prodajna razstava ročno tkanih odej Jerneja Ručigaja z Bohinjske Bele, ki se z ročnim tkanjem, tudi predenjem domače volne ukvarja in preživlja že štiri leta, razstava v Murki pa je njegova prva samostojna predstavitev. Ročno delo je seveda zamudno, v dobrih treh mesecih intenzivnega dela se mu je nabralo toliko izdelkov, da je z njimi lahko napolnil razstavo.

Murkinim aranžerkam je uspelo lepo predstaviti ročno tkane volnene odeje različnih velikosti, tudi takšne, da je z njimi moč prekriti dve postelji, Jernej pa izdeluje tudi blazine in oblačila. Modalne barve ročno stkanih odej iz domače volne neverjetno sijejo v kombinaciji s pohištvom iz masivnega lesa naravnih barv. Prodajalke pa so nam povedale, da Jernejeve odeje, ki jih imajo tudi sicer v prodaji, ljudje kupujejo predvsem za usnjene sedežne garniture. Usnje je seveda kvalitetno in praktično, za sedenje pa je pozimi hladno, zato dokupijo tople odeje iz domače volne. Ne zgolj zato, ker se dobro poda k dobremu, ker se naravne barve domače volne mikavno podajo k pravemu usnju, temveč tudi zato, ker so Jernejeve odeje povsem čiste tkanine. Njegova posebnost so namreč iz ročno predene volne stkane tkanine, ki jih barva z orehi, češminom in jelševim lubjem, torej odeje brez kakršnekoli kemične obdelave in zato tudi zdrave, predvsem za tiste, ki jih rado trga po sklepih, saj imajo antirevmatične lastnosti.

V Murkinem salonu pohištva to seveda ni prva razstava, zamenjala je razstavo slik Branka Čušina z Jesenic, poprej pa jim je razstavo posredovala galerija Čevder iz Kranjske gore. Poslovodkinja Milica Kunstelj nam je povedala, da jih z veseljem prirejajo že nekaj let, seveda so to prodajne razstave, toda v njih ne iščejo zaslužka, kakor tudi ne pri kopici zanimivih drobnarij, ki jih imajo naprodaj, predvsem izvirne izdelke domače obrti. Tako je tam moč najti dosti kvalitetne suhe robe iz Ribnice, pekače iz Kremžarjeve opekarne v Komendi itd. V Murki torej že vedo, da lahko drobnarija pripelje kupca v salon pohištva, po prijaznem sprejemu bo morda kmalu prav k njim prišel tudi zaradi večjega nakupa.

M. Volčjak

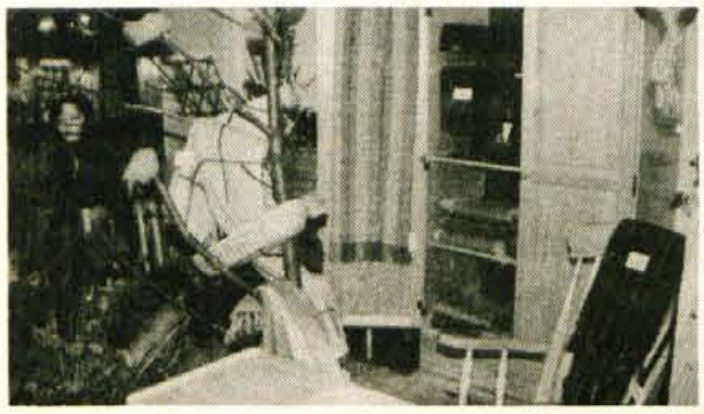

Podražitve tudi Tržiču ne prizanašajo

Višje stanarine, dražje komunalne storitve

Tržič, 11. januarja - Na seji izvršnega sveta v Tržiču so člani sprejeli sklep o podražitvi stanarin, vode, kanalščine in smetarine. Nove cene komunalnih storitev bodo veljale že od 15. januarja, stanarin pa od 1. februarja dalje.

Težave, s katerimi se ubada tržiška komunala, niso majhne. Najbolj jih tepejo dragi krediti, ki so jih najemali za investicijska dela pri urejanju vodovodov in kanalizacij ter nabavo strojne opreme. Sedanja cena njihovih storitev zadošča le še za enostavno reprodukcijo. Nove cene so postavljene tako, da bo v njih zagotovljen delež za razširjeno reprodukcijo in izvajanje zastavljenega programa del ter pokrivanje obveznosti najetih kreditov. Po daljši razpravi in osvetljevanju problemov tržiške komunale z vseh strani, so člani izvršnega sveta sprejeli sklep o novih cenah komunalnih storitev. Tako bo od 15. januarja za občane Tržiča kubični meter vode dražji za 60 odstotkov, kanalščine za 76 in snage 44 odstotkov. Medtem ko so še novembra za kubični meter vode plačevali 382 din, bodo plačevali po novem 613 din, za kanalščino namesto 137 din 242 din in za smetarino namesto 125 din 180 din. Gospodarstvo bo kubični meter vode, ki jo je doslej plačeval po 2.036 din, plačeval 47 odstotkov dražje, to je po 3.012 din, kanalščino pa kar 105 odstotkov dražje, namesto 1.432 din 2.944 din.

Za stanarine je izvršni svet skupščine občine Tržič sprejel sklep, da se povišajo enako, kot v vseh ostalih občinah, to je za 66 odstotkov.

D. Dolenc

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl-Žlebir** (socialna politika), **Dušan Humer** (šport), **Vilma Stanovnik** (Tržič, turizem), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Nada Prevc** in **Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Znanstveno srečanje Kosovo, Srbija, Jugoslavija v Ljubljani

Sto obrazov istega problema

Ljubljana, 13. januarja - Dvodnevno srečanje jugoslovanskih intelektualcev na temo Kosovo - Srbija - Jugoslavija je, kljub temu da ni bilo vseh povabljenih gostov s Hrvaške in iz Srbije, kar še posebej velja za prvi, četrtkov del posvetovanja, doseglo večino svojih namenov. Organizatorji posvetovanja, revija Mladina, Časopis za kritiko znanosti, Marksistični center Univerze Edvarda Kardelja, Radio Študent, Knjižnica revolucionarne teorije (KRT) in Dnevnik bodo referate in razprave s posvetovanja objavili v posebni knjigi.

Dve osnovni značilnosti je imelo ljubljansko znanstveno posvetovanje. Pričakovanega dialoga med slovenskimi, hrvaškimi, srbskimi in kosovskimi znanstveniki in intelektualci ni bilo, čeprav je znano, da so v Jugoslaviji pogledi na Kosovski problem sila različni in imajo še največ skupnega slovenska in kosovska razmišljanja, medtem ko so še posebej srbska bistveno drugačna. Izjema je bil le petkov del posvetovanja, ko je bilo nekaj več polemičnosti in različnosti v razpravi, k čemur sta največ prispevala beograjski politolog Slobodan Samardžič in zagrebški ekonomist profesor doktor Branko Horvat, ki sta posredovala tudi nekaj povsem konkretnih predlogov, kako bi se dala kriza na Kosovu najhitreje rešiti. Druga, še najbolj pomembna značilnost ljubljanskega posvetovanja pa je dejstvo, da so kosovski znanstveniki, predvsem profesorji s prištinske univerze, in intelektualci po dolgih letih prvič javno povedali svoja razmišljanja o položaju v svoji pokrajini. To pomeni, da je bila prav po zaslugi ljubljanskega posvetovanja molk s kosovske plati prekinjen, pravega jugoslovanskega dialoga o Kosovu pa še ni.

Če na hitro preletimo vsebino referatov in diskusij na posvetovanju, potem lahko rečemo, da nobeno od mnogih kosovskih vprašanj ni bilo zanemarjenih. Govora je bilo o rabi in zlorabi pojmov albanizacija, kontrarevolucija, genocid in albanofobija, o Kosovu kot katalizatorju jugoslovanske krize, o sožitju v pokrajini in in integraciji albanskega življa v jugoslovansko skupnost, o poenostavitvah in enostranskem prikazovanju kosovskega problema v sredstvih javnega obveščanja, o uspešnosti in neuspešnosti reševanaja krize, o nezmožnosti albanske, srbske in tudi jugoslovanske birokracije pri reševanju Kosova, o demografskih problemih pokrajine in položaju albanskega jezika in Albancev na Kosovu, v Črni Gori in Makedoniji. Posebej na račun slednjega je bilo predvsem s strani gostov iz Prištine izrečenih veliko kritik. Dr. Horvat je menil, da Albanci sami premalo naredijo za svoj prodor in popularizacijo svojega jezika, da bi jih tudi drugje bolje razumeli in so preveč zaprti sami vase. Izpostavljen je bil problem velike nezaposlenosti, predvsem žensk, rečeno je bilo, da se o Albancih govori preveč politično in premalo znanstveno in da ni vse zlo, kar je albansko, Slobodan Samardžič pa je menil, da je albansko nacionalno gibanje nacionalistično in zahteve po republiki kontrarevolucionarne in da so težnje po oblikovanju homogene države srbskega naroda legitimne in neškodljive za Albance. Preveč poudarjamo samo nacionalnost, premalo pa vlogo posameznika, človeka in državljana, in prav zaradi nacionalnosti, ki jo branijo politike, prihaja do nacionalizmov, ta pa ima v Jugoslaviji prevelike peruti. Zaradi tega trpi demokracija. Posvetovanje pa je zavrnilo razmišljanja, čigavo je bilo, čigavo je in čigavo bo Kosovo. To ni stvar resne diskusije o Kosovu v jugoslovanskih okvirih. Predvsem pa Albanci ne smejo biti podnajemniki v neki federaciji srbski nacionalni državi, ampak njeni enakopravni stanovalci.

J. Košnjek

Svet se ne bo vrtel okoli nas

Kranjska gora, 16. januarja - Na srečanju pedagoških delavcev jeseniške občine je bil slavnostni govornik podpredsednik republiške konference SZDL Viktor Žakelj. Govoril je o sedanjem političnem trenutku v Sloveniji in v Jugoslaviji ter o pomenu vzgoje in izobraževanja.

Viktor Žakelj je pred polno dvorano v hotelu Lek v Kranjski gori med drugim dejal: »Žal smo šele zdaj spoznali, da smo del sveta, da se svet ne bo vrtel okoli nas, ampak da se bomo mi morali vrteti okoli sveta. In ko smo to spoznali, se je pri nas začela tako imenovana kriza, ki ni le kriza politike, ampak je tudi kriza moralnih in vseh drugih vrednot. To pa doživljamo kot destrukcijo, kot stisko in razvrednotenje, saj vse, kar se dogaja v nas in okoli nas ni več v skladu s tistim, kar so nas učili. Morda še kdo napoveduje, da smo mi osredje sodobnega sveta, da smo bogati, da smo imeli enkratno in neponovljivo revolucijo - vse se pred našimi očmi ruši, ko spoznavamo, da pravzaprav nismo nič posebnega. Mi smo le del tega sodobnega sveta, od katerega moramo vzeti vse tisto, kar nam lahko koristi, kar nas more plemenititi.

In ko odidejo s prizorišča karizmatične osebnosti, se spet pojavijo večna vprašanja: ena država, ena zastava, en jezik, ena kultura; vse tisto, kar smo mislili, da je že pokopano. Srbija se popolnoma zadovoljuje z organizacijo na nacionalistični osnovi, z monolitno partijo... Slovenija je doživela razvitost, ki zahteva inovativnost in opuščanje ekstenzivnega gospodarskega razvoja. Slovenski in jugoslovanski trg nimata več plačilne sposobnosti za kupovanje naših izdelkov, zato moramo iti v izvoz. Že danes okoli 15 odstotkov družbenega proizvoda ustvarimo v mednarodni menjavi, če pa se primerjamo z Jugoslavijo, so podatki naslednji: približno 20 odstotkov ustvarimo družbenega proizvoda, 25 odstotkov vsega izvoza, 33 odstotkov pa konvertibilnega izvoza. Slovenija mora iskati nove poti, zato je v permanentnem konfliktu s tistimi, ki lahko še nekaj časa hodijo po starih poteh.

V Sloveniji se zavedamo pomena vzgojnega in izobraževalnega dela in ne mislimo, da je to potrošnja. Odpovedati se bo treba iluzijam usmerjenega izobraževanja. Vendar tudi tu ne moremo hiteti bolj, kot se hiteti da. Veseli bomo, če v tem slovensko politiko podprete, saj je dograjevanje osnovnega in srednjega šolstva, za katero se zavzemamo, v dobrobit otrok, vas samih in v prid naše skupne prihodnosti.«

D. Sedej

Seminar kmečke zveze v Novem mestu

Kmečka zveza potrebuje politične zaveznike

Novo mesto, 15. januarja - Slovenska kmečka zveza in Zveza slovenske kmečke mladine sta v soboto in nedeljo pripravili na srednji kmetijski šoli Grm pri Novem mestu seminar za predstavnike podružnic, na katerem sta vodstvi stanovsko-političnih organizacij skušali skupaj s kmeti in kmetijskimi strokovnjaki odgovoriti na vprašanje, kako spremeniti kmetijstvo in kmetijsko politiko, da bosta bolj "po meri kmetov in kmečkega prebivalstva".

Ker so se v zadnjem času predvsem med kmeti, ki niso člani kmečke zveze, pojavile pobude, naj bi se kmečka zveza manj ukvarjala s politiko in več s strokovnimi vprašanji, so na seminarju povprašali za mnenje tudi **prof. Franca Bučarja,** ki pa jim je odvrnil: "Vloga zveze naj bi bila izrazito politična. Kmetovati znate in vas ni treba učiti, vendar pa ne morete gospodariti tako, kot bi radi in kot bi bilo pravilno, ker vas onemogoča zakonodaja. Zakonodajo pa boste lahko spremenili le, če boste postali politična sila. Ker so občine najmočnejše trdnjave tega sistema, boste na največ odpora pri spreminjanju položaja kmetijstva in kmetijske politike naleteli prav pri občinskih "strukturah"."

Nastajanje novih zvez v Slovenije (slovenska demokratska zveza) in pobude za še nove (socialdemokratska) so bile tudi povod za razpravo o tem, kakšno je (bo) mesto kmečke zveze v okviru novih demokratičnih gibanj in kaj pomeni to, da je **Ivan Oman, kmet iz Zminca pri Škofji Loki in predsednik Slovenske kmečke zveze,** tudi član slovenske demokratske zveze. Oman je na to vprašanje odgovoril takole: "Kmečka zveza naj ostane stanovska organizacija in naj ne preprečuje, da bi njeni člani pristopili h katerikoli politični skupini... Zdi se mi, da je za kmečko zvezo celo koristno, da sem jaz, Ivan Oman, državljan SFRJ, tudi član demokratske zveze, saj kmečka zveza nujno rabi politične zaveznike. Kmetje smo sicer resda prvi, ki smo v slovenski družbi vzpostavili samostojno organizacijo, ampak nas je premalo, da bi lahko kaj bistvenega premaknili. To pa ne pomeni, da smo brez uspehov. Velik uspeh je že to, da zveza obstaja kot organiziran pritisk na sistem. Tudi socialdemokrate, ki se bodo v kratkem organizirali, moramo sprejeti za naše zaveznike, še posebej zato, ker bo to verjetno ena najmočnejših političnih skupin pri nas."

Janez Janša, znani publicist in član četverice iz znamenitega "roškega procesa", ki je tudi sodeloval na okrogli mizi Kmečka zveza sredi političnega vrenja, je dejal, da je prvi pogoj za družbene spremembe takšna preobrazba volilnega sistema, ki bo omogočala izvolitev ljudi mimo "filtrov", ki obstajajo. Zdaj postopek le formalno poteka v okviru SZDL, dejansko pa ga v celoti nadzira partija, kar se je še posebej izkazalo ob zadnjih volitvah. Na vprašanje, kdo bo branil demokracijo v Sloveniji in vsa napredna gibanja v državi, pa je Janša dejal, da je naš družbenopolitični sistem skupen in da so tudi represivni organi, ki naj bi ga ščitili, skupni in nadzorovani s federalne ravni. Ko gre za strah pred novimi gibanji in zahtevami, je treba upoštevati dvoje: eno je strah, ki ima realne korenine, drugo pa pretiran strah, ki je tudi v Sloveniji kar precej prisoten... Vojska lahko pripelje na ulico tanke, uvede policijsko uro, zapre ljudi in prevzame neposredno oblast; problem pa bi bil voditi gospodarstvo, proizvajati sredstva za življenje ob že zdaj majhni volji ljudstva, je dejal Janša.

C. Zaplotnik

Kakšna bo nadaljnja usoda sozda GLG

Sodelovanje naj ostane, obliko pa naj izberejo članice

Škofja Loka, 10. januarja - Ko sta lani iz gorenjskega gozdarsko-lesarskega sozda GLG izstopila blejski LIP in Gozdno gospodarstvo Bled, so v njem ostali samo še GG Kranj, Zlit, Alples, Jelovica, Gradis Škofja Loka in Aero Medvode. Ker o izstopu razmišljajo tudi nekatere druge članice in so z novim zakonom o podjetjih predvidene tudi drugačne rešitve, postaja vprašanje, kakšna bo nadaljnja usoda sozda, vse bolj aktualno.

Ko je problematiko povezanosti in sodelovanja gorenjskih gozdarjev in lesarjev in utemeljitve za preobrazbo sozda v torek obravnaval škofjeloški izvršni svet, je ocenil, da bo tudi v prihodnje potrebno usklajevanje interesov, vendar pa naj si organizacijsko obliko izberejo podjetja sama glede na svoje potrebe in zakonske možnosti. V vodstvu sozda predlagajo, da naj bi se gozdarji in lesarji povezali v sestavljeno podjetje ali v skupnost podjetij. Da se predvsem v škofjeloški občini zelo zavzemajo za to, da bi gorenjski gozdarji in lesarji tudi v prihodnje ohranili neko obliko povezanosti (ni pa nujno, da je to sozd), je vsekakor razumljivo, saj (predimenzionirana) lesna industrija v občini še zdaleč nima dovolj lesa za svoje potrebe in je zato odvisna tudi od drugih. Zdaj ima sicer polna skladišča, vendar iz trenutnih razmer še ni mogoče sklepati, da ga bo imela dovolj tudi čez pet, deset let. Gozdarstvo je namreč v hudih škripcih. Ker sta gorenjske gozdove v minulih letih prizadeli veliki naravni ujmi - veter in žled in je tudi vse več gozdov "bolnih" zaradi onesnaženega zraka, bolezni, škodljivcev, slabega gospodarjenja in drugih vplivov, je gotovo, da bodo gozdovi v prihodnje dajali manj lesa kot zdaj.

Člani izvršnega sveta so bili na torkovi seji precej kritični do sedanje organizacijske oblike sozda in tudi do gradiva, ki ga je vodstvo sozda pripravilo kot izhodišče za povezanost gozdarstva in lesarstva v prihodnosti. **Stane Mohorič** je dejal, da iz gradiva ni razviden odnos sozda do novih gibanj v gozdarstvu in da bi bilo po njegovem mnenju še najbolje, da bi gozdove vrnili kmetom. Kmetje se strinjajo s tem, da je gospodarjenje z gozdom strokovno, vendar ne morejo razumeti, da so sami v gozdu le najemna delovna sila in da jim prodajne pogoje določajo drugi. Kot je dejala predsednica **Ida Filipič-Pečelin,** je v razvitih državah gozdarska stroka (tudi odkazilo lesa) državno opravilo, medtem ko je vse ostalo (delo v gozdu, trgovina z lesom) prepuščeno lastnikom. Pri nas pa je vse postavljeno na glavo: čeprav so kmetje v preteklosti že velikokrat dokazali, da so skrbni gospodarji gozdov, jim je oblast pustila le posek in spravilo, vsa ostala gozdna dela in trgovino z lesom pa je zaupala gozdnim gospodarstvom, ki so zadnje čase prav zaradi monopolnega položaja pogosto kritizirana. Ker nova gibanja v gozdarstvu odpirajo vrsto novih vprašanj, bo izvršni svet zaprosil gozdno gospodarstvo za njihova stališča do svobodne trgovine z lesom in do drugih zahtev, ki jih zadnje čase postavljajo kmetje.

C. Zaplotnik

GLG poslovna skupnost?

Rok Gašperšič, glavni direktor sozda GLG: "Kolegij direktorjev sozda je na sestanku v ponedeljek sklenil predlagati delavskemu svetu sozda, da začne postopek za spreminjanje sozda v poslovno skupnost, v katero naj bi se v začetku včlanile vse sedanje članice sozda, k sodelovanju pa bomo povabili tudi vse ustanoviteljice interne banke Les, kmetijsko-gozdarske organizacije in organizacije drobnega gospodarstva, ki se ukvarjajo z lesno dejavnostjo. Interna banka deluje od novembra dalje, njene članice so za zdaj poleg organizacij, ki so v sozdu, še LIP Bled, GG Bled, Elan, Aero Celje, Intertrans Ljubljana in Lesna industrija Idrija, v kratkem pa bosta postali članici tudi Sora Medvode in Zarja Kamnik. Sozd naj bi se organiziral v poslovno skupnost do 1. julija."

Slovenski ekonomist dr. Jože Mencinger govori o paradoksu izkoriščanja

Čisti trg (Marković) ali določena pravila (Jović)

Brdo pri Kranju, 12. januarja - "Miloševićeva komisija si želi plansko tržno gospodarstvo, za sabo ima teoretični model planskega gospodarstva z decentraliziranim odločanjem, po njihovem naj bi torej plan določal pravila igre, ne zgolj maksimiranje koristi. Mi pa se zavzemamo za čisti tržni model, kjer tudi teh pravil ni. V Jugoslaviji je ta dilema zelo izrazita, pokazala se bo tudi pri oblikovanju nove vlade, saj mislim, da sta resna kandidata le Ante Marković in Borisav Jović. Sicer pa, če so razlike v Jugoslaviji tako velike, da je družbeni proizvod na prebivalca v Sloveniji sedemkrat večji kot na Kosovu, potem je možen oziroma upravičen obstoj različnih, seveda primerljivih gospodarskih sistemov," je znani slovenski ekonomist dr. Jože Mencinger dejal v predavanju, ki ga je imel v FSPN-jevi šoli za višje vodilne delavce na Brdu pri Kranju.

Mencingerjev paradoks izkoriščanja

Po uvodnem delu predavanja je najbolj ostal v spominu paradoks izkoriščanja, s katerim dr. Jože Mencinger razlaga večjo (praktično) uspešnost kapitalizma, kot predpostavki pa jemlje različne sposobnosti in sebičnost ljudi. Po domače povedano, če smo ljudje torej takšni, bolje pridemo skozi, če smo izkoriščani.

Paradoks izkoriščanja služi dr. Mencingerju tudi kot dokaz, da pri nas gospodarska reforma brez posegov v lastnino ne bo uspešna, kakor že doslej prav zaradi tega nobena ni bila. Mnenja naših ekonomistov si glede tega vprašanja še zdaleč niso enotna, tudi v Sloveniji ne, saj prav tako znani ekonomist dr. Bajt denimo sodi, da bi lahko bila s spremenjenim menedžmentom. Dr. Mencinger pa pravi, da so se pri nas reforme v odgovorih na vprašanja, kaj, kako, komu in kdaj proizvajati izčrpale in da je prišel čas, ko naj tudi pri nas naposled le začnemo razpršeno odgovarjati na vsa štiri vprašanja, hkrati pa naj bi posegli tudi v lastnino, ki poleg centraliziranega ali razpršenega odločanja določa gospodarski sistem ter je lahko privatna ali pa državna (družbena).

Mikulićeva komisija je prva načela vprašanje lastnine

Mikulićeva komisija je pri nas prva načela vprašanje lastnine, nenavadno pa je, kako je do tega prišla, pravi dr. Mencinger. Na začetku smo sodelovanje v Mikulićevi komisiji odklanjali, saj nismo videli možnosti, da se kaj naredi, mnogi pa se nismo želeli kompromitirati, kakor smo se že v Kraigherjevi komisiji, je dejal dr. Mencinger, ki je sodelovanje odklonil, podobno tudi dr. Bajt. Morda velja povedati, da je imel njegov institut pomembno vlogo pri oblikovanju ekonomske politike v letih 1984-85, ko je jugoslovansko vlado vodila Milka Planinc.

Kasneje pa je prišlo pravo presenečenje, saj je Mikulićeva komisija naredila več, kot je bilo moč od nje pričakovati, prišlo je do ogromnega ideološkega preboja, ki ga od Mikulića in njegove vlade nihče ni pričakoval. Posegla je v temelj ekonomskega sistema, v družbeno lastnino in samoupravljanje kot dve njegovi svetinji, in oba temelja našega sistema močno načela. Hkrati pa je prišlo do popolne teoretske zmede. Mnogi še vedno prisegajo na družbeno lastnino in samoupravljanje, ne zavedajo se, da družbena lastnina in trg kapitala ne gresta skupaj, kakor ne gresta samoupravljanje in trg delovne sile, pravi dr. Mencinger.

Po njegovi sodbi je torej Mikulićeva vlada na koncu vlekla prave poteze, toda, ni jih bila sposobna uresničiti.

Jugoslavija potrebuje predvsem deregulacijo, ne pa centralizacijo

Sedanje razmere so zelo nejasne, v Jugoslaviji niti tega ne vemo več, kakšen je naš družbeni proizvod, kajti če gledamo spreminjanje zalog, je 21 odstokov manjši kot leta 1981, pravi dr. Mencinger, kar sodi kot oviro uresničitve gospodarske reforme. Poleg stagnacije je velika ovira inflacija, ki je s spremembami gospodarskega sistema seveda ne bo moč zmanjšati, ustaviti jo je moč le z ustrezno denarno in davčno politiko. Zelo nesmiselno pa je napovedovati, kolikšna letos inflacija bo, kajti v tako negotovih razmerah takšno napovedovanje ni več neškodljivo, če nekdo napove, da bo 400 odstotna, potem si vsi mislimo, da bo najmanj tolikšna in to pričakovanje vgrade v svoje ravnanje.

Ljubljanska Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo prireja seminarje za višje vodilne delavce v gospodarstvu že tretje leto zapored, iz njih je zrasel magistrski študij menedžmenta, ki so ga začeli uvajati letos, vodi pa ga dr. Janez Jerovšek. Seminarji so seveda dobra osnova za magistrski študij, ki ga je "iz dela" vpisalo 73 slušateljev. Novost letošnjih seminarjev so okrogle mize, ki bodo vsekakor zelo zanimive, saj bodo zbrale ugledne strokovnjake in znanstvenike. S seminarji so začeli v četrtek, 12. januarja, ko je uvodoma predaval dr. Jože Mencinger, popoldne dr. Davor Savin, v petek, 13. januarja, pa dr. Vid Pečjak in Emil Milan Pintar.

Seminaristi so dobili tudi knjigo dr. Janeza Jerovška in dr. Veljka Rusa "Inovativno podjetje", ki je pravkar izšla pri Gospodarski založbi. Knjiga je domač odziv na sodobna gibanja v industrijsko razvitem svetu, ki se v zadnjih letih razvija po drugačnih vzorcih, kot se je pred dobrimi desetimi leti. Ustvarja strukturo gospodarstva in družbe, v kateri bodo ljudje živeli od dela inženirjev, inovatorjev in tehnikov, ne pa od dela nekvalificiranih ali nizko kvalificiranih delavcev. Knjiga je nastala na podlagi večletnega raziskovalnega dela avtorjev.

Napaka je bila storjena novembra, ko so bila sidra porabe dvignjena, pravi dr. Mencinger, saj je zgrešila socialni cilj. Z oktobra na november se je v Jugoslaviji masa sredstev za osebne dohodke povečala za 37 odstotkov, kar pa je bilo omejeno v gospodarstvu, kjer se je povečala za 32 odstotkov, v državnih službah, torej v administraciji pa se je povečala za 60 odstotkov. Popravki so bili zgrešeni tudi zato, ker je novembra prišlo do uravnovešenja, inflacija se je umirila, res na visoki stopnji, ki je bila 14 do 15 odstotna mesečno. Ekonomska politika pa tega ni izkoristila, kar bi lahko storila z ustrezno denarno politiko in če ne bi dvignila sider pri porabi, potem ne bi bilo potrebno ponovno pospeševanje inflacije, kar te dni že občutimo.

Kaj torej zdaj sploh lahko stori nova vlada? V odgovoru na to vprašanje je bil dr. Mencinger kratek. Druge možnosti, kot da na višje stopnje vrže sidra in da ne omejuje cen, pravzaprav nima. Pri cenah pa so po njegovem mnenju upravičeni posegi ekonomske politike na področja, kjer trga ni (npr. električna energija).

M. Volčjak

Prisilna uprava jugoslovanskega gospodarstva

Zakon o podjetjih pripravlja pogreb dogovorne ekonomije, ki že leži na parah, naših problemov pa s tem seveda še ni konec.

V burnih prednovoletnih dneh, ko je odstopila vlada, kar se je zgodilo pri nas prvič po vojni, je bil v zvezni skupščini 29. decembra sprejet zakon o podjetjih, temeljni zakonski akt, ki bo omogočil začetek izvajanja gospodarske reforme. Minevajo prvi tedni v novem letu, komentarjev novega zakona pa skorajda ni zaslediti, kar je nenavadno, saj smo pri nas vendar navajeni, da vsako novost hitro oberemo do kosti in če je le moč, skritiziramo kar se da. Razlog je tudi prozaičen, saj je bil zakon sorazmerno hitro sprejet, s polnim naročjem pripomb in do zadnjega nismo vedeli, katere oziroma katera inačica zakona je bila sprejeta, šele zdaj pa dobivamo slovenski prevod.

Seveda pa ne gre zgolj za to, temveč za korenite vsebinske spremembe, za resnično novost, ki je povzročila dokaj zmede, tudi med teoretiki. Kaj pravzaprav pomeni novi zakon o podjetjih? Vsekakor je to korak k sodobnemu svetu in Evropi, saj pomeni pogreb dogovorne ekonomije, ki že leži na parah in bo pokopana kaj kmalu, ko bo zakon prelit v življenje. Predstavlja pomemben preboj ideoloških blokad, toda žal še ne vseh, saj je dogovorna ekonomija le najbolj sveža plast miselnih usedlin, kakor pravi dr. Ribnikar. Zakon o podjetjih načenja vprašanje lastnine, vendar ga ne doreče. Sicer pa, zakaj naj bi ga, saj bi moral biti pravzaprav neodvisen od lastnine in bi z lastninskega vidika dovoljeval najrazličnejše kombinacije lastnine. Prav njegova odvisnost od lastnine torej govori o tem, da vse ideološke blokade še niso prebite.

Prav zaradi te nedoslednosti nosi zakon o podjetjih v sebi notranje nasprotje, predstavlja hkrati korak naprej in korak nazaj. Ker družbena lastnina ostaja nedefinirana, to dejstvo samo po sebi poraja nevarnost večje centralizacije, kar pa se seveda ne skuda s pogojno rečeno ukinitvijo samoupravljanja in odpravo tozdov. Slednje seveda ni povsem naša pogruntavščina, saj tudi drugod po svetu že dolgo poznajo male proizvodne enote, ki se kot profitni centri povezujejo v prodajne, razvojne, itd. družbe. Poznajo tudi participacijo in je imajo celo več kot pri nas, kjer o dobičku, ki ga ni, ne moremo odločati. Sploh pa sodelovanje delavcev postaja vse bolj pomembno, v inovativni družbi odločujoče.

Ker torej pri nas ni razrešeno temeljno vprašanje lastnine, zakon o podjetjih resnično spominja na prisilno upravo jugoslovanskega gospodarstva. Sicer pa, kaj drugega sploh lahko pričakujemo?

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Madžarski varčevalni program

V madžarskem parlamentu so nedavno sprejeli proračun za leto 1989, ki predvideva predvsem zmanjšanje vojaških izdatkov in subvencij kot tudi izdatkov za partijo. S temi varčevalnimi ukrepi naj bi letos proračunski primanjkljaj zmanjšali na 20 milijard forintov (410 milijonov dolarjev). Sprejeti proračun temelji na najbolj radikalnem izmed štirih osnutkov, ostali trije niso predvidevali tolikšnega zmanjšanja in tudi niso bili izglasovani.

Pridelali 5 odstotkov hrane manj

Statistični podatki kažejo, da je bila lani kmetijska proizvodnja v Jugoslaviji ponovno 5 odstotkov manjša kot leto poprej. Podoben padec je bil namreč tudi predlani, dobra letina je bila le leta 1986, ko je bila 11 odstotkov večja kot leto poprej. Če smo torej za razdobje 1981-1985 lahko zapisali, da pridelamo vsako leto za 0,3 odstotka hrane več, to za sedanje razdobje ne velja več. Za osemdeseta leta oziroma od leta 1981 naprej pa velja, da se poljedelska proizvodnja zmanjšuje za 0,1 odstotka letno. Vsako leto torej pridelamo manj hrane, čeprav imamo možnosti za večji pridelek več kot dovolj, saj pri svetovni organizaciji ocenjujejo, da bi lahko preživeli dvakrat toliko ljudi, kot jih ima naša država.

34. sejem mode v Ljubljani

Ljubljanski zmaji bodo povedali

Ljubljana, 15. januarja - V nedeljo popoldne je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani slovesno odprt 34. sejem MODA 89, na katerem na 17.200 m² razstavlja 460 razstavljalcev iz vse Jugoslavije. Sejem bo odprt od 16. do 19. januarja vsak dan od 10. do 19. ure.

Že vrsto let ob sejmu mode na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani ne ostaja prazen noben kvadratni meter razstavne površine. Prav ta sejem, s katerim se vsako leto začne sejemska dejavnost v Jugoslaviji in je eden najmočnejših tovrstnih sejmov v Jugoslaviji, pomeni poleg predstavitve modnih trendov tudi živahno sejemsko srečanje tekstilcev in usnjarjev s trgovci, ki bodo njihove kreacije, njihove izdelke posredovali široki potrošnji. Zadnja leta je sejem postal zelo zanimiv tudi za tuje kupce; tu na enem mestu dobe najbolj celovito informacijo o proizvodnji naših konfekcionerjev, izdelovalcev modnih tkanin, pletenin, usnjene in krznene konfekcije, obutve, galanterije in modnih dodatkov.

Spet je najmočneje zastopana Slovenija in sicer je slovenskih proizvajalcev kar 39,5 odstotka, hrvaških 21, srbskih s pokrajinama 19,5, makedonskih 6,5, črnogorskih 1,5 in iz Bosne in Hercegovine 12 odstotkov proizvajalcev. Najmočneje je zastopana konfekcija, kar s 45 odstotki, 20 odstotkov je modnih tkanin, 16 trikotaže, 8 usnjene in krznene konfekcije, galanterije in obutve, 6 modnih dodatkov in 5 odstotkov spremljajočega programa.

Tudi letos so vsi, ki se predstavljajo pod sejemskimi žarometi, storili vse, da bi bili najboljši, najbolj aktualni, najkvalitetnejši, vsi pa prinesejo s seboj tudi skrite želje, da bi bili nagrajeni, kajti le ob dobljeni nagradi, se o firmi, o izdelku sliši daleč po domovini in tudi čez njene meje. Nagrad pa ni veliko. Najboljši bodo deležni Ljubljanskega zmaja, diplome Ljubljanski zmaj in posebnih diplom, revija JANA pa bo najboljšim kreatorjem mode podelila svoje priznanje - zlato Jano.

Sejem MODA 89 bo spremljalo tudi več strokovnih predavanj, kot so okrogla miza o jugoslovanski modi, o modnih smernicah za žensko in moško modo za jesen-zimo 89/90, za volnene tkanine, o trendih modnih tkanin, dekorativnih tkanin in voln za ročna pletenja in podobno, ob tej priložnosti pa bo v Ljubljani tudi skupščina Splošnega združenja SRS, seja IO Poslovne skupnosti industrijske konfekcije Jugoslavije, seja združenja tekstilcev metražerjev in nogavičarjev Jugoslavije, nekaj predavanj pa bodo prispevala tudi posamezna tekstilna podjetja, med njimi tudi Sukno iz Zapuž.

D. Dolenc

Modne revije v okviru sejma MODA 89 prireja Center za sodobno oblačenje iz Ljubljane. Revije bodo v Festivalni dvorani vsak dan ob 16.30 in 19.30, v soboto, 21., in v nedeljo, 22. januarja, pa bosta tudi ob 11. uri dopoldne. Vsak dan pa bosta na sporedu dve povsem različni reviji in sicer bo ob popoldnevih velika modna revija, ki bo predstavila posamezne proizvajalce, na reviji modnih smernic, ki bo na sporedu vsak večer, pa se bomo seznanili z mestno modo, z ekskluzivnimi modeli pletenin, s popoldanskimi in večernimi modeli, ki bodo izdelovani v manjših serijah. veliko.

V Gorenjskem tisku računajo predvsem na izvoz

Lani izvoz podvojili

Kranj, januarja - V Gorenjskem tisku so v enajstih mesecih lanskega leta podvojili izvoz iz leta poprej, letos pa naj bi na tuje prodali kar polovico proizvodnje, kar je težko dosegljiv, toda za preživetje potreben cilj.

Ob vsesplošnem upadanju obsega industrijske proizvodnje na Gorenjskem, tudi v Sloveniji in Jugoslaviji, so lani v Gorenjskem tisku obseg proizvodnje povečali za 5 odstotkov, kar jim je seveda uspelo predvsem po zaslugi nove, sodobne tiskarne. Lahko bi bila še večja, če ne bi imeli težav s prodajo, ki jo otežkočajo splošne gospodarske razmere pri nas. Proizvodnje zato niso imeli enakomerno zasedene, prihajalo je do zastojev, ki so bili v devetih mesecih lanskega leta 64 odstotkov večji kot v enakem razdobju leta poprej. Vendar so se zastoji zaradi drugih razlogov zmanjšali, za 185 odstotkov pa so se povečali na račun pomanjkanja dela. V Gorenjskem tisku torej bolje obvladajo novo tehnologijo, primanjkuje pa jim dela.

Prodaja na domačem trgu je seveda vse težja in manjša, rešitev zato seveda vidijo v vse večjem izvozu, lani so ga v enajstih mesecih glede na enako razdobje leta poprej podvojili. V devetih mesecih lanskega leta so na Zahod izvozili za 2,4 milijona dolarjev izdelkov, na Vzhod pa za 1,95 milijonov dolarjev. Letos nameravajo izvoziti kar polovico proizvodnje, kar je seveda zelo težko dosegljiv cilj, vendar pa za preživetje neobhoden, kajti na večjo prodajo doma iz znanih razlogov seveda ne morejo računati.

V Gorenjskem tisku jim še vedno primanjkuje strokovnjakov, predvsem visoko usposobljenih, ki jih kljub več razpisom niso uspeli dobiti. V celot pa število zaposlenih zmanjšujejo. Osebne dohodke so lani popravili, saj so bili leto poprej zelo nizki, s postopnim povečevanjem so novembra prišli s povprečnim osebnim dohodkom na tretje mesto v kranjski občini.

Vse večjo pozornost v Gorenjskem tisku namenjajo kakovosti, ne le izdelkov, temveč vseh sestavin dela in poslovanja. Služba kakovosti spremlja naročila in ugotavlja, da število reklamacij upada, od 15. maja do 30. septembra lani je bilo od 1.700 delovnih nalogov reklamiranih 18, 21 pa je bilo izdelanih z manjšimi napakami oziroma so zanje dobili opozorilo zaradi slabše kakovosti. Slaba kakovost izdelkov jim je v tem času vzela 19,8 milijarde dinarjev oziroma 0,9 odstotka prihodka v tem razdobju petih mesecev. Direktorica Gorenjskega tiska Kristina Kobalova pa opozarja tudi na napake, ki nastajajo zaradi "ustnega izročila", saj prav zaradi prenašanja informacij še vedno nastaja preveč napak oziroma do njih so preveč obzirni, nekaterih pa zaradi navajenosti nanje, sploh ne opazijo več. Informacijski sistem v 600-članskem kolektivu, ki ima sodobno proizvodno opremo, pač ne more več temeljiti na prenašanju informacij od ust do ust, saj se kaj hitro lahko prevesi v malomarno delo.

M. V.

V DELOVNI HALJI

Mak - več kot cvetličarna

Tik pred prvim novembrom lani sta Liljana Kutin in Matjaž Beguš v nekdanjih skladiščnih prostorih Planike nasproti stolne cerkve v Kranju odprla novo cvetličarno MAK, ki je za razliko od večine drugih velika, prostorna in je namenjena tudi prodaji keramike, grafik, drobnih plastik in podobnega.

Končno je Kranj dobil prodajalno, kjer svoje izdelke lahko ponudijo tudi izdelovalci drobne plastike, rezbarji, slikarji, cvetličarno, ki prej spominja na galerijo kot na prodajalno, kjer navadno naročamo pogrebne vence. Urejena je z okusom, lepo so uporabljeni in poudarjeni velbi te stare kranjske mežnarjeve hiše, predvsem pa je svetla in prostorna, ponudba v njej pa resnično bogata.

"Ljudje se še niso navadili, da je naša prodajalna obenem tudi razstavni prostor," pravi nova kranjska cvetličarka Liljana Kutin, "vsak lahko vstopi, saj ni nujno, da bi kaj kupil. Lahko si le ogleda, pa bo drugič, ko bo iskal darilo, vedel kam se obrniti."

Poleg cvetličnih lončkov in rezanega cvetja, ki vam ga seveda tudi lično zavijejo - po dodatke za cvetlične aranžmaje hodijo tudi v tujino - lahko v cvetličarni MAK v Kranju dobite tudi izdelke iz peskanega stekla, keramiko in male vitraže Lene Šajn, lesoreze Kukovice in Holyja, prijazne Ciglerjeve drobne plastike - ta je za cvetličarno MAK izdelal tudi plastiko makove semenske glavice, ki bo zagotovo postala simbol hiše - cvetlične lonce pa tudi vso ostalo keramiko Lončarske zadruge in keramičarja Kremžarja iz Komende, sveče, vaze in podobno. Le naravne materiale iščeta Liljana in Matjaž. In še eno posebnost uvajata: sledila bosta ljudskim običajem. Ob adventu sta že pripravljala adventne venčke, za sv. Valentina, 14. februarja, na dan zaljubljenih, ko se mladi obdarujejo s cvetjem, bosta zanje pripravila cvetje po nižjih cenah. V kratkem pa bo zunaj velika napisna tabla opozarjala mimoidoče, katero cvetje je tisti dan v cvetličarni MAK po ugodnejši ceni.

D. Dolenc

ureja MARIJA VOLČJAK

KRATKE Z GORENJSKE

Vrtnica 88 v Cerkljah - Turistično društvo Cerklje v kranjski občini je lani prvič pripravilo zanimivo tekmovanje med dvajsetimi gostinskimi lokali na območju društva v sedmih krajevnih skupnostih pod Krvavcem. Akcijo so poimenovali Vrtnica 88 in naj bi postala tradicionalna. Z njo namreč želijo na območju Cerkelj izboljšati turistično ponudbo in privabiti v kraje pod Krvavcem še več turistov pozimi in poleti. Gostinski lokali so bili razvrščeni v tri skupine. V prvi so bili lokali, ki nudijo prenočišča, hrano in gostinske usluge; v drugi lokali, ki nudijo hrano in gostinske usluge, v tretji pa lokali, kjer nudijo le gostinske usluge. Lokale je ocenjevala posebna komisija, katere predsednik je bil Janez Por. Priznanja vsem in še posebej vrtnice najboljšim pa so podelili v soboto na prireditvi, ki je bila v gostilni Kern v Cerkljah. Zlato vrtnico so podelili Gostišču Janez Šmid na Kriški planini pod Krvavcem, srebrno Katarini Kosirnik - Gostilna Zajc v Lahovčah, bronasto pa Darji Jagodic - Pension Jagodic Vopovlje. Program na podelitvi je popestrila tudi mladinska folklorna skupina, ki jo vodi Franc Frantar. - A. Ž.

Enajsto partizansko srečanje

Podnart - Na zadnji seji krajevne organizacije ZZB NOV Podnart, ki je bila 6. januarja, so se dogovorili, da bo tradicionalno, že enajsto partizansko srečanje v Podnartu letos 2. septembra. Do takrat bodo nabavili tudi nov prapor, ker je sedanji, nabavljen 1947. leta, že odslužil. Glede članarine so sklenili, da bo letos veljala 2000 dinarjev. Tako kot lani pa bodo tudi to leto obiskovali bolne člane zveze borcev in jih obdarili. (cr)

Krajevna skupnost so ljudje

Bled - Tako je razložila stališče koordinacijskega odbora za starostnike pri krajevni konferenci SZDL Bled Anica Svetina, prizadevna družbenopolitična delavka, ki je bila ena od pobudnic za srečanje starejših krajanov (nad 75 let) Bleda. Letošnje srečanje bo v četrtek, 19. januarja, ob 17. uri v kavarni hotela Park na Bledu. Povabili so okrog 300 starih krajanov, na srečanju pa jih bosta pozdravila dr. Borut Rus, predsednik skupščine krajevne skupnosti Bled in Anica Svetina, predsednica koordinacijskega odbora. Za popestritev srečanja pa bodo poskrbeli harmonikarji Glasbene šole Radovljica. (jr)

Literarno srečanje

Radovljica - Na prvem letošnjem literarnem večeru v četrtek, 12. januarja, v prostorih knjigarne Državne založbe Slovenije pod naslovom Skozi pesem se smejem, če koga razveselijo drobne besede..., ki so ga pripravile prizadevne delavke knjigarne, se je predstavila s svojo pesniško zbirko Trenutki tišine domačinka Januša Beravs-Vesna. To je njen pesniški prvenec, ki je izšel v knjižni obliki. (jr)

V škofjeloškem centru slepih in slabovidnih

Radioamaterstvo povezuje

Škofja Loka, 12. januarja - Na včerajšnjem občnem zboru so člani sekcije radioamaterjev v centru slepih in slabovidnih "Anton Križišnik" prvič pregledali uresničene naloge. Zadovoljstvo nad doseženim jim bo v pomoč pri izpolnjevanju načrta bodočega dela, k temu pa jih bo spodbujala tudi nova pridobitev sekcije, lastna UKV-postaja.

Zanimanje za radioamatersko dejavnost med slepimi in slabovidnimi osebami v Škofji Loki se je pojavilo že predlani. Takrat je pet učencev centra obiskovalo s še tremi starejšimi kolegi radioamaterski tečaj, med katerim so se spoznali z ultrakratkovalovno postajo in opravili izpit za operaterje E-razreda. Eden od njih je opravil tudi izpit za operaterja C-razreda, ki je potreben za delo s kratkovalovno postajo. To je bila osnova za začetek radioamaterstva, ki je zaživelo z ustanovitvijo sekcije škofjeloškega kluba v centru slepih ob lanskem dnevu mladosti.

Sonja Pušnik je opravila prvo zvezo z novo UKV-postajo. — Foto: S. Saje

Matični klub je veliko pomagal sekciji, kot so ugotovili na njenem prvem občnem zboru, da je delo v njej steklo. Posodil ji je radijski postaji in poskrbel za postavitev anten zanju. Čeprav postaji nista prirejeni za delo slepih oseb, so se člani sekcije vztrajno zbirali ob napravah in vzpostavili številne zveze. Ob novem šolskem letu se jim je pridružilo še nekaj učencev, tako da je sedaj v sekciji 13 članov.

Pohvalno je, kot je ocenil ravnatelj centra Jože Dolenc, da je sekcija dosegla v manj kot letu dni toliko uspehov. Njeno delovanje je pomembno zlasti zato, ker je začelo povezovati nekdanje in sedanje rodove učencev. Glede na tak pomen bodo v centru še naprej podpirali radioamaterstvo. Več razumevanja zanj pa bi morali imeti zlasti v Zvezi slepih Slovenije, kot je naglasil predsednik ljubljanske sekcije slepih radioamaterjev Drago Brajkovič, saj radioamaterstvo pomeni za številne člane edino okno v svet. Ker se v škofjeloškem centru šola bodoči kader iz vse republike, je Brajkovič predlagal, naj sekcija postane jedro radioamaterstva med slepimi in naj svojo dejavnost širi tudi med člani na Gorenjskem.

Predlog ljubljanskega kolega so v sekciji že upoštevali pri sestavi programa bodočega dela. V načrtu imajo več predavanj o radioamaterstvu. Poskrbeli so tudi za strokovno usposabljanje članstva. Že septembra so začeli tečaj telegrafije s štirimi udeleženci, ki bodo pozneje opravili izpit za operaterje C-razreda. Prihodnji mesec bo stekel še tečaj za delo na UKV-postaji. Odslej bo delo na tej napravi lažje, saj so po občnem zboru predali namenu novo UKV-postajo, ki je prilagojena za delo slepih. Slovesnost pa je nekoliko kalil dvom, ali jim bo uspelo zbrati prek 5 milijonov dinarjev manjkajočih sredstev, saj so člani sekcije založili za nakup postaje tudi svoja privarčevana sredstva.

Stojan Saje

Zvezno priznanje krajevni skupnosti Kokra

Zaživeli smo, odkar smo samostojni

Kokra, 16. januarja - Nekaj dni pred novim letom je krajevna skupnost Kokra v kranjski občini med šestimi krajevnimi skupnostmi v Sloveniji dobila priznanje Zvezne konference Socialistične zveze v okviru tekmovanja krajevnih skupnosti za dosežne uspehe pri razvoju in uveljavljanju krajevnih skupnosti v Jugoslaviji. Kokra ni prva krajevna skupnost v kranjski občini, ki je doslej dobila takšno priznanje, vendar pa je tako rekoč za vse dosedanje dobitnike značilno, da so dosegli zares velike uspehe po osamosvojitvi oziroma ustanovitvi ali pomladitvi vodstva, pa naj bodo potem to Čirče, Visoko, Tenetiše...

Ko so v eni najdaljših krajevnih skupnosti v Sloveniji, v dobrih 11 kilometrov dolgi Kokri v kranjski občini, ljudje (okrog 250 jih je) zvedeli za zvezno priznanje, so bili seveda veseli, hkrati pa je bilo slišati pripombo: Saj se je v zadnjih 15 letih, ko smo se odcepili iz preddvorske krajevne skupnosti, tudi zares veliko naredilo. Včasih smo bili le nepomemben glas pri sprejemanju skupnih programov, ko pa je šlo za Kokro, smo ostali z enim ali dvema glasovoma osamljeni...

Lojze Povšnar

» Prvi v vodstvu novoustanovljene krajevne skupnosti je bil Viktor Oreš, za njim pa je pred mano prevzel to nalogo Franc Povšnar. Spominjam se, da na začetku, ko so me prepričali, da prevzamem mesto predsednika sveta KS, ni bilo lahko. Pa so mi potem predstavniki v organizacijah, ki smo jih ustanovili, Ciril Koder je bil prvi sekretar OO ZK, pomagali.

Po lanskem neurju so ljudje ob družbeni pomoči v dveh dneh zgradili most čez Nežkarjev graben...

Tako smo najprej asfaltirali 200 metrov ceste v Podjebelci in zgradili most čez Kokro. V programu smo imeli tudi že telefonijo in prostor DPO v Kokri smo prenovili,« se spominja **Lojze Povšnar**.

Takoj, ko je bil Lojze predsednik, so ljudje spoznali, kako prav so naredili, da so se odločili za svojo krajevno skupnost. Ugotovili so, da se jim ob lastnem delu tudi družbena pomoč zelo obrestuje. Tako je **Franc Prešern**, ki je prevzel vodstvo krajevne skupnosti pred sedanjim mandatom Cirila Kodra, z veliko zagretostjo krajanov začel uresničevati program telefonije in še posebej izgradnje avtobusnih postajališč. Takrat je bila asfaltirana tudi cesta od cerkve do šole in zgrajen most v naselju v Podjebelci. Pridobitev, na katero so bili takrat še posebej ponosni, je bilo sedem ličnih avtobusnih postajališč.

Ciril Koder

»V veliko podporo že pri sami odločitvi, da sem marca 1986. leta sprejel zaupano funkcijo predsednika krajevne skupnosti, mi je bila spodbuda predsednika krajevne konference SZDL Ivana Dolinška. Že od vsega začetka vse akcije v krajevni skupnosti skupno dorečemo in se vsake tudi skupaj lotevamo. Tako smo gradili vodovod Klemenc, Bergant, Krč, asfaltirali ceste, most pri Cenetu, avtobusno postajališče na Fužinah, pa vodovod do cerkve, javno razsvetljavo... Zdaj imamo v programu izgradnjo mostu Tekavec čez Kokro in mrliške vežice. Za slednje bomo letos pripravili vso potrebno dokumentacijo, prihodnje leto pa se nameravamo akcije lotiti in jih tudi zgraditi. Za most pa pričakujemo, da nam bo pomagala tudi skupnost, saj sami tolikšne investicije zagotovo ne bomo zmogli. Čaka pa nas tudi obnova avtobusnega postajališča pri Štularju,« ugotavlja sedanji predsednik sveta krajevne skupnosti **Ciril Koder**.

Zelo zadovoljen s sedanjim delom in z vodstvom krajevne skupnosti ter organizacij je tudi **Ivan Dolinšek**, predsednik KK SZDL. **»To priznanje smo si zaslužili vsi skupaj v krajevni skupnosti. Zahvalo za veliko pomoč, da smo vse to, kar imamo, naredili, pa smo dolžni še posebej Janezu Gradišarju**, ki v občini sodeluje s krajevnimi skupnostmi. Mislim, da bi Janez tudi že zaslužil priznanje za vse to, kar je v zadnjih letih naredil za krajevne skupnosti..!«

Letos bi radi obnovili dotrajan lesen most Tekavec čez Kokro, ki povezuje pet družin na levem bregu...

Ivan Dolinšek

Zadnji primer zavzetosti in volje ter solidarnosti, ki vsa ta leta od osamosvojitve združuje prebivalce Kokre, pa je lansko neurje in izgradnja mostu čez Nežkarjev graben v Podjebelci. S pomočjo cestno komunalne skupnosti in izvršnega sveta so ljudje v dveh dneh most zgradili! Takšnih, hitrih akcij, kot pravijo, pa jih v prihodnje v krajevni skupnosti ni strah. Hvaležni pa so tudi vojakom kranjske garnizije, ki so jim v zadnjih letih prav tako pomagali pri nekaterih večjih vodovodnih akcijah.

A. Žalar

Ivan Kern iz Lahovč

Štiri prireditve vsako leto

Lahovče, januarja - Dvanajst let je že Ivan Kern, poznan tudi po firmi Mizarstvo v Lahovčah, predsednik športne sekcije pri Avto moto društvu Cerklje, ki je lani praznovalo 35-letnico. Ta sekcija pa ima na skrbi tudi štiri tradicionalne prireditve med letom. Tudi letos bodo s to tradicijo v društvu nadaljevali.

Ime Ivan Kern oziroma njegovo Mizarstvo v Lahovčah smo lani nekajkrat omenjali tudi v Gorenjskem glasu. Kadarkoli je bila v Cerkljah kakšna prireditev, jo je vedno podprl s firmo Mizarstvo Kern Lahovče 66. Ko pa sem se pred dnevi srečal z njim, ni nič kaj rad govoril o tovrstni dobri volji oziroma podpori. **»Držim se pravila, da Gorenjc rad da, če ve za kaj da. Obrt in delo v njej sta seveda moja glavna dejavnost, vendar pa imam tudi, če tako rečem, dva hobija, ki mi vzameta kar precej časa. Prvi je Avto moto društvo Cerklje, drugi pa harmonika in sodelovanje s folkloro DPD Svoboda Primskovo.«**

Ivan Kern

Ima pa še eno posebnost. 23 let že Ivan ni poskusil alkohola. Pa tudi prej ni veliko pil, samo »nevarnim« občasnim izletom se je po neki nesreči odrekel. Obrti seveda ne gre zanemarjati. Čemu pa dajete prednost pri hobiju; športu v AMD ali harmoniki?

»Avto moto društvo in delo v športni sekciji imam zelo rad. Naša naloga in obveza je, da vsako leto pripravimo štiri tradicionalne prireditve. Prva je tako imenovana prvomajska parada, ki se je udeleži po sto avtomobilistov in 70 do 80 motoristov. Ta sprevod potem krene po krajevnih skupnostih pod Krvavcem, zaključno srečanje pa imamo na igrišču v Dvorjah. Že od 1981. leta pa imamo redno v koledarju društvenih prireditvev tudi avtorally na Krvavec. Tega sem pravzaprav sam začel v počastitev praznika Kokrškega odreda, ko je vsako leto v začetku septembra proslava. Teden dni pred tem rallyjem pa imamo tudi tradicionalno spretnostno vožnjo motoristov za zadružnim domom v Cerkljah. Že štiri leta je to zelo priljubljena prireditev med mladimi na našem območju. In nazadnje je tu prvo nedeljo v oktobru, ob skupnem krajevnem praznovanju pod Krvavcem še tradiconalno tekmovanje traktoristov. Tudi to je vedno dobro obiskano. Skupna vsem štirim prireditvam pa sta varnost in vzgoja. Sicer pa letos načrtujemo še en avtorally in sicer skupaj z Avto moto društvoma Domžale in Kamnik.«

Verjamem, da se znate na pravem koncu lotiti priprave in tudi pomena tovrstnih prireditev, saj ste bili včasih tudi sami med tekmovalci. Kako pa kaj harmonika?

»Vsak večer jo vzamem v roke. Zelo rad imam folklorno in staroslovensko glasbo. Zares rad igram in čeprav sodelovanje s folklorno skupino DPD Svoboda Primskovo, kjer je glavna mentorica Anita Kovačič, predsednik pa je Brane Šmid, terja resno delo, mi ni nikdar žal časa in poti. Lani smo bili na srečanju folklornih skupin v Franciji, letos pa se napoveduje Nemčija...«

In prosti čas? Tega pa Ivan, kot pravi, nima. Najprej delo oziroma delavnica, potem pa Avto moto in harmonika... In seveda tudi podpora vsaki dobri prireditvi.

A. Žalar

Epilog strašne najdaljše noči

Hitra solidarnostna pomoč

Pri Stanetu Mohoriču na Gorenji Dobravi v krajevni skupnosti Gorenja vas v Poljanski dolini je zagorelo v nadaljši noči, ko se je začelo novo leto. Najstrašnejša najdaljša noč je štiričlanski družini »vzela« vse. Tako nenadoma, kot je zagorelo, pa je bila hitra tudi solidarnostna pomoč.

Ožgano ostrešje je bilo po dveh dneh obnovljeno. Hkrati pa je na območju celotne krajevne skupnosti stekla solidarnostna akcija. Pobudo krajevne skupnosti je podprl tudi oddelek za notranje zadeve v Škofji Loki z dovoljenjem za pobiranje solidarnostne pomoči. Medtem ko so ljudje pri obnovi pomagali z delom in materialom, so predstavniki po vseh naseljih v krajevni skupnosti zbirali tudi prispevke.

Čeprav naj bi po odločbi oddelka za notranje zadeve akcija za zbiranje pomoči v krajevni skupnosti trajala do konca januarja, je bila sredi meseca že praktično končana. Do 16. januarja so na območju celotne krajevne skupnosti (brez vaškega odbora Leskovca, od koder v pisarno krajevne skupnosti še niso dobili poročila) zbrali 15,544.000 dinarjev. Po posameznih vaseh pa so zbrali: **Gorenja vas** 8,171.000 dinarjev, **Dolenja Dobrava** 2,290.000 dinarjev, **Gorenja Dobrava** 1,274.000 dinarjev, **Dobravšce 560.000 dinarjev, Žirovski vrh nad Zalo** 800.000 dinarjev, **Žirovski vrh nad Gorenjo vasjo** 329.000 dinarjev, **Hotavlje** 2,120.000 dinarjev. Sicer pa bo krajevna skupnost celoten in podroben seznam s poročilom po končani akciji predložila tudi oddelku za notranje zadeve v Škofji Loki.

Hitra in solidarnostna pomoč, h kateri sta pripomogla tudi Zavarovalna skupnost Triglav in Stanovanjska zadruga Sora, bo tako družini Mohorič ublažila posledice nesrečne novoletne noči.

A. Ž.

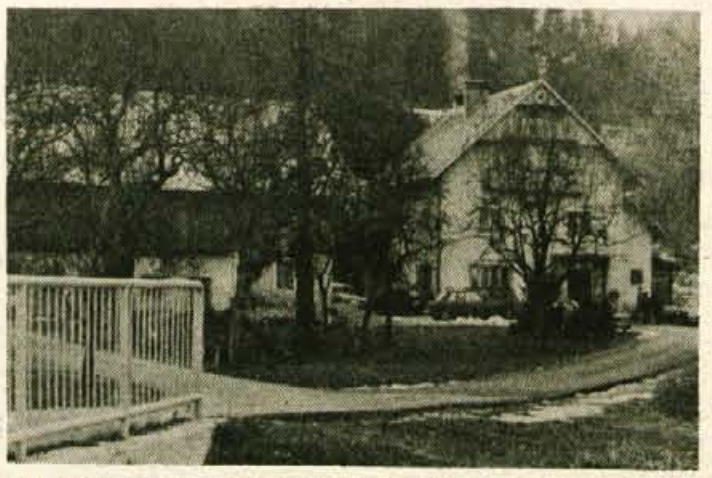

Program na cestah bodo letos nadaljevali - Pred dobrima dve letoma se je v krajevni skupnosti Koprivnik-Gorjuše v radovljiški občini začela akcija za postopno ureditev vseh cest. Do konca minulega leta so v glavnem uredili in tudi asfaltirali vse glavne ceste in poti. Marsikje so se krajani ob asfaltiranju odločili, da položijo asfalt vse do domačij. Letos bodo z deli na cestah, ki še čakajo, nadaljevali. Poleg cest pa imajo v programu tudi urejanje preskrbe z vodo. Svečano pa naj bi letos odprli tudi novozgrajeni gasilski dom na Koprivniku. - A. Ž.

ureja ANDREJ ŽALAR

Dve drami v eni knjigi

ŽENSKA KOT PRISPODOBA DANAŠNJEGA DNE

Ljubljana - Pravzaprav ni nekaj običajnega, da dramska besedila izhajajo v knjižni obliki. Razen tega je drama v knjigi tudi dokaj neprijeten založniški zalogaj, pod katerim je pred časom omagala tako velika založba, kot je Cankarjeva, vanj pa so zagrizla tudi mariborska Obzorja. Izdajati slovensko dramo, ki sicer postaja vse kvalitetnejša in zanimivejša v našem prostoru in tudi izven, je vsekakor pogumno založniško dejanje, ki mu je prav gotovo v največjo oviro dokaj nizka naša sedanja bralna kultura. To pa vsekakor ni prestrašilo le dobro leto stare celovške založbe Wieser, ki je poslala na knjižni trg dve drami v eni knjigi: Dušana Jovanovića Jasnovidko ali Dan mrtvih ter Rudija Šeliga Volčji čas ljubezni.

Poleg poezije je slovenska dramatika prav gotovo zvrst, ki je v slovenski literaturi segla najviše. Zato ne more biti naključje, da se drame slovenskih avtorjev zadnje čase pogosteje pojavljajo tudi v knjižni obliki. Pred kratkim je na primer tudi Mladinska knjiga izdala trilogijo dram Draga Jančarja. Zanimiv poseg v skupni slovenski kulturni prostor pa predstavlja Založba Wieser iz Celovca, ki poleg nemškega programa knjig predstavlja tudi dokaj pomemben delež slovenskega. Vanj sodi najnovejša knjiga dveh slovenskih dramatikov Jovanovića in Šeliga. Poleg aktualnosti, ki ga predstavlja izid knjige, saj gre za pravkar napisani drami, od katerih je Šeligova pred kratkim doživela uprizoritev v ljubljanski Drami, pa gre pri tem dogodku še za nekaj drugih zanimivih stvari.

V knjigi, ki jo je tako kot vse druge pri tej založbi opremil Matjaž Vipotnik, se z dramskima besediloma predstavljata avtorja, ki ju prav zdaj zanima isto vprašanje - namreč žensko vprašanje oziroma princip. Seveda se ga vsak od avtorjev loteva po svoje: Rudi Šeligo na način obnove tragedije, Jovanović groteskno. Za oba avtorja ženski princip pomeni ljubezen, moški pa vojno, politiko. To dvoje v dramatiki sicer ni nekaj novega, nov pa je način lotevanja teme, kakršnega uporabljata oba avtorja. Oba jo namreč vzročno povezujeta s povsem konkretnim zgodovinskim časom - Šeligo z oktobrsko revolucijo, Jovanović z njenimi današnjimi duhovnimi posledicami. Revolucija je po njunem tisti razdiralni moški princip, ki skuša s korenitim nihilizmom spremeniti vse obstoječe in torej uničiti tudi ljubezen; če ženske pristajajo na njen utopični projekt, tudi niso obvarovane sokrivde.

Dušan Jovanović: »K nastanku drame me je spodbudilo besedilo Aleksandra Dumasa. Vznemirjajo me vprašanja, ki so teoretično sicer že razčiščena. Ob branju o Ludviku štirinajstem še kot mladem človeku me je osupnila sorodnost socialnih, političnih situacij z nečim, kar se mi zdi, da objektivno obstaja tudi danes. Drama je bila napisana pred poldrugim letom in še ni bila uprizorjena.«

Rudi Šeligo: »Nekateri so mojo novo dramo razumeli kot moj dramski odgovor na dogodke minulega poletja v Ljubljani. Vendar je delo nastalo že prej, drama je bila napisana februarja lani, nastajala pa je seveda že prej, kako leto in pol. Če se komu pač vsiljuje takšna aktualna primerjava, si lahko to razlagamo kot dejstvo, da življenje nenehno variira, tudi od leta 1917 dalje. Očitno mi ne da miru revolucija dvajsetega stoletja (Ana iz leta 1984). Revolucija se dviga v mit in boljševiška revolucija je šla tako daleč v zahtevah, da je treba spremeniti človekovo naravo.«

Do spoja dveh tematskih sklopov sta avtorja prišla iz različnih izhodišč svojega dosedanjega dramaturškega ustvarjanja. Jovanović se je vse do svoje nedavne dramatizacije Besov Dostojevskega ukvarjal pretežno z »moškim principom«, njegova tema je bila politika. Šeligo pa je v večini svojega dramskega opusa, vse do Ane, obravnaval »ženski princip« kot uporniško, magično, neprilagodljivo življenjsko silo. Kaže, da sta dramatika v istem času začutila potrebo prikazati žensko kot tipično žrtev revolucionarne politike. Njuna ženska je postala globalna metafora, zdi se, današnjega trenutka. Ta skupna tema pa ne nazadnje opravičuje vključitev obeh dram v eno knjigo.

Na predstavitvi knjige v prostorih Društva pisateljev Slovenije so predstavniki Založbe Wieser tudi povedali, da je Jovanovićevo dramo Klaus Olof že prevedel v nemški jezik. V tisku je prav sedaj esej Draga Jančarja Terra incognita. Istega avtorja knjigo Severni sij prevedeno v nemški jezik so založniki vključili v program namenjen nemškim bralcem; v slovenskem programu tega leta pa je med drugim napovedan izid pesmi Milana Jesiha, esej Aleša Debeljaka, Hradnikov Učbenik za popotnike idr.

Kar pa ob vsem tem manjka, pa je seveda »prevod« Jovanovićeve drame iz sedanjih lingvističnih znakov v živo besedo in sliko gledališke predstave. Le tako bo tudi lažje primerjati obe drami, ki jim je bilo doslej usojeno toliko skupnega in obenem toliko različnega.

Lea Mencinger

Začetek z Goethejem

TEATER ANTE PORTAS

Kranj - V Stražišču je vznikla alternativna gledališka skupina, ki deluje pod okriljem DPD Svoboda Stražišče. Konec tega meseca bodo imeli že prvo premiero in sicer performance po predlogi J. W. Goetheja: Süsse heilige natur...

Pogovor smo opravili s producentko skupine, ki je obenem tudi koreografinja omenjene predstave - **IRENO OMAN.**

Kaj pomeni ime ANTE PORTAS in kakšni so cilji vašega delovanja?

»Cilj našega novega gledališča je oživiti dramsko dejavnost v Stražišču, ki je bila že nekaj časa v popolnem mrtvilu. Pri DPD Svoboda Stražišče smo dobili popolno podporo, tako moralno kot materialno. Ime smo vzeli iz slogana Hanibal ante portas, po Hanibalu, ki se je ustavil pred Rimom, kar pomeni v prenesenem pomenu »nevarnost pred vrati«. V našem primeru je ta »pozitivna nevarnost« seveda gledališče.«

V petek, 20. januarja, bomo videli že prvo premiero. Za kaj gre?

»Predstava je nastala po tekstovni predlogi štirih balad Johanna Wolfganga Goetheja z naslovom O, sladka, sveta ti narava, ki z različnimi mediji ponazarja idilično podobo raja, pa tudi pekla.«

Zakaj ravno Goethe?

»Kot je znano, je bil Goethe največji nemški klasični pesnik in romanopisec, znan po znamenitem Faustu ter Wertherju, mi pa ga skušamo odkriti tudi s strani njegovih balad, ki so še danes aktualne. Za predstavo je bilo potrebno izdelati scenarij.«

Kakšni pa so načrti v prihodnje?

»Takoj po premieri Goethejevega projekta bomo pričeli s študijem drame Stanislava Ignacyja Witkiewitza NOREC IN NUNA, ki bo slovenska praizvedba. Premiera bo maja letos.«

To so drzne napovedi, ki zahtevajo v prvi vrsti strokovnost oziroma zadostno gledališko podkovanost. Kako pa je s tem?

»Člani naše skupine so nekoč že nekje plodno delovali, zato glede strokovnosti nimamo nobene bojazni. Samo dobro delo bo rodilo dobre rezultate, tega pa se popolnoma zavedamo. Nismo še izrekli zadnje besede.«

Drago Papler
Foto: D. D.

Odmevi na Kuharjevo razstavo v Celovcu

SLIKARJEV KORAK NA TUJE

Ne dolgo tega so v celovškem Domu umetnikov (Künstlerhaus) zaključili razstavo slik kranjskega slikarja Karla Kuharja. Slikarja je v Celovec povabil znani koroški umetnik Willi Bähr, ki se je skupaj s Karlom Kuharjem udeležil Slikarskega tedna v Svečah, ko je Karel Kuhar po besedah koroške kritičarke Grete Misar predstavljal »kakovostno težo« tega srečanja.

Likovna sodelavka koroškega dnevnika Volkszeitung Ilse Brömme trdi v članku z naslovom Poglobljene meditacije, da je Bähr s pripravo Kuharjeve razstave želel dokazati, da ima sosednja dežela ponuditi kaj boljšega, kot je bila zadnja prezentacija INTARTA. Karl Kuhar, ugotavlja Ilse Brömme, se loteva oblikovnega sveta fosilov, lomi njihove oblike in jim daje nove, duhovne dimenzije. Barvno daje prednost rjavozeleni paleti, ki zvesta njegovemu sižeju naravnost simbolizira emocionalno doživetje narave in mistično poglabljanje.

Kärntner Landeszeitung zaključuje svoj prispevek (rad) o Kuharjevi celovški predstavitvi z ugotovitvijo, da je Kuharjeva razstava po svoje »hommage« materi naravi, ki harmonično podčrtuje voluminozen značaj teh slik.

Grete Misar v svojem prispevku v Kleine Zeitung pod naslovom Slovanska melanholija primerja Kuharjeve kompozicije Fosili z zgodnjimi deli Valentina Omana in nadaljuje: Postavljene med duri ali okno napolnjujejo abstraktni elementi ustvarjen »okvir« v zelo pretanjenem slikarskem jeziku ali koreninijo v močni tridimenzionalni sugestiji zunaj omejitve z rezi, zlomi ali drugimi ranami geometrijskih teles. Ploskovite predstave nadarjenega Slovenca so lepše in bolj obvladane kot agresivne in razlomljene.

C. A.
Prevodi tekstov:
Alenka Bole-Vrabec

Kranj - Prav gotovo bi razstava slik kranjskega akademskega slikarja Zmaga Puharja v LBS banki v New Yorku ne bila tako pomembna za kranjskega slikarja, če ji ne bi sledila še druga. Potem ko je lansko jesen odpeljal izbor svojih slik, večinoma gre za biološke motive rastlinja, na ogled ameriškemu občinstvu, še ni bilo zanesljivo, da bo prvi sledila še druga razstava. Konec decembra pa je na vabilo Jugoslovanskega tiskovnega in kulturnega centra v New Yorku prejšnji razstavi v LBS banki dodal še nekaj novih platen in pripravil novo razstavo na newyorški Tretji aveniji. - L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Mestne hiše je na ogled razstava ***Gradovi na območju Kranja.***
JAVORNIK - V delavskem domu Julke in Albina Pibernika je odprta razstava umetniške fotografije ***Ivana Pipana*** iz Radovljice.
VRBA, DOSLOVČE - Prešernova in Finžgarjeva hiša sta do 1. februarja zaprti.
KRANJSKA GORA - Liznjekova hiša (etnografski muzej) je odprta v torek, četrtek in soboto, od 12. do 19. ure.
ŠKOFJA LOKA - Danes, v torek, ob 17. uri vodi ***uro pravljic*** v Knjižnici Ivana Tavčarja Marija Lebar. Jutri, v sredo, ob 18. uri bo v knjižnici v ***večeru ob diapozitivih*** govoril ***o Mehiki*** Andrej Strmecki. V četrtek, 19. januarja, ob 18. uri pa Foto kino klub ***z diapozitivi*** predstavlja ***Avstrijo.***

Stalne zbirke Loškega muzeja so odprte le ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure.

NOVA GALERIJA

Tržič — Zadnje dni preteklega leta so v Tržiču odprli novo priložnostno galerijo. V prijetno preurejenih prostorih Bar Slovenija se je kot prvi predstavil slikar in grafik VENO DOLENC iz Tržiča. Njegovo razstavo lahko razumemo predvsem kot poskus kultiviranja javnega lokala pa tudi kot poživitev splošne kulturne omrtvičenosti kraja.

Avtor razstave je za predstavitev izbral štirinajst perorisb iz mape Strasti in odpuščanja ter sedem risb iz cikla Nadaljevanje. S premišljenim izborom mu je uspelo ustvariti novo povedno celoto, ki po svoje zajema likovno ustvarjanje zadnjih petih let in ki nakazuje tudi nastajajočo novo grafično mapo.

Celota dvaindvajsetih perorisb iz mape STRASTI IN ODPUŠČANJA sodi med najbolj zrela dejanja Dolenčevega slikarskega razvoja. V njej je opredmetil najbolj globoko občutena osebna spoznanja o občečloveških resnicah in travmah, porajajočih se iz nje. To je pripoved o prastarem razkolu med željo in stvarnostjo, pa hkrati duhovit namig na preplet mita in resnice. Iz srednjeveškega bestiarija samorogov, ptičjeglavcev in drugih fantazmagoričnih likov. Pridodaja pa jim tudi drobna pomenska pomagala, se lušči patina spoznanj o neizmerni širini človeške narave; tu se soočajo zlo, krivica, nasilje, strast, sovraštvo, ljubezen, prezir, aroganca. Posamični listi so samostojne celote, a spet v dvojicah kot tudi v celoti nudijo neko groteskno fugo. Ob vsej bogati ikonografski strukturi povedi preseneča čistost izraza v risbi. Črte soustvarjajo z belino ozadja umirjeno podobo, kot nekaj dokončnega, premišljeno dorečenega spoznanja.

Janez Šter

Predstavitev pesnice

OSAMLJENI SO VEDRI

Radovljica - Na literarnem večeru, ki ga je pripravila knjigarna Državne založbe Slovenije na Cankarjevi cesti, se je tokrat predstavila pesnica Januša Beravs. Pesnica, sicer doma z Ribnega pri Bledu, je namreč pred kratkim v samozaložbi izdala svoje pesmi z naslovom Trenutki tišine.

Drobna knjižica pesmi seveda ni prva javna predstavitev Januše Beravsove. Če odmislimo prve pesniške poskuse, ki so bili objavljeni še v šolskih glasilih, pa se je s posameznimi pesmimi pojavljala tudi v nekaterih slovenskih revijah in časopisih. Spoznali so pa jo tudi v drugih krajih, saj je na primer predstavljala slovensko ljubiteljsko pesništvo na osmem jugoslovanskem srečanju pesnikov in pesnic v Valjevu leta 1982.

Za Slovence je značilno, da se jim navadno zapišejo raje bolj žalostne kot pa vedre pesmi. Tudi vaše pesmi niso daleč od tega.

»Res je tako. Čeprav sem sicer vedre narave, pa imam tako kot vsak človek svoje tihe trenutke, svoj kot, kjer me pričaka žalost in samota. Če takrat nastane pesem, potem je pač takšna. Zapišejo pa se mi seveda tudi pesmi smeha in veselja, optimizma, kar vedno sledi žalosti in otožnemu razpoloženju, mar ne?«

Ali pesem nastane z lahkoto?

»Zelo različno. Prigodne pesmi, ki jih rada napišem za domače, za prijatelje, nastanejo skoraj zlahka in hitro. Včasih pa kakšna pesem nastaja tudi nekaj mesecev. Napišem, pa nisem zadovoljna, popravim, dodelam, napišem na novo. Skratka, ne gre vedno, kot bi si želela.«

Najbrž je posebno doživetje, če pesmi izidejo v knjigi?

»Seveda, vesela sem tega, čeprav ni ravno lahko v današnjem času izdati pesmi in to še v samozaložbi. Pesmi so izšle v nakladi 500 izvodov, kar se mi zdi kar pravšnja naklada. Vsekakor dovolj za vse, ki bodo hoteli prisluhniti, kaj govorim v pesmih.«

L. M.
Foto: Gorazd Šinik

MONOGRAFIJA O RATEŠKI NARODNI NOŠI

Rateče - V začetku januarja je bila v Krajevni skupnosti Rateče predstavljena knjiga iz serije Narodna nošnja Jugoslavije: Gorenjsko-Rateče. Gre za priročnik za rekonstrukcijo rateške narodne noše. Znanstveno je narodno nošo iz Rateč v Gornjesavski dolini, kraja, kjer narodno noše ob raznih priložnostih še vedno oblečejo, obdelala dr. Marija Makarovič iz Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani. Noša je obdelana od druge polovice 19. stoletja dalje. Pri pripravi knjige so ji pomagali strokovnjakinja za narodne noše Ljuba Vrtovec, avtorica skic ing. arh. Lidija Frankovič in fotograf Branko Miletić. S pripovedovanjem pa so knjigo obogatili številni starejši Ratečani. Knjigo je založil in izdal Kulturno prosvetni sabor Hrvatske iz Zagreba, ki je pri nas največja založba, ki izdaja publikacije s področja folklore in ljudskega izročila iz vse Jugoslavije.

Kot je v Ratečah povedal urednik izdaje Vladimir Salopek, nameravajo s to in podobnimi knjigami prispevati k ohranitvi ostankov pravih narodnih noš in omogočiti folklornim skupinam, da si za svoje potrebe ukrojijo nove. Knjiga o rateški narodni noši je tudi prva samostojna publikacija, ki predstavlja avtentično podobo gorenjske narodne noše, hkrati pa je tudi pomemben dosežek medrepubliškega sodelovanja. Vsi podatki in besedila so poleg slovenskega teksta prevedeni tudi v srbohrvaščino, angleščino, francoščino in nemščino. S tem pa je še bolj odprto okno v svet za Rateče, kakor tudi za Gorenjsko in Slovenijo. Knjiga je opremljena s številnimi črno-belimi in barvnimi fotografijami ter s kroji posameznih delov narodne noše. Knjiga je lepo darilo in jo je lahko kupiti za 35.000 din na ZKO Slovenije na Kidričevi 5 v Ljubljani ali naročiti na Krajevni skupnosti v Ratečah.

Lojze Kerštan

ureja LEA MENCINGER

ODMEVI

MESNATO TELESNO POŽELENJE

Gor. Glas, 30.12.1988

Zakon je z medom namazan križ. Dajmo ljudem kruha, nanj pa naj seksa namaže vsak, kolikor mu »paše«. Če pa bomo otrokom že od najzgodnejše mladosti dajali namesto kruha in idealov seks in namesto mleka alkohol, bomo namesto petnajstletnikov imeli dezorientirane klimakterične starce, v preostalem življenju obsojene na duševno kastracijski celibat, kar je precej bridka usoda. In kaj jim bo tedaj preostalo drugega, kot zgolj **uničevanje.** *Kdor poreže lastne popke in cvetove in jih v ikebani proda na razprodaji »najboljšemu« ponudniku, bo pač ostal* **brez** *plodov in v eni generaciji izumrl, čemur se reče strokovno — bela kuga. In ko ne bo žlahtne pšenice, bo polja prerastel plevel, ki pač tovrstnih problemov - nima.*

Prosim, da tega pisma ne označite kot šovinizem. (ob prispevku Vineta Beštra v Božičnem Gorenjcu.)

dr. Boris Ogrizek
Koroška 16
Kranj

Vaš članek v Glasu 30. 12. 1988 »Mesnato telesno poželenje« me je spodbudil k pisanju.

Sem redna bralka vašega časopisa »Glas« in mislim, da je ta časopis res ljudski časopis, ki ga berejo precej stari ljudje, kmečki ljudje, in tudi mladi. Zato tako pisanje nikakor ne sodi v tak časopis, ampak v EROTIKO ali kamor koli, kjer so lahko pornografske slike in tako pisanje. Veliko ljudi sem slišala, ki so se zgražali nad tem. Mogoče je reči, pa naj star človek tega ne bere, če noče, saj lahko spregleda. To je za starejše ljudi že mogoče. Mladina bo pa to vse prebrala, in kaj si lahko misli pubertetnik, kakšne predstave bo imel o spolnem življenju. Živimo tudi v času, ko se moramo varovati AIDSA. Tudi zaradi tega ne bi smeli dajati v časopis, kot je Glas, takih člankov. Saj vem, da je takega branja dovolj, vendar naj bo v takem časopisu, kamor to spada, ne pa v Glasu.

Lepo vas pozdravljam!

Vaša bralka M. B.

ALI SMO RES TAKO DALEČ?

Ko smo dobili v petek, 30. decembra, časopis Gorenjski glas, nismo pričakovali toliko novosti. Prvič nam je podal svoja mnenja, kaj pričakuje za Novo leto, ljubljanski nadškof Šuštar. Zelo je razveseljivo, da je tudi za take članke prostor v Gorenjskem glasu. Zelo žalostno pa je, da je bil v tem časopisu objavljen tak članek, kot je »Mesnato telesno poželenje«. Takega spisa še nisem zasledil v tem časopisu, čeprav sem naročnik že nad 30 let. Dopis je sestavil, kot je napisano, Vine Bešter s pomočjo sogovornika Petra Lovšina. Ali ni v izdajateljskem časopisnem svetu nikogar, ki bi to preprečil? Ali tudi odgovorni urednik soglaša s tem? Jaz sem prepričan, da večina naročnikov Glasa ne soglaša s takim umazanim pisanjem. Ljudje so zelo ogorčeni in se sprašujejo, ali bomo morali odpovedati ta list. Naredite anketo med naročniki, če odobravajo tako pisanje. Mnenja sem, da tako pisanje ne spada v ta list. Če imajo ljudje Beštrovega kova željo po takem branju, naj si kupijo list s tako vsebino drugod. Menda izhajajo tudi časopisi s takim pisanjem. Gorenjski glas je časopis, ki prinaša obvestila in novice za vse in ga lahko bere vsak. Ljudje pravijo, da bi bilo žalostno za časopis, če ne bi smel ležati na mizi in bi ga morali skrivati pred otroki. Žalostno je tudi od avtorja in sogovornika, ki pravi, da je »tudi on pristaš tradicionalne vzgoje otrok«. Naši otroci naj pa berejo take članke. Take demokracije si pa ne želijo naši ljudje. V zadnjem času si je list pridobil več ugleda z izdajo »Odprtih strani«. Z omenjenim člankom časopis ni pridobil veliko ugleda. Saj bi ljudje naročili rajši Delo ali Dnevnik, ko bi ne bil tako drag. Tednik za Dolenjsko, Dolenjski list je bolj zanimiv in bilo bi dobro, če bi tudi Glas urejali po njegovem vzorcu.

Ne vem, kako je bil ljubljanski nadškof vesel, ko je bral časopis, saj je bil njegov članek in slika v isti številki Glasa, kot slike in pisanje o pornografiji (ali kako se imenuje ta umazanija). Doslej nismo bili vajeni take vsebine lista. Ker vidim, da so ljudje užaljeni, bi bilo zelo smotrno za nadaljnji razvoj časopisa, če se to preneha. Mnenja sem, da to ni kulturno niti moralno. Dvomim tudi o izobrazbi, ki jo taki članki dobro kažejo.

Franc Grilc
Trata 11
Cerklje na Gorenjskem

Spoštovani gospod urednik!

Podpisana Justina Belič, Gradnikova 2, s 1. januarjem 1989 odpovedujem Gorenjski glas na ime Belič Metod (pokojni), Gradnikova 2. Bili smo stalni naročniki več kot 30 let. Priznam, da to storim s težkim srcem in da bomo Glas vsi pogrešali.

Predpraznična številka se mi je zagnusila do dna duše. Čudim se, da v kolektivu Glasa ni bilo niti enega treznega človeka, ki bi to objavo preprečil. Stara sem 60 let in mati treh odraslih otrok, a nisem vedela, da taka packarija obstaja! Kako so šele občutile naše poštene gorenjske matere, da jim tako zastrupljate otroke! Kdo Vam daje to pravico? Naša prelepa slovenska domovina ima toliko lepot, da bi lahko namesto tega članka Gorenjcem kaj lepšega napisali za praznike. Tovariš, ki je članek napisal, naj bi to prostaško znanje kar zase obdržal, da ne bi vznemirjal poštenih delovnih ljudi. Kje je tukaj srčna kultura?

Želim Vam srečno novo leto in veliko uspehov pri delu. Takim opolzkim stvarem se rajši izognite, da bodo ljudje z branjem še najprej zadovoljni! Hvala!

Pa brez zamere! Lep pozdrav.

Justina Belič

Gorenjski glas, 25. novembra 1988

PREBUDILA SE JE »TRNULJČICA«

V Gorenjskem glasu z dne 25. novembra 1988 smo bili javno obveščeni o prebujanju misli na loško obvoznico. Šušljanje se je potrdilo v reku »kjer je dim, je tudi ogenj«.

Glede na katastrofalno kritično prometno stanje v mestu sedanje garniture niso mogle nadaljevati dediščine mrtvila prejšnjih, ki niso izkoristile možnosti ob rojstvu Žirovskega vrha. Izdale so vse potrebne dokumente za obratovanje, tudi za povečan promet skozi mesto.

Krajani Puštala so reagirali na članek in nalili čistega vina. Mislim, da zaslužijo javni odgovor in tudi zbor občanov.

Da so taki posegi v okolje delikatna stvar, dokazujejo polemike drugod (blejska obvoznica, gorenjska avtocesta od tunela). Reševati jih je treba javno, demokratično in pluralistično. Obvestilo je bilo nujno in pričakovano, čeravno pozno. Povedati velja, da so Ločani že dolgo nestrpni, zaskrbljeni in nezaupljivi zaradi takega načina reševanja tako pereče zadeve. Take smo naredili. Občani Puštala so že prvič predstavili zelo strokovna in gospodarska vprašanja in stališča, ker niso dobili odgovora, so jih morali ponoviti.

Gotovo delim mnenje večine, da bi bilo treba namero o študiji oziroma idejnem projektu najprej predstaviti prizadetim krajanom konkretno z vsemi posledicami, možnostmi in stroški. Obdelano naj bi bilo tudi, kako se bo podobno reševalo v prihodnosti.

Potrjena vizijska varianta tunela pod Stenom (držati v rezervi) nudi trenutnim razmeram in možnostim najugodnejšo varianto (podobna že ponujena pri 12). Je tudi edino možna, najcenejša in tudi tehnično ugodno izvršljiva (druge smo zazidali). Vodilna garnitura bo morala izkoristiti vse bonitete in popkovino, ki so bile dane ob rojstvu rudnika, a ostale neizvršene in pozabljene.

Že to je velik uspeh, da so odstranjeni vsi mogoči vplivi in da se zaupa stroki.

Govorice, da so Ločani sami zapravili mestno obvoznico, so nestrokovne in netočne. Obvoznico so odklonili stroka, spomeniško varstvo, razumniki. Ločani so soglašali, botre je treba iskati drugje.

V osnovi gre zgodovino variant pozabiti in se posvetiti novi, (Puštal) jo osvojiti, potrditi, sprojektirati, sfinansirati in zgraditi, da se mesto reši težkega nevarnega prometa.

Pri prizadetih naj se v popolnosti in vsestransko upošteva dejstvo izselitve z lokacije in sicer z veliko mero poštenosti in optimizma za bodočnost. Le to bo koristilo vsem občanom in uporabnikom »Trnuljčice«.

Škofja Loka, 20. decembra 1988

R. Kalan

Gorenjski glas, 23. 12. 1988

SVET BREZ BLEŠČIC

Prosim vas, da v skladu z določili Zakona o javnem obveščanju objavite odgovor na članek »Svet brez bleščic«, ki je bil objavljen v Gorenjskem glasu dne 23. 12. 1988.

Ta članek je napisala D. Dolenc na podlagi enostranske informacije »vdove, ki se ne more potolažiti«. Če bi D. Dolenc hotela objektivno prikazati dejansko stanje, bi morala slišati tudi glas nasprotne strani. Seveda bi s tem izostali določeni učinki in zadeva ne bi bila več aktualna.

Ker ni bilo oporoke, je nastopilo dedovanje po zakonu. Med »vdovo, ki se ne more potolažiti« in zapustnikovimi brati in sestrami je bil sklenjen dedni dogovor. Po dednem dogovoru je prevzela »vdova, ki se ne more potolažiti« v izključno last parcelo s stanovanjsko hišo, garažo in drugimi pritiklinami ter del vrta, vse v skupni izmeri preko 500 m². Dedni dogovor je bil sklenjen, ker so se stranke tako dogovorile na zakoniti podlagi v zakonitem postopku in pred sodiščem. Drugačnih dogovorov med njimi ni bilo.

Če novinarka opozarja na določena dejstva in čustva na strani »vdove, ki se ne more potolažiti«, pa obstojijo dejstva in čustva tudi na nasprotni strani. Zato pokojnikovi bratje in sestre opozarjajo »vdovo, ki se ne more potolažiti« in vsakogar drugega, ki jih bo žalil, obrekoval, ali kako drugače prizadel njihovo čast in dobro ime, da bodo prisiljeni iskati sodno varstvo in zaščito svojih pravic.

Dejstva so tako na eni kot tudi na drugi strani. Čustva prav tako.

Enkrat je že lahko konec blatenja in žalitev.

Tudi članek ni brez tega in ni v skladu z novinarsko etiko.

Prizadeti zapustnikovi
bratje in sestre
(Naslov v Uredništvu)

ALPETOUR
Titov trg 4/b
64220 ŠKOFJA LOKA

SOZD Alpetour Škofja Loka na podlagi sklepa delavskega sveta DO EUROŠPED ŠKOFJA LOKA razpisuje dela in naloge

VODJE RAČUNOVODSTVA DO EUROŠPED

Poleg pogojev, predpisanih v 487. čl. ZZD in pogojev iz družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

— VI. st. strokovne (višje) ali V. st. strokovne (srednje) izobrazbe ekonomske smeri,

— 3 oz. 5 let delovnih izkušenj.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega kandidiranja.

Pisne ponudbe z opisom dosedanjih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: SOZD Alpetour Škofja Loka, Titov trg 4/b, kadrovski sektor, z oznako »za razpis«.

Delavski svet se bo o izbiri odločil v 60 dneh po končanem zbiranju prijav. O izbiri bomo vse kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

IZ ZGODOVINE NOB (40)

Ivan Jan

Pomen nemške in partizanske mobilizacije v začetku 1943

Kot smo videli v zadnjem zapisu, so veliki zavezniki proti Hitlerju na prelomu 1942/1943. leta dosegli prelom tudi na svetovnih frontah. Hitlerjeve armade so dobile nepopravljive udarce. Vendar pa zavezniški uspehi jugoslovanskim partizanom na sploh in gorenjskim posebej niso prinesli olajšanja. Celo nasprotno: zaradi vseh sprememb in pritiska NOV je jugoslovansko in s tem tudi gorenjsko bojišče postajalo vse pomembnejše. Da bi »do pomladi pomiril Jugoslavijo«, je proti osrednjim silam okupator sprožil silovito ofenzivo, ki jo je začel 20. januarja 1943 in jo mi poznamo kot »četrto sovražnikovo ofenzivo«.

Zaradi vseh dogajanj je Hitlerju vse bolj primanjkovalo vojakov. Del teh je hotel dobiti tudi z mobilizacijo gorenjskih mož in fantov, ki jih je bilo na Gorenjskem po okupatorjevih ocenah in popisih okoli 11.000. Izmed teh so računali, da bi najprej vpoklicali mlajših šest (6) letnikov, in sicer rojenih v letih 1924 - 1919. Takih je bilo približno 7.200, kar vsekakor ni bilo malo. Cvet gorenjskih fantov. Prav zaradi tega so leta 1942 tako silovito »pomirjali« Gorenjsko, o čemer je tekla beseda v prejšnjih zapisih. Nemcem je bilo za to potrebno »podariti« Gorenjcem tudi »začasno državljanjstvo«. Okupatorji od tega niso odstopili in tako so do konca 1942. leta ter januarja in februarja 1943. leta izvedli prvi val mobilizacije.

To je bila priložnost, da bi nemško mobilizacijo izkoristili partizani za svojo in tako je bila nalogakot smo brali v zadnjem zapisu-vseh gorenjskih partizanov in političnih delavcev OF vse širša mobilizacija. Nastala in razvijala se je vse hujša tekma, kdo bo dobil več fantov, ki naj bi jih požrl »Wermacht«.

Toda-spet so bile okoliščine kljub dejstvu, da bi ogromna večina fantov rada prešla k partizanomzelo neugodne. Te negativne okoliščine pa so bile: zima, zelo malo partizanov, ki bi mobilizacijo izvajali, slabe zveze, pomanjkanje orožja,predvsem pa represalije nad družinami tistih, ki bi se priključili partizanom. K temu sodi prenizka stopnja osveščenosti večine fantov, zlasti onih, do katerih ni mogla seči partizanska beseda in tisk. K temu omahovanju je veliko pripomogla tudi obljuba gauleiterja dr. Rainerja, s katero je zagotavljal, da »ne bo nihče več seljen, če kdo iz njihove ne bo sodeloval v uporu«. To ni ostalo brez učinkov in zaradi vsega tega se je partizanom januarja in februarja 1943 priključilo le malo rekrutov. Sicer neradi, vendar so napol aretirani množično odhajali ali s prevaro množično odhajali v Wermacht.

Prihodnjič: Gorenjski odred je spet izgubil kamandanta

Slavka Šarčevič

IZ BELEŽNICE SOCIALNEGA DELAVCA 12

Z Milanom nisva bila več v tako pogostih stikih. Na njegovo mesto so stopali drugi alkoholiki. Vendar sem tu in tam še kaj slišala o njem, tudi srečevala sva se in ob vsakem srečanju sva izmenjala nekaj besed.

Milan in njegova družina so ponovno zaživeli. Žena se moža ni več sramovala, saj je bil trezen in bil takšen kot drugi ljudje. Tudi odnosi med njima so se uredili.

Milan je delal in pred njega je bila ponovno postavljena družbena lestvica, po kateri je začel polagoma plezati navzgor. Toda!

Neko popoldne sem slučajno videla Milana na poti proti domu. Že od daleč sem videla, da je njegov korak negotov, a ko je prišel do mene je stegnil roko in mi jo podal v pozdrav. Pozdravila sva se in jaz sem obstala pred njim brez besed. Milan je bil pijan.

Gledala sva se in v meni je besnelo: »O, prekleto, zopet eden tistih, ki se je zaklinjal, da ne bo več pil. Zopet eden tistih, v katere sem vložila toliko dela, ki sem mu zaupala, za katerega bi v svoji naivnosti dala roko v ogenj. In glej, razočaral je sebe, razočaral mene, razočaral druge. Milan, zakaj, zakaj?« sem se spraševala. Molčala sva in se le gledala.

»Milan, pa vi pijete!« sem s težavo spravila iz sebe.

»Da, pijem, pijan sem, pijem, ker je življenje tako težko, ker je tako težko, da ga ne zmorem. Prosim, oprostite mi,« je s težavo jecljajoče spravil iz sebe in ni se smehljal.

Prijel me je za roke in mi rekel: »Prisežem, prisežem, da od jutri dalje ne bom več pil, ne bom pil, pa če se vse zlomi na meni in v meni. Zdržal bom, boste videli, da bom zdržal. Verjemite mi, prosim vas.«

Kaj mi je preostalo drugega, kot da sem mu verjela in da sem mu zopet pomagala. Začela sva znova tam nekje na začetku in najina pot je bila težka, saj je pogosto končala skoraj na robu poloma. Toda bila sva vztrajna in z najino vztrajnostjo sva šla nekako naprej.

Od tistega dne je že tako dolgo. Milana je vsakega toliko časa »vrglo«, a sva vendar uspevala, da se je obdržal ob robu ponovnega propada, na skrajnem robu »imaginare« in se je nekako izognil tistemu dokončnemu »marš« na vseh področjih.

In taka je bila usoda Milana in številnih Milanov, ki sem jim pomagala, kolikor sem največ mogla in se s tem izpostavljala posmehu in pripombam, kar ni bilo niti najmanj spodbudno, a sem vztrajala in bila uporna. Uporna sem bila, ker sem vedela, da iz tistih že tako okrnjenih Milanov ne more nihče narediti popolnega človeka, tako popolnega, da bi bil sposoben osvojiti zahtevne programe zdravljenja, a zopet niso bili tako do kraja uničeni, da bi jih lahko prepustila popolnemu propadu.

Dolgoletni alkoholizem je tudi pri Milanu naredil svoje in ker tudi doma ni imel nikoli tiste nesebične pomoči, ki jo je potreboval, ko se je soočal in spopadal s problemi in stiskami, je potreboval pomoč in pomoči mu nisem nikoli odklonila. Naredila sem vse, kar sm mogla. Vem, da se tudi ti ne strinjaš v celoti z menoj in da mi hočeš marsikaj povedati ali očitati, toda prosim tem, da mi pomagaš v veliki stiski in nemoči in mi rečeš spodbudno besedo, ker bo le ta vlila vame novih moči, da bom vsakomur vsaj poskušala pomagati in ga ne bom že takoj na začetku obsodila na propad.

Hvala ti, ker si me razumel in mi vlil novih moči, da sem stopila do vrat in jih odprla ravno v trenutku, ko je s težkim korakom prišel k meni.

Jožko,

ki je že tolikokrat potrkal na moja vrata in to najpogosteje takrat, ko je prišel iz zapora ali kakor se lepše sliši iz Kazensko poboljševalnega doma, da je že njemu neprijetno vsakokrat, ko se srečava.

Ne, ne bojim se ga, saj ni agresiven in mi ne povzroča nobenih težav s svojim obnašanjem. Bojim pa se ga zato, ker se zavedam, da mi bo ponovno naložil toliko dela za tisti kratek čas, ko bo na prostosti in me bo ponovno prizadel tisti trenutek, ko bo morda znova odšel v zapor. Tako je bilo vse do sedaj, morda bo nekega dne drugače.

Vendar moram za Jožka reči to, da nikdar ne reče, da je bil v zaporu po nedolžnem, zato se razlikuje od tistih, ki pravijo, da so bili obsojeni po krivici in jih ne prepričajo ne debeli dosjeji ne strogi obrazi sodnikov, ki izrekajo »Sodbo v imenu ljudstva...«

No, in ta moj Jožko je tako sam na svetu, kot je bil sam, ko je kot edinec rastel v družini, ki je bila sicer popolna, vendar je bila mati vedno bolna, oče pa se je tako rad poveselil v veseli družbi.

Z raznimi strokovnjaki smo ugotavljali, da je rastel Jožko v popolni družini, v kateri pa ni imel potrebne vzgoje, ne svetlih vzorov, ne idealov, s katerimi bi se v času odraščanja in zorenja identificiral. Bil je samorastnik ob starših.

Oče se je držal pravila, da spadajo otroci v pristojnost mater in da naj jih matere tudi vzgajajo.

Mati je imela sina rada, a sinu je posvečala le toliko, kolikor ji je dopuščalo njeno šibko zdravje in večno čakanje na moža, ali in kdaj se bo vrnil domov, ali bo trezen ali opit.

Breme, ki ga je nosila mati, je bilo težko. Vse bolj se je odmikala od življenja in tudi od sina in si vse bolj želela, da bi bil ob njej mož, da bi se z njo pogovarjal, da bi vzel sina na kolena in se z njim igral, ga vzgajal, ga učil. Toda to so bile njene neuresničene sanje. Za moža je bila bolj privlačna družba, v kateri se je pilo in kartalo.

Jožko je rastel in ko je prerastel nežno otroštvo, se je najraje izgubil v naravo, stikal za ptiči ali opazoval mravlje, ko so si neutrudno prizadevale, da bi si zgradile dom in v opazovanju tega in onega je pozabljal na vse.

Bili so dnevi, ko je sedel na robu jase in strmel ure in ure v daljavo in se pogrezal vase. O čem je razmišljal, tega ni nikjer v dosjejih, niti v mojem spominu. To je ostalo v Jožku, o tem ni govoril. Morda je sanjal o sreči, ki jo je videl v drugačni materi, drugačnem očetu, morda si je takrat zamišljal starše in si jih želel takšne, kot je o starših čital v knjigah, ki so bile njegove prijateljice. Ne vem, o čem je sanjal in tega tudi nikoli ne bom vedela, ker danes Jožko nerad govori o svojem otroštvu.

In kakšen je bil Jožko v šoli? Učil se je lahko, vendar ne rad. Pri šolskih knjigah ni zdržal dolgo in posledica tega so bile slabe ocene. Oče je robantil, mati je tiho jokala in tako je rinil iz razreda v razred.

S puberteto so prišle za Jožka tudi druge težave. Nikakor ni mogel dojeti, da ni vse njegovo, kar je v dosegu njegovih rok. Začele so se obravnave in ker so se težave stopnjevale in so ugotavljali, da domače okolje ni primerno za fanta, je šel Jožko v zavod.

(SE NADALJUJE)

DOMAČI ZDRAVNIK

GRIPA PRIHAJA

Sicer pravijo, da gripa, če se te že loti, ne prizanese in "če se zdravimo sami doma traja teden dni, če gremo k zdravniku in uživamo zdravila pa sedem dni". Ta, ki prihaja, je drugačna, veliko hujša in največkrat brez zdravnika ne gre. Mi pa bi danes radi spomnili na domače zdravljenje navadne gripe, na preventivo. Če pohitimo z zdravljenjem, se ji morda celo ognemo. Nekateri prisegajo na kozarček žganja, drugi na čaje, limono in med, tretji na česen in čebulo, četrti se tišče doma in dosledno izogibajo srečanju z gripo. No, poglejmo še mi, kaj nam je storiti proti tej hudi nadlegi.

Pater Ašič pravi takole: Ker je bolezen nalezljiva - prenaša se s kašljanjem, kihanjem, govorjenjem - se izogibajmo prevelike bližine z obolelimi z gripo. Če pa smo se je nalezli, pojdimo takoj v posteljo in se tako spotimo, da se še isti dan večkrat preoblečemo. Kuhajmo si čaje iz bezgovega cvetja, materine dušice, moračnika, repuhovih listov, sivke, žajblja ali pa mešanice angelike, arnike, bezgovih listov, kamilice, lipovega cvetja, cvetov lučnika, rožmarina in šentjanževke. Rastline le poparimo in pustimo stati 10 minut. Pijemo po 2 skodelici na dan, zjutraj in zvečer. Vročino pa si bomo zbili s česnom v juhi, kamilicami, limono, pelinom ali tavžentrožo. Tiste dni uživajmo čim več čebule, česna, kolerabe in repe. Telo si natirajmo z jabolčnim kisom. Dobro je, če ga tudi pijemo, seveda razredčenega z mlačno vodo in mu dodamo medu.

Pater Ašič proti gripi priporoča tudi sporiš, domači zdravilni pripravek z vinom. 6 dkg sladkorja raztopimo in nanj vlijemo 1 liter vročega rdečega vina. Zavremo, tekočino malo ohladimo ter ji dodamo 2 dcl ruma in vanilijo. Nato jo spravimo v steklenice in pijemo ob prehladu.

Proti gripi pomaga tudi malinovec. Sirup vlijemo v krop in pijemo vročega. Tudi pitje zelnice je v teh dneh zelo priporočljivo.

Za soparo pa pater Avšič pri gripi priporoča sivko. V lekarni se dobi. Vzamemo 2 pesti suhe ali malo več sveže rastline in to dobro skuhamo. Z rjuho ali odejo se pokrijemo čez glavo, se nagnemo nad posodo z vročo tekočino in 20 minut vdihavamo soparo. Nato se obrišemo in gremo v posteljo.

Znani zeliščar Willfort predlaga takole: Če smo pred prehladom, influenco, gripo, bronhitisom ali celo pljučnico, se ravnajmo po naslednjem receptu: kopljemo se v gorki kopeli z dodatkom bezgovega in lipovega cvetja, dokler se ne pričnemo potiti. Iz kopeli gremo takoj v dobro ogreto posteljo ter spijemo zdravilno pijačo. V sok 3 limon vmešamo 2 žlici medu in 1 žlico konjaka, dolijemo 1/4 litra gorke vode ter pijemo gorko po požirkih. Zdravljenje ponovimo 3 do 6-krat, kakor je bolezen huda.

3 do 5 rezin čebule navežemo pri gripi okrog vratu in na tilnik in ta obkladek menjavamo vsake pol ure.

Zelena

GOMOLJNA ZELENA

(Apium Gravedens)

Poznamo tri vrste zelene: gomoljno, belilno (belušno) in listno. Prva razvije gomolju podoben, omesenel koren, ki doseže znatno težo (čez 1 kg). Druga, belušna, razvije zelo močan koreninski sistem brez gomolja, zato pa razvije močne liste s posebej debelimi pecljі, ki jih osipamo in belimo. Tretja skupina, listna zelena, je najmanj pomembna, ker so za začimbo uporabni že listi prve in druge.

Zelena ima veliko eteričnega olja, ki pospešuje tek in prebavo, ugodno vpliva na ledvice in mehur ter pospešuje izločanje seča. Uživanje gomoljne in belilne zelene uravnava delovanje raznih žlez (tudi endokrinih) in pomirja živčevje. Gomoljna zelena zdravi protin (putika ali nabiranje sečne kisline v sklepih ali zatekli sklepi na prstih rok in nog).

Navadna zelena je prastara dišavnica in zdravilna rastlina, ki so jo poznali že antični Grki, Rimljani in Egipčani. Za začimbo in zelenjavo so jo začeli gojiti šele v 18. stoletju.

Gomoljna zelena vsebuje veliko karotina, vitaminov B1, B2, C vitamina Ca in Mg. Uporabljamo jo največkrat za pripravo solat, zelenjavnih prikuh ali kot jušno začimbo.

Gomoljno zeleno lahko kupimo v vseh poslovalnicah Živil, kjer prodajajo zelenjavo, zagotovo pa se vedno dobi v poslovalnici Agraria v Kranju.

POSKUSIMO ŠE ME

ZELENA TAKO IN DRUGAČE

ZELENA V SOLATI

Lepe, kot jabolko debele gomolje operi in skuhaj. Še tople olupi in ohladi v mrzli vodi. Tanko nalistane zabeli z oljem in kisom, potresi s soljo in poprom ter rahlo pretresi, da vsrkajo marinado. Zeleno naloži v kupček v plitvo skledo in jo obloži z endivijo ali motovilcem. Med zeleno lahko primešaš tudi krompir.

JUHA IZ ZELENE

2 debeli zeleni, 2 korenčka, 2 žlici masla, žlica čebule, žlica peteršilja, 2 žlici moke, 1,25 dcl riža, 4 žlice parmezana.

Očiščeno, na liste zrezano zeleno in korenje pražimo na maslu, v katerem smo zarumenili čebulo in ocvrli peteršilj. Če je treba, prilijemo malo vode. Ko je mehka, potresemo z moko in stlačimo ter precedimo skozi cedilo, zalijemo s slanim kropom in zakuhamo riž.

Preden damo na mizo, v juho zamešamo parmezan.

SVEŽA ZELENA V SOLATI

Gomolje zelene nareži na rezance (kot repa) in tik pred uporabo pripravi kot solato, lahko tudi z majonezo.

ZELENA Z MAJONEZO

Zeleno skuhaj in ohladi kot pri prejšnjem receptu. Olupljeno zreži na kocke, potresi s poprom in zmešaj z gosto majonezo. Nakopiči jo v plitvo skledo, položi okrog nje kolesca rdeče pese, na to na rezance narezano in zabeljeno endivijo, to pa obrobi s seseklјanimi trdo kuhanimi jajci. Zeleno potresi s kuhanim grahom.

Podatke je zbrala B. Flajnik, dipl. ing. Viri: Vardjan: Vrtno zelenjadarstvo, Grlič: Užitne divje rastline, Kalinšek: Slovenska kuharica.

PREGLEDUJMO SADJE V SHRAMBI

Januarja je v kleti spravljenih še dosti jabolk, predvsem zimskih sort. Tudi neznatni začetki gnilobe se hitro razširijo po celem plodu in okužijo še druge sadeže. Najbolje je, če lahko pozimi vsak teden dvakrat pregledamo vse sadje v kleti. Pregledati je treba vsak plod posebej, ker se začetki gnilobe pogosto skrivajo na spodnji strani, ki pri površnem pregledu ni vidna. Pri večjih količinah vskladiščenega sadja za domačo porabo pa je v veliko pomoč že to, če je sadje naloženo v eni plasti na lesenih policah, kjer lahko takoj opazimo vsako gnilobo. Nekatere zgodnejše sorte imajo v kleti omejeno trajnost, zato jih porabimo takoj, ko dosežejo najprimernejšo stopnjo zrelosti. V običajnih sadnih shrambah se na primer slabo drži zlati delišes in razni kosmači, ki radi kmalu uvenejo.

O LJUBEZNI SO REKLI

Velik tovor - muka za velbloda.
Velika ljubezen - muka za srce. — Mongolski pregovor

Ljubezen nima let. Ona se vedno poraja. — Pascal

V ljubezni je celo devet deset. — Vietnamski pregovor

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

POMIRJEVALNE KOPELI ZA OČI

Čaj, ki ga pripravimo iz sleza, je zelo pomirjujoč, zato ga uporabljamo pri vseh vrstah vnetij, za splakovanje ali kot obkladek.

Čaj iz sleza dobro dene vnetim, rdečim, zabuhlim očem. Oči si lahko splakujemo ali pa položimo nanje obkladek iz vate, namočene v tem čaju. Potrebujemo: 1 žlico cvetov na 1 skodelico vode ali pa 2 žlici svežih ali posušenih lističev na 1 skodelico vode.

KO SE NAPOVE TUR

Obolenje povzročajo stafilokoki — bacili, ki prodro v lasni mešiček, kjer nastane gnojno vnetje. Koža se izboči, pordeči in nabrekne ter hudo boli. Prizadeto tkivo se spremeni v mrtvino — turov stržen.

V začetku pomaga, če namažemo nastajajoči tur z jodovo tinkturo, tudi sončenje je koristno. Pri turih na obrazu se ne smemo zdraviti sami. Sploh je priporočljivo, če se nam obeta velik, hud tur, da gremo k zdravniku. Manjše pa morda odpravimo tudi sami.

Dobro store razni obkladki, ki pomagajo, da se tur čim hitreje in temeljito pregnoji.

Za kašnate obkladke uporabljamo **laneno seme,** ki ga z vročo vodo pripravimo kot kašo. Z njo napolnimo tanke vrečice in še tople položimo na tur in dobro pokrijemo z volneno ruto.

Ženikljeve liste kuhamo v maslu, precedimo in tako dobljeno ženikljevo maslo položimo na tur.

Ne smemo pa pozabiti tudi na **arniko;** za obkladke uporabimo tinkturo, razredčeno z vodo v razmerju 1 : 2 do 1 : 10.

ureja DANICA DOLENC

Novoletne želje

Mamici želim, da bi več pridelala na vrtu in kuhala manj zelja. - **Karla Kudelja**

Sestri želim odlično spričevalo, sebi vsaj zadostno, stari mami pa predvsem zdravja, da je ne bi več bolelo koleno. - **Primož Cuderman**

Mamici želim več prostega časa, bratu uspešno spričevalo, vsem nam, da bi polje dobro obrodilo. - **Maja Roblek**

Atiju želim, da bi se odvadil kajenja, sebi novo uro. - **Rok Jekovec**

Babici in dedku želim dolgo življenje, sestri in bratu dobro spričevalo. - **Elena Hribernik**

Dedku želim čimveč zdravja in veliko sreče pri lovu. - **Grega Štros**

Bratoma in sestri želim veliko snega, a mamici volno za pletenje. - **Maja Markun**

Moniki želim čimveč dobrih ocen, bratu, da bi srečno odslužil vojaški rok. - **Simona Trobec**

Revnim želim, da bi imeli dovolj oblek in hrane, očiju, da bi mamico peljal na veselico in tudi mene naj kam pusti. - **Martin Voga**

Sošolcem želim veliko uspeha v šoli, mamici in očiju počitek, bratrancu, da se čimprej vrne iz vojske, vsem pa mir in dovolj hrane. - **Boštjan Guček**

Učenci 5. b in 5. c r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Voščilo

Navada je stara: Novo leto
voščiti.
To tudi zdaj iz srca jaz hočem
storiti:
da bi dolgo živeli,
prav zdravi, veseli,
da bi vsako nesrečo
pregnali skoz srečo.

Lucija Eržen, 3. r. OŠ Tadeusz Sadowski Bukovica

Veseli žagarčki

Ko so kranjski obrtniki sredi decembra odpirali svojo trgovino na Primskovem, so v kulturnem programu nastopili tudi učenci osnovne šole Staneta Žagarja iz Kranja. Neverjetno, s kakšno korajžo in ubranostjo so zapeli in zaigrali narodne viže. Leto dni je, kar so pod vodstvom njihovega mentorja zborovodje Janeza Forška spravili skupaj trio, harmoniko, klarinet in trobento, čez leto so se mu pridružile še pevke. Če bodo tako nadaljevali, bomo o tem ansamblu zagotovo še slišali. In kdo so ti Veseli žagarčki? Na harmoniko igra Boštjan Gasser, na klarinet Tomaž Kuković, na trobento Robi Kuković, peli pa sta Ana Kristan in Urša Zavec. - Foto: D. Dolenc

IZ ŠOLSKIH KLOPI

Monika Tavčar, 4. d r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

Takšne zimske počitnice želim

Med zimskimi počitnicami želim zasnežene griče, da bi se lahko smučal in sankal. Če pa ne bo snega, pa naj bo lepo sončno vreme. Megle in dežja ne želim, ker bi potem čepel pred televizijo. Sonce želim zato, ker bi lahko hodil v hribe, igral nogomet, košarko, hokej, se vozil s kolesom, se lovil, skrival, šel k sošolcem, prijateljem in lahko bi se igrali razne igre. Če pa bo grdo vreme, bom šel k mami v Železnike na počitnice in se hodil kopat v bazen. S seboj bom vzel rolko in žogo. Najbolj pa si želim snega, ker imam s snega dosedaj najljubša doživetja.

Rok Bertoncelj, 4. d r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

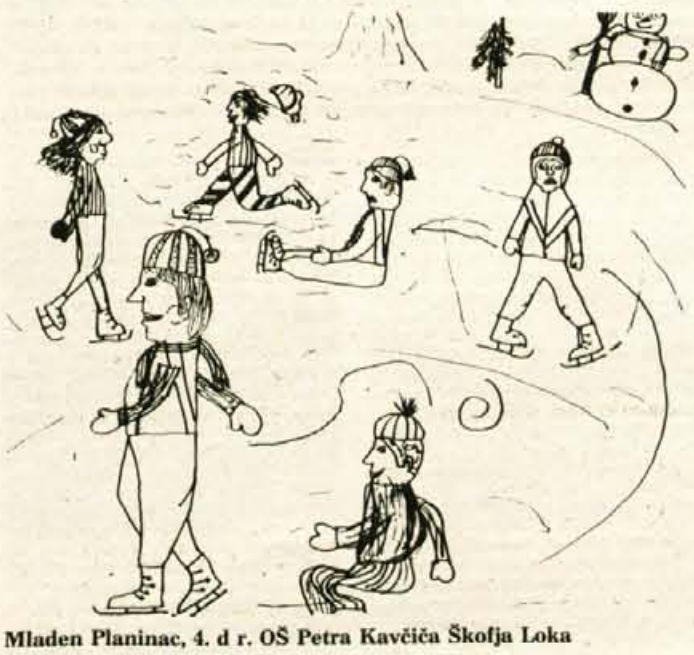

Mladen Planinac, 4. d r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Čeprav sem o Kylie Minogue nekaj poglavitnih podatkov že napisala, jo bom tokrat bolj natančno predstavila, kar bo, upam, osrečilo njene oboževalce.

Kylie Minogue se je rodila 28. maja 1968 v znamenitem mestu Melbournu v Avstraliji. Na svet je prišla kot prvorojenka, drugače pa ima še osemnajstletnega brata Brendana, ki želi uspeti kot filmski snemalec, in tri leta mlajšo sestro Danielle, ki je tudi že nastopila na televiziji.

Kot srednješolka je Kylie zelo rada risala in upala, da bo postala modna kreatorka. Vendar pa so se stvari obrnile drugače. Pritegnilo jo je igralstvo in dobila je ponudbo v avstralski nadaljevanki Sosedje, kjer igra eno izmed glavnih vlog, srednješolko Charlene. Že takoj je TV nadaljevanka postala uspešna in izredno priljubljena med avstralskimi gledalci. Ti so vzljubili tudi Kylie in jo 1987. leta izvolili za najbolj priljubljeno najstnico.

Njen uspeh se je zelo hitro širil, ne le z vlogo v Sosedih, temveč tudi s pesmijo Locomotion, s katero je opozorila nase producente v Londonu. Kmalu je posnela malo ploščo I should be so lucky (Morala bi biti tako srečna). Kasneje je posnela nov hit Got to be certain (Biti moram prepričana) in še novopečeno skladbico Je ne sais pas pourquoi (Ne vem, zakaj), ki že žanje velik uspeh. Tako se Kylie pripravlja na svoj prvi album, ki bo imel gotovo veliko kupcev.

Čao!

Marjeta

Počitniški horoskop

VODNAR: Kako boš dva tedna brez pogleda v tretjo klop? Ne vzdihuj, podvizaj se na ponujeno žurko, tudi oseba iz tretje klopi bo tam.
RIBI: Spričevalo je zdaj prepozno objokovati. Pripravi se za finale in malo manj misli na rjave očke, ki te odvračajo od knjig.
OVEN: Ne zanašaj se na sneg, raje pomeri lanske drsalke. Obeta se ti simpatično srečanje na ledu.
BIK: Dovolj spanja! Dovolj televizije, dovolj buljenja v romančke, sanjarjenja ob muziki! Tisto, o čemer sanjaš, poskusi speljati.
DVOJČKA: Doma nekaj hudo škriplje. Ne pretiravaj s potepanjem in bodi vsaj dan, dva priden otročiček, če hočeš v soboto na ples.
RAK: Na neuslišano ljubezen najlaže pozabiš, če se vržeš v drugo. Stori to čimprej, tvoj srečni dan bo sreda.
LEV: Že res, da je dobra hrana užitek, a ne pretiravaj. Počitnice so namenjene sprostitvi in prenovi duha in - telesa!
DEVICA: Misliš, da morajo vsi podleči tvojemu šarmu? Tokrat se utegne obrniti. Če se opečeš, bo izkušnja dobra za naprej.
TEHTNICA: Obljuba dela dolg; obisk, na katerega te nič ne mika, le opravi. Presenečenje bo zelo prijetno.
ŠKORPIJON: Tvojim doma povej, da ne misliš vse počitnice preždeti doma. Telefoniraj v sosednji kraj in se zmeni.
STRELEC: Sramežljivo se ti nasmiha prva velika ljubezen. Samo od tebe je odvisno, ali bo zaživela ali pa ti bodo več pomenili opravljivi nevoščljivci.
KOZOROG: Res je super, tale tvoja simpatija. Isto misli še nekdo. Pazi torej, da ti je ne spelje spred nosu.

ureja HELENA JELOVČAN

Ekološke spremembe v jeseniški železarni

Čistejši zrak je največja pridobitev

Jesenice, 13. januarja - Železarstvo je Jesenicam vtisnilo industrijski pečat, katerega del so tudi težavne delovne razmere v črni metalurgiji in še bolj očitni ekološki problemi. Železarji se že dolgo zavedajo potrebe po uskladitvi razvoja proizvodnje z zahtevami za varstvo delovnega in življenjskega okolja, ker njih same najbolj ogrožajo plini, prah, hrup in drugi za zdravje škodljivi vplivi. Seveda je v kratkem času težko odpraviti vse pomanjkljivosti zastarele tehnologije, ki je dediščina stoletne železarske tradicije, saj drage naložbe v sodobnejšo tehnologijo in čistilne naprave največkrat omejujejo gospodarske možnosti. Pa vendar se železarji lahko pohvalijo razen s tehničnim napredkom tudi s številnimi uspešnimi prizadevanji za čistejše okolje. Opravljeno delo in načrte na tem področju predstavlja v pogovoru Dragica Bezlaj, vodja odseka za ekologijo v jeseniški železarni.

Ne samo Jesenice, ampak tudi dolino na obe strani mesta je nekdaj objemal oblak rdečega dima, ki je izginil z ukinitvijo zastarelih martinovk. Obenem sta ugasnila plavža in aglomeracija, od koder so puhale v zrak škodljive ogljikove spojine. Koliko čistejši zrak dihajo poslej Jeseničani, oziroma, kje so še kritična mesta pri emisijah škodljivih snovi iz železarne v ozračje?'

»Točen odgovor na prvo vprašanje bo dala šele študija, ki jo pravkar pripravljamo v sodelovanju s strokovnjaki iz zunanjih strokovnih institucij. Po podatkih rednih meritev hidrometeorološkega zavoda pa ugotavljamo, da povprečne koncentracije žveplovega dvokisa, dima in prašnih usedlin v zraku upadajo. Tako so bile Jesenice v kurilni sezoni 1987/88 v primerjavi z drugimi slovenskimi kraji po onesnaženosti zraka na 26. mestu zaradi povprečnih koncentracij žveplovega dvokisa in na 33. mestu zaradi zadimljenosti zraka. V tretjem območju onesnaženosti zraka so bile Jesenice predvsem zaradi prašnih usedlin, grobega prahu, ki je za bronhialna obolenja manj nevaren od dima.

Onesnaženost zraka je bila v preteklosti velika. Samo iz martinovk, ki niso imele odpraševalnih naprav, se je izločilo v ozračje okrog 5 ton prahu na dan. Enake ali večje - odvisno od kakovosti rude - so bile dnevne emisije žveplovih spojin ob obratovanju aglomeracije in plavžev. Po izgradnji druge elektrojeklarne smo ukinili oba plavža z aglomeracijo in začetek lanskega leta ugasnili še zadnjo od šestih martinovk. S tem smo dosegli korenite spremembe, saj smo emisije prahu zmanjšali za prek 90 odstotkov. Ob posodabljanju tehnologije smo dosegli približno 80-odstotno zmanjšanje emisij plinov tudi na račun čistejših energetskih virov; sedaj zagotavljamo 60 odstotkov potrebne energije z elektriko, 33 odstotkov z zemeljskim plinom in le 7 odstotkov z mazutom.

V železarni smo dokaj uspešno rešili probleme glede odpraševanja iz obeh jeklarn, še vedno pa je nekaj tipičnih izvorov onesnaževanja zraka. Problematična je predvsem emisija prahu in kislinskih hlapov iz objekta regeneracije solne kisline v Hladni valjarni Bela, zato se bomo letošnjo pomlad lotili uresničitve sanacijskega programa. Občasno se pojavljajo emisije ogljikovega monoksida iz vakumirnih naprav v jeklarnah, prav tako pa motijo lokalni izvori prahu pri predelavi talilniških odpadkov.«

Kako je urejeno prečiščevanje odplak iz železarne in kolikšen je delež vaše tovarne pri onesnaževanju Save?

»Po letu 1971, ko je bil ustavljen zadnji plinski generator in s tem odpravljen glavni izvor fenolnih odplak, se je onesnaževanje Save iz železarne zmanjšalo od prvotno 250.000 E (ekvivalentov onesnaženja po veljavnih predpisih iz leta 1976) na 70.000 E, z nadaljnjimi dograditvami usedalnikov in drugih čistilnih naprav pa se je znižalo celo na 25 do 30 tisoč ekvivalentov. Ob oceni onesnaženosti Save na Jesenicah na prek 90.000 E je moč sklepati, da je delež železarne mnogo manjši od komunalnih odplak iz mesta.

Prej je bilo v železarni 23 iztokov v Savo, po ukinitvi plavžev in martinovk leta 1987 pa jih je 7 manj. Odplake iz njih redno nadziramo in analiziramo. Sami smo zainteresirani za čim boljše čiščenje, saj so prispevki Zvezi vodnih skupnosti zaradi onesnaževanja čedalje večji. Žal pa se iz zbranih sredstev vrača premalo denarja v industrijo za odpravljanje vzrokov onesnaževanja voda.

V železarni smo zgradili poleg številnih manjših usedalnikov in enostavnih, mehanskih čistilnih naprav tudi večje usedalnike v valjarnah in tri sodobne, nevtralizacijske čistilne naprave. Ob drugi jeklarni smo postavili pri črpalnici osrednjo čistilno napravo, kjer se tehnološke vode prečistijo in uporabijo za hlajenje, s tem pa je rešen problem odpadnih voda. Sanitarne vode iz več objektov odvajamo v novo čistilno napravo na Jesenicah. Nekaj virov onesnaževanja voda bomo morali še odpraviti; v nekaj mesecih bomo ukinili starejšo lužilnico, iz katere uhajajo jedke odplake, v načrtu je sanacija čistilne naprave pri Hladni valjarni Bela zaradi vsebnosti težkih kovin v odplakah, zaradi nevarnosti nekontroliranih izlitij naftnih derivatov pa bo treba postaviti nov objekt za končno obdelavo odpadnih oljnih emulzij.«

Katere ekološke probleme ste še reševali v železarni poleg skrbi za čisteiši zrak in vode?

»Precej težav je bilo v preteklosti zaradi hrupa, ki nastaja pri proizvodnih napravah, energetskih objektih in transportu. Kar tri krajevne skupnosti so zahtevale izboljšanje razmer. Leta 1983 smo uspešno omejili hrup pri kompresorjih za zrak, ki je motil naselji Podmežaklja in Lipice, naslednje leto pa smo v zadovoljstvo krajanov Koroške Bele omejili hrup ventilatorjev v hladni valjarni. Ti posegi so bili veliko priporočilo, da so za drugo jeklarno pripravili projekt omejevanja hrupa; električno obločno peč so ogradili z zaščitno komoro.

Železarna ima veliko problemov tudi z metalurškimi odpadki. S predelavo talilniških odpadkov je bil po letu 1977 rešen prostorski in ekološki problem zaradi širjenja odlagališča za žlindro; posebni postopki omogočajo ponovno uporabo materialov iz žlindre v jeklarni ali gradbeni dejavnosti, kar pa ne velja za fino sekundarno žlindro. Bolj urejeno odlaganje komunalnih odpadkov je omogočilo novo odlagališče ob vznožju Mežaklje, še vedno pa je nerešeno odlaganje posebnih odpadkov.«

In še nekaj besed o načrtovanih ekoloških posegih železarne!

»Po dosedanjih izkušnjah lahko trdim, da so ekološki problemi v železarni v glavnem obvladljivi, saj so znane sorazmerno učinkovite tehnične rešitve. Ustrezni ekološki ukrepi zahtevajo določena sredstva, zato jih je treba vgrajevati v plane razvoja. Že 1986. leta smo pripravili program ekoloških usmeritev in naložb, iz katerega smo predlagali za letošnji plan uresničitev najnujnejših projektov, sanacijo objekta regeneracije kislin in izgradnjo objekta za končno obdelavo odpadnih oljnih emulzij in gošč.«

Besedilo in slika: Stojan Saje

Dr. Andrej Robič 26 let vodi invalidsko komisijo

Kot carina ali davkarija, ki deli pravico

Tržič, januarja - Težko fizično delo, prisiljena drža za tekočim trakom, monotoni, ponavljajoči se gibi terjajo svoj davek. Ljudi se lotijo bolezni mišičja, kosti in sklepov, obolijo na živcih, posledice občutita srce in krvni obtok... Zaradi vsega tega morajo ljudje v prezgodnji invalidski pokoj ali pa z zmanjšano delazmožnostjo na drugo delo. Dr. Andrej Robič iz Zdravstvenega doma Tržič, ki je že 26 let na čelu invalidske komisije, je videl veliko primerov delovne invalidnosti.

Dr. Robič, koliko ljudi ste v četrt stoletja, kar vodite invalidsko komisijo, pospremili v pokoj?

»1962. sem postal predsednik invalidske komisije, ko je bila še za vso Gorenjsko, danes pa sem v senatu, ki zaseda v Kranju. Števila upokojenih ne pomnim, v povprečju pa jih komisija oceni 2000 na leto.«

Naloga invalidske komisije je oceniti preostalo delazmožnost delavca?

»Zavarovanec ali pa lečeči zdravnik sprožita postopek za invalidsko komisijo, nato pa le ta po predhodni ocenitvi medicinske in delovne dokumentacije ter socialne obdelave, zavarovanca pregleda in mu oceni preostalo delazmožnost. Če je delavec popolno in trajno nesposoben za nadaljnje delo, ga uvrščenega v I. kategorijo invalidnosti upokoji. Ten primerov je okoli 45 odstotkov. Invalidom v II. kategoriji (teh je od 6 do 8 odstotkov) skrajšajo delovnik na polovico, medtem ko je invalidom v III. kategoriji treba priskrbeti bodisi drugo ustrezno delo, ker za svojega ni več zdravstveno sposoben, bodisi se ga spričo spremenjene delazmožnosti premesti na delo v enakem kvalifikacijskem rangu. Takih primerov je kaka tretjina. Preostala petina pa je ugotovitev, da ni invalidnosti. Zavarovanci sami ali pa delovne organizacije namreč včasih skušajo zlorabiti komisijo zaradi svojih interesov. Pogosto v tej zadnji kategoriji ugotavljamo tudi alkoholizem. Sicer pa komisijo pri odločitvi vodi zavarovančevo zdravstveno stanje in šele nato možnosti delovnih organizacij za premeščanje delavcev.«

Kateri so pretežno vzroki za nastanek delovne invalidnosti? Se z leti morda spreminjajo?

»Vzroki ostajajo tradicionalni, kot je tradicionalna tudi industrija, ki z leti ni doživela bistvene modernizacije. Način dela, prisiljena drža telesa, stalne stoječe delo, ponavljajoči se gibi, hude telesne obremenitve, izpostavljenost klimatskim nevšečnostim, hrupu, vse to z leti povzroči bolezen in invalidnost. Najpogostejša so obolenja mišičja, kosti in sklepov, srca in ožilja, živčne in druge motnje. Tega je veliko v tekstilni industriji (ženske v tekstilu opravljajo fizično najtežja dela), v elektro in čevljarski industriji, v kovinsko predelovalni in lesni. Povsod se pojavljajo tudi poklicna obolenja in nesreče, slednje bolj zaradi slabe motiviranosti delavcev, da bi upoštevali varnostne zahteve, kot pa zato, ker ne bi bilo poskrbljeno za varnost pri delu.«

Trdite, da je velik vzrok za dela nezmožnost tudi alkohol!

»Da, pri našem delu ugotavljamo, da je kar 20 odstotkov ljudi v podjetjih odvisnih od alkohola. Zato bi morali tamkaj preventivno delovati zoper to zlo. Toda zaradi pomanjkanja delovne discipline in zaradi dejstva, da alkohol pustoši ne le med delavci, temveč tudi med vodilnimi, ni uspehov. Tudi v Tržiču smo imeli ustanovljen dispanzer za alkoholike, vendar žal ni bilo povpraševanja, pa je neslavno umolknil.«

Kaj bi sicer lahko storili zoper invalidizacijo pri delu?

»Varstvo pri delu je ena od rešitev, zlasti dejansko spoštovanje teh določil. Nekaj pa lahko prispeva tudi medicina dela z obdobnimi zdravniškimi pregledi. V delovnih kolektivih so jim nenaklonjeni, ker so pač precejšen strošek, a opravijo jih zaradi predpisa. Po drugi strani pa tudi zdravnik ni ravno motiviran za pregledovanje zdravih ljudi, zato se mnogi pregledi izrodijo v nekoristne mimohode. Na invalidski komisiji je žal prepozno, da bi še kaj storili zoper delovno invalidnost, saj smo bolj ustanova (kot carina ali davkarija), ki se seznanja z izvršenim dejstvom in deli pravico.«

Pa jo zadovoljivo podelite?

»Zdravnik na invalidski komisiji mora imeti stoodstotno medicinsko znanje (čeprav je njegovo delo videti precej administrativno), da lahko razsoja. Seznanjen mora biti z vsemi novostmi stroke. Naša komisija (v njej sta poleg mene še doktorja Dolenc in Belehar) te pogoje očitno izpolnjuje, saj so naše odločitve medicinsko utemeljene in le redko se zgodi, da drugostopenjska komisija v Ljubljani ne bi bila soglasna z našo oceno. Nanjo se namreč zavarovanec lahko pritoži, če mu naša odločitev ni pogodu. Takih primerov je le kakih 50 na leto, od tega le kake 4 odstotke upravičenih.«

D. Z. Žlebir

90-letni Janez Kajzer s Šutne:

Kronce so bile srebrne

Še mlad je nosil široke, košate, čisto francjožefovske brke. Zakaj pa ne, saj je bil tudi on "kajzer", čeprav je bil doma s Šutne, in pri cesarski železnici je delal. Še danes kot sveča pokončen in brkat spominja na tiste stare, a vendarle po svoje lepe čase, ko je povsod vladal trden red in je denar nekaj veljal. Ni ga bilo veliko, a je bil dober. Kronce so bile srebrne.

Ko bi takrat videli njegove brke, ko je bil mlad! S "portpinto" jih je ob sobotah zvečer pritrdil in napel na ušesa, v nedeljo pa so bili kot kravželčki. Poseben glavniček je imel zanje. Danes niso košati, predsednik Stanovnik ima boljše kot on, ampak vprašanje je, kakšne bo imel on, ko bo pri devetdesetih...

Kako so minila ta leta! Ko mu je bilo štiri leta še pomni, kako so gradili novo hišo. Tisto poletje je vsa družina ležala na podu. Leta 1902 je bilo. Staro leseno hišico je zamenjala zidana. No, danes je že ta stara 86 let, mladi imajo pa že spet novo, veliko, lepo hišo. On pa s svojimi spomini najraje ostaja tu v stari, s širokimi lesenimi podnicami, malimi okni in dobro staro pečjo.

Šest otrok je bilo pri hiši, bajta z eno kravco, oče pa je delal "kamplne" in jih nosil prodajat v ljubljanske trgovine. Sredi prve svetovne vojne, ko mu je bilo osemnajst let, se je šel Janez k železnici ponudit za delo. Za progovnega delavca so ga vzeli in tu je ostal do pokojnine leta 1953. Ker je bil pri železnici, mu v stari Avstriji ni bilo treba k vojakom. Prvo svetovno vojno pa je gledal čisto od blizu, kajti morali so prav k Soči, da so na novo postavili železnico. Italijani so, ko so se umikali, železniško progo zravnali v cesto in po njej vozili topove. Koliko vojaščine, ranjenih, živine, konj, vozov!

Tudi druga svetovna vojna mu ni prizanesla. Kar naprej so morali dežurati, biti pripravljeni, da hitro spet popravijo progo, ki jo bodo zminirali partizanski diverzanti. Od Besnice do Podnarta je bilo najhuje. Tam je bil gozd do proge, najlažje je bilo zaminirati. Sicer pa je bilo največ dela v ovinkastih predelih proge. Še posebej pri Drulovki, kjer je ostrejši ovinek. Najhuje je bilo menjati prage, tračnice, nasipati gramoz. Nagarali so se. Kaj pa mislite, v pol ure je bilo treba sprazniti vlak z gramozom, ki so ga pripeljali od Verda. Ves čas je bila njegova dlan en sam zaguljek, danes pa je gladka, da komaj zapne gumb. Delati in ubogati si moral in hitro hoditi. Za službe je bilo vedno hudo.

Ko je prišla Jugoslavija, je moral seveda k vojakom. Nova država, novi zakoni. Zato pa je veliko videl. Po dve vožnji na leto so imeli železničarji zastonj. Peljal se je v Beograd, Zagreb, v Split je šel morje gledat. Več sveta je dal skozi, kot vsak najbogatejši kmet daleč naokrog. On pa je bil bajtar "iz borovcev", kot so včasih pravili temu koncu Šutne, pri gmajni. Nak, nič mu ni žal, da se je v življenju odločil za železnico in ji ostal zvest. Še danes jo spremlja. Poslušal in bral je o štrajku. Tudi takrat so štrajkali v Ljubljani na Zaloški cesti, policija je streljala nanje. On sicer ni bil zraven, hudo pa je obležalo na vseh. Danes je drugače štrajkati. Delavci so bolj pogumni, včasih pa si bil mimogrede brez dela. Pa si privošči to, če imaš doma štiri otroke, ženo in vsi čakajo le tvoje dinarje...

Nič mu ni hudega danes. Kar zadovoljen je. Da bi bilo le zdravje, da bi še zdržal nekaj let. Prijateljev ni več pri teh letih. Enega samega še ima, pa še ta je veliko mlajši in bolan v nogah. On pa je do tiste hude pljučnice pred štirimi leti še kosil in kopal v vrtu. Zdaj pa kar malo bolj počiva. Včasih gre k zdravniku pomerit pritisk, pa malo "bonbončkov" vsakič prinese za srce. O, kar gre. Veliko bere, Delo, Gorenjca ima naročenega, tudi radio posluša, televizije pa ne mara. Njegova televizija so mala okenca, skozi katera vidi na pot, ki vodi mimo, opazuje ptice, ki se tule na robu gozda čisto drugače obnašajo, kot doli v vasi in čas mu počasi, a vztrajno meri stara ura. Mu ga bo še dolgo merila? Še, še, vsaj dokler bo Bidetov ata s Šutne tako lahkega koraka skočil od peči pred ogledalo in si popravil brke.

Še na mnoga leta Bidetov ata!

D. Dolenc

Jamarska odprava v Skalarjevo brezno

Kranjski jamar pripomogel k rekordu

Ovsiše, 12. januarja - V prejšnji številki smo že na kratko poročali o novem podvigu slovenskih jamarjev, ki so med odpravo od 6. do 9. januarja 1989 izmerili Skalarjevo brezno v pogorju Kanina do globine 896 metrov. Predsednik Društva za raziskovanje jam v Kranju Igor Potočnik, eden sodelujočih pri tem dosežku, nam tokrat podrobneje predstavlja prizadevanja za novi jugoslovanski globinski rekord.

Postojnski jamarji so 1986 leta odkrili 2350 metrov visoko v pogorju Kanina Skalarjevo brezno in ocenili, da gora skriva razsežne globine. Vabljivi jamarski cilj je pred koncem lanskega leta privabil tudi skupino 17 članov več jamarskih društev v naši republiki. Njihova prvotna ideja o preživetju novoletnih praznikov v bližnji koči Petra Skalarja se je sprevrgla v pravo malo odpravo, v kateri so sodelovali DZRJ Ljubljana in Kranj, jamarsko društvo Dimnice iz Kopra, jamarski klub Vinko Paderšič iz Novega mesta in jamarska sekcija pri PD Tolmin.

»K Skalarjevem breznu smo se prvič podali 24. decembra 1988,« se spominja 24-letni jamar **Igor Potočnik** z Ovsiš pri Podnartu in opisuje: **»Tja smo morali transportirati poldrugo tono opreme in drugi dan nadelati pot do brezna ter odkopati vhod vanj, kar je postorilo pet kranjskih jamarjev in dva ljubljanska. Po prihodu drugega dela ekipe 26. decembra smo se naslednji dan podali v brezno. S koprskim jamarjem Mitjo Vezovnikom sva vzela opremo za bivakiranje, v globino pa sva nesla tudi 300 metrov novih vrvi in 20 pritrdišč. Skupina treh jamarjev je merila dolgo horizontalno ožino v globini blizu 400 metrov, kjer je zaradi transporta opreme najbolj težaven prehod. Trije jamarji so naju spremljali pri nadaljnjem napredovanju v globino, kjer je nabolj kočljiv spust prek 200-metrske navpične stene. Spustili smo se 680 metrov globoko; tam sva se pripravila za bivak, drugi pa so se vrnili. Zjutraj 28. decembra sva se skušala prebiti po naprej neznani poti. Našla sva prehod v 80-metrsko brezno, se iz njega spustila še 25 metrov, potlej pa nama je zmanjkalo pritrdišč. Začela sva se vračati in po 56 urah bivanja v temi spet zagledala nebo nad seboj.«**

Drugi spust v brezno uspešnejši

Sogovornik priznava, da takrat ne bi dolgo nadaljevala spuščanja, čeprav bi jima ne zmanjkalo opreme. Bivak v taki globini, kjer je komaj kakšna stopinja nad ničlo, zrak pa je poln vlage, izčrpa telo. Svoje naredi še pomanjkanje apetita, zato so bili jamarji po vrnitvi iz brezna shujšani in utrujeni. Vseeno so kmalu pozabili na prestane napore in se odločili za novo odpravo, med katero so hoteli prodreti čim globlje.

»Za drugo odpravo, ki se jo je udeležilo prav tako 17 jamarjev iz petih društev,« nadaljuje pripoved jamar Potočnik, **»se je vsa ekipa temeljito pripravila. Že 6. januarja popoldan sem se skupaj z ljubljanskima jamarjema Juretom Anđeličem in Mihom Praprotnikom spustil do mesta, kjer smo prvič bivakirali. Tam smo prespali in naslednje jutro začeli z raziskovanjem in merjenjem jame od globine 680 metrov naprej. Isto nalogo je imela tudi druga merilna ekipa, v kateri so bili Gregor Pintar iz Ljubljane, Andrej Fratnik iz Tolmina in Janko Brajnik iz Kopra. Medtem ko je prva ekipa merila od globine 405 metrov do bivaka, je druga merilna ekipa hitro napredovala in dohitela našo skupino v globini 896 metrov. Takrat smo sicer mislili, da stojimo globlje, računalniška obdelava meritev pa je potrdila to globino, ki je povečala dosedanji jugoslovanski rekord za 16 metrov.«**

Večina jamarjev se je takoj začela vračati iz brezna. Udarna skupina z Igorjem Potočnikom je še naprej raziskala ozek meander pri dnu dosežene jame in ugotovila, da se brezno še nadaljuje. Morala je še enkrat prespati pod zemljo, po 52 urah pa je spet stala pred vhodom v brezno. Čeprav je osnovni namen takšnih spustov raziskovanje, nihče ni skrival veselja, da je jugoslovanski rekord spet v rokah slovenskih jamarjev.

Stojan Saje

TEMA TEDNA

Gospodar za peč, novinar čez prag

Čuden je ta svet, res čuden!

Komaj je oblast tvegala nekaj demokracije s strankami, ki stranke so in spet stranke po stari meščanski demokratični maniri niso, se je odprla neka prav posebna fronta mnenj, ki niti niso tako zelo osamljena. V razprti pahljači političnega pluralizma na moč prepričljivo že odmevajo predlogi umirjenih, ki sicer priznavajo, da je sedanji politični dogmatizem motilni faktor sodobnega razvoja, da pa se nam tudi po tako silovitem demokratičnem valu in zagonu še zdaleč ne bosta cedila med in mleko. Različnost resda pometa s političnimi in vsakršnimi monopoli in je jasno nujna in zaželena, saj edina lahko zruši vse bombastične rituale politične retorike, a v našem sistemu enostavno ne bo funkcioniraia, ker ne more.

Ne, ne gre za izjave kompromisarskih politikov, še manj za strah politokracije, ki se ji v demokratičnejših razmerah upravičeno lahko tresejo hlače; tudi se ne oglašajo jugo - kleptomani, ker jim je kristalno jasno, da so nakradli, kar se je ukrasti dalo; tiho je celo struktura, ki bo ob položaje, pridobljene izključno zaradi zaslug in naslovov, ne pa zaradi sposobnosti. Preprosto: za majhne korake v drugačen svet so nekateri razumniki in - ne boste verjeli - kar impresivno število »navadnih delovnih ljudi in občanov« te naše male deželice. Z mano vred!

Resda najbrž ni Slovenca, ki ne bi bil za svobodo mišljenja in za odpravo političnega strahovanja, za svobodni trg zahoda in za odpravo hipernormativizma in administriranja. Nis(m)o pa čisto vsi Slovenci kaj prida vneti za totalno zrušenje sistema in političnega monopola.

Ne gre zato, da bi kaj posebej ljubili svojo stranko in objokovali njen sestop; tudi se nostalgično ne obešamo na gesla, kot so neuvrščenost, bratstvo in samoupravljanje; še manj smo neki cagavi slovenski fantje, ki si ne upamo spat k fejst punci demokracije. Kar radi jo imamo in jo iz vsega srca pozdravljamo, če bo ostala še dolgo tako nedolžna, kot je danes.

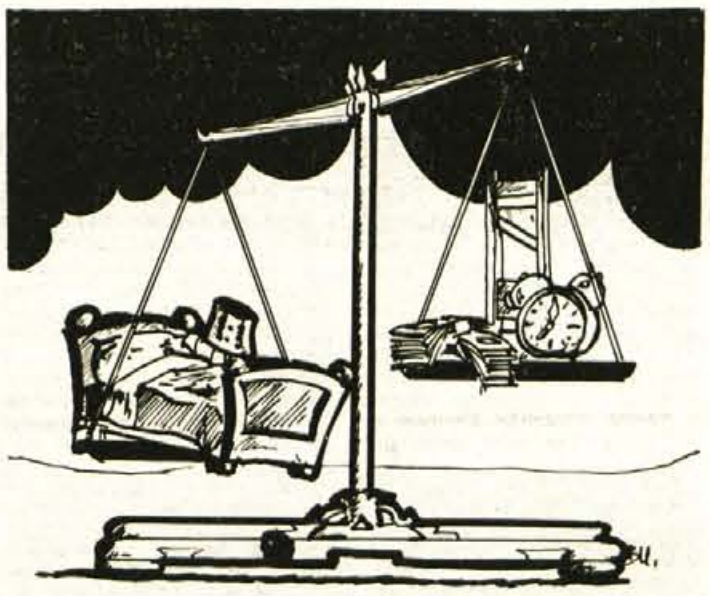

Kakor hitro pa se bo zares postavila na svoje noge, pa bo, brez skrbi, pokazala svoje rožičke.

Že morda drži, da smo Slovenci prislovično pridni, vestni in oh in ah in sploh za zgled in vzor, a držalo bo tudi, da bi bili, denimo, ob takojšnji uvedbi meščanske demokracije in tržne ekonomije, v hipu ob vso sapo. Če se štirideset in več let trudiš z ukinjanjem trga delovne sile, blaga in kapitala, bo minilo kar nekaj časa, da ti bo sploh postalo jasno, kako bi preprečil vse politične in socialne motnje, ki jih navrže resnična tržna ekonomija.

»Ti, ki tako goreče zagovarjaš strankarstvo, ti sploh ne veš, kaj prinaša! Pogreb!« mi oni dan gnevno navrže star partizan. In je, kakopak, deležen moje arogantne in cinične zavrnitve, dokler... Dokler ne odprem zadnjega Nedeljca, kjer obravnavajo položaj avstrijskega novinarja malo drugače. Resda bajno zasluži, a dela 50 ur na teden, se stalno dokazuje in nenehno tvega, da ga bodo na starost brez pojasnila mimogrede zamenjali z mlajšim. Če se sklicuje na sindikat, mu sarkastično svetujejo, naj se pač zaposli pri sindikalnem časopisu.

Mila mati! Mi vsak dan posebej tožimo naši urednici, kakšne mučene humanistične duše da smo, ker pišemo tudi ob nedeljah; nakar se mora z vsakim posebej solidarizirati in sočustvovati, češ res ste eni veliki zgaranci in trpini. Bognedaj, da bi nam rekla: se pa samodisciplinirajte in pišite ob petkih! Mi bi se pri priči samoupravno organizirali, jo vlačili skozi vse forume in neforume do njenega krutega konca. Naj ve, kaj je samoupravljanje in kaj samoupravni garači!

Meni se rahlo že bliska, kje in kako bi hudimano grmelo. Ob zasebni lastnini bi aktualizirali Cankarjevega ... **gospodar za peč, Jernej čez prag..**

Zato sem za demokracijo, ki naj poživi tega socialističnega mrtvaka in razvija javno kontrolo, le samoupravljanje mi kar lepo pustite. Ne vem, če bi to skupaj sploh šlo; če se izkaže, da ne gre, demokraciji v prid ne napišem več niti ene same pikice. Lepo vas prosim: kdo na tem božjem svetu pa si želi urednika, ki ga lahko mimogrede flikne čez prag in kdo, ki ni trčen, bo dovolil, da se mu čez noč ukine naravnost enormna količina samoupravnih in socialističnih pravic?

D. Sedej

Na ustanovitvi demokratske zveze v Cankarjevem domu v Ljubljani je bilo nekaj časa tudi za branje koroškega Kleine Zeitunga. Podpredsednik republiške konference SZDL Viktor Žakelj prav z zanimanjem kuka vanj in prebira, kaj je za Kleine Zeitung izjavil naš Ivan Oman, predsednik kmečke zveze... Foto: Gorazd Šinik

Kaj je pisal Gorenjec, januarja 1900

Prva številka Gorenjca

Danes je izšla prva številka političnega in gospodarskega lista, Gorenjec se bo imenoval. Takole je pisalo v uvodnem članku:

Opetovano se je izražala želja na Gorenjskem po listu, ki naj bi zastopal posebno gorenjske koristi. Dolgo, dolgo je trebalo, preden se je ta goreča želja mogla izpolniti dragim Gorenjcem.

Gorenjci živo potrebujejo svojega lista, kakor ga imajo Dolenjci približno že dvanajst let. Zakaj je ravno za Gorenjce dobro, da imajo svoj list, ko imamo že itak dovolj časnikov bodo ugovarjali nekateri. Le počasi, prijatelj! Res je, da premore mali slovenski narodič ogromno število različnih časnikov, toda premisliti se mora, da ima danes vsak večji kraj svoje glasilo, svoje pribežališče, kjer je mogoče veliko bolj natanko razmotrivati krajevne zadeve. Kratko rečeno - naš list naj postane pravi tolmač vsega gorenjskega prebivalstva in nobena hiša naj tod ne manjka, kjer bi se ne nahajal ta časnik.

Miloš Likar

ČVEK

Japonci bodo imeli več prostega časa

Japonske banke in borze bodo odslej ob sobotah zaprte in tako bodo imeli Japonci prvič sploh dva dni v tednu prosto. To sploh ni čudno, kajti japonske devizne rezerve so dvakrat večje od ameriških. Razen tega okoli 90 odstotkov Japoncev sodi v srednji razred, ki pričakuje »bogato« življenje. To pa vsekakor ne pomeni, da Japonci še naprej ne bodo na delu tako marljivi kot doslej...

Samo za bojazljivce

Na ameriškem tržišču so se pojavili posebni krzneni plašči, ki so neprebojni. Kupujejo jih predvsem tisti, ki se bojijo, da jih ne bi ustrelili na ulici. Seveda jih bo ta zaščita drago stala; lisičji krzneni plašč stane kar 50.000 funtov!

Kupite Chrysler

Znana in ugledna firma Chrysler se je odločila za revolucionarni korak: kupcem svojih avtomobilov nudi prav posebno ugodne pogoje. Avto, ki ga kupijo pri tej firmi, lahko po 30 dneh vrnejo ali tedaj, ko prevozijo tisoč milj, če jim seveda avtomobil ni všeč. Prodajalci upoštevajo vsak razlog, med drugim tudi pojasnilo, češ da se barva avtomomobila ne sklada z barvo krznenega plašča žene. Prodajalci pa ne skrivajo želje, da bi ob takih reklamacijah vendarle vztrajali pri nakupu drugih njihovih avtomobilov.

PRIJAZEN gorenjski NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

JOŽE NOČ

"Hitiva", priganjam našo Lojzko oni večer v zdravilišču Radenci, "da dobiva še kakšen sedež v narodni restavraciji, kjer igrajo cigani. Veš, da bo takoj vse polno." Toda narodna restavracija je prazna, le dva gosta opaziva skozi okno v enem kotu, v drugem se dolgočasijo cigani. Neverjetno! Kje je ves ciganski ogenj, kje so ljudje?! Oddaljeni ritem glasbe je čutiti čisto v drugem koncu zdraviliškega parka, v kavarni. Firbec naju nese tja. In glej čudo: tu je nabito polno. Na hitro pogledava po restavraciji. Ni prostega sedeža, glasba je za naju prebučna. Greva pa že rajši k ciganom in že drživa za kljuko, ko se pojavi za nama, kot bi zrastel iz tal, šef strežbe. "Kam, mladenke? Nikamor ne boste hodile. Pri nas je veselo, pri nas je lepo. Samo usedite se, pa vam bo takoj všeč. Imam že mizo za vaju. Glasba, da je prebučna? Kje pa! Boste videli, da sploh ni glasna..." In že sediva čisto blizu ansambla Bravo z odlično pevko Iris, sredi mladih, malo manj mladih, pa tudi dosti starejših. Kot da so se tu zbrali vsi gostje iz Radencev, iz Murske Sobote, iz vsega Prekmurja...

Kako spretno naju je spravil sem. Takšnega šefa pa še ne. Vraga, saj to mora biti on, Jože Noč, na katerega so nas že opozarjali naši bralci. Tisti Jože, ki spravi v svojo kavarno prav vse zdraviliške goste, tudi one na vozičkih in jih ponoči, pa če je tudi ob dveh ponoči, sam zvozi v sobe. Ali pa jih popoldne, ko je prost, popelje po Radencih, do polnilnice, ogledat to ali ono zanimivost. Človek, prijazen in dober, da jim zmanjka besed.

Res je Jože Noč, Gorenjec, doma s Koroške Bele na Jesenicah. Gostinec do zadnjega vlakna. Tak, kakršnih nam presneto manjka. Za kuharja se je izučil v Rogaški Slatini, kasneje je naredil še hotelsko šolo, delal v blejskih Toplicah in Parku, na Jesenicah v Korotanu in drugod, zdaj pa je že 19 let v Radencih, od tega 15 let v kavarni. Ko pregledujem številne knjige vtisov gostov, ki so se mu nabrale v teh letih, so le polne pohval, največ jih gre osebno Jožetu: veliko gostov je odšlo iz kavarne prepričanih, da je to zasebna kavarna, da je Jože lastnik, nekdo je zapisal, da bi se kavarna brez Jožeta razblinila v NIČ, vsi si žele, da bi bilo takih lokalov in takih šefov več, kajti potem bi naš turizem res cvetel, drugi ga zdaj, ko je padla vlada Branka Mikulića predlagajo, da bi ga uvedli v vladne strukture, vsaj za sprejemanje tujih predsednikov, kajti diplomacijo ima Jože že v malem prstu, tretji so spet zapisali, da je osebje kavarne Park lahko vzor pogrešane etike našega gostinstva in turizma, četrti spet so zapisali, naj si tisti turistični delavci, ki so si zamislili geslo "iščemo dobrega gospodarja" prav v kavarni pri Jožetu ogledajo, kakšni morajo biti gospodarji, dve dekleti iz Ljubljane pa ga predlagata kar za prvomajsko nagrado dela.

In kaj pravi o svojem delu, o svoji prijaznosti Jože sam?

"Gorenjci smo trdni ljudje, živimo med kamenjem in znamo ceniti vsako stvar, ki jo pridobimo s svojim lastnim vestnim delom. Znamo pa biti tudi veseli in veselje radi delimo, ga sejemo, kot kmet seje žito, ker si želimo, da bi vedno obrodilo, nam dalo nove, dobre prijatelje."

Jože Noč iz kavarne Park v Radencih si jih je v življenju pridobil že nekoliko. Povsod po Sloveniji in Jugoslaviji pa tudi v tujini, od koder pač prihajajo gostje v zdravilišče Radenci, so posejani. In če vas bo kdaj zaneslo v Radence, poiščite ga. Ob Jožetu Noču, ob njegovih pridnih in prijaznih sodelavcih, ob dobri glasbi, boste preživeli lepo noč.

D. Dolenc

Male gorenjske vasi

Studenčice (2)

Piše: D. Dolenc

Martnačev ata še zaigra na orglice

Naj mi ne zamerijo ostali vaščani, da jih nisem več obiskala, toda Martnačev ata je tako zgovoren in toliko ve, da je bil moj blok mimogrede poln. Dobro se drži Janez Heberle, Martnačev ata pri svojih 83 letih. Sicer pa je najstarejši vaščan Lovrenc Jurc, Mahavov, le 4 mesece starejši od Martnača.

Martnačev ata se je grel za pečjo, ko sem prišla, a je bil hitro za mizo, mi zapel in povedal nekaj lepih slovenskih narodnih pesmi, takih iz starih Mohorjevih knjig, ki so že davno šle v pozabo. Tudi na orglice je zaigral. Včasih je bilo na vasi veliko petja! Martnačev ata, Rajh, Mežnarjev Janko in Mulejev Janez so se zbirali pod mogočno Rajhovo hruško in vsako soboto zvečer zagotovo zapeli. Tako živo so oživeli spomini na tisti čas, da si ata ne more kaj, da ne bi tudi tokrat zapel tiste o stari Ljubljani, ko je bila še vas, pa o Kranjčičevem Juriju, o časih, ko so dekleta še kot ptičice prepevale... Martnačev ata je pel drugi tenor, pel je v Lescah na koru in v moškem pevskem zboru Svoboda Lesce. Škofu Jegliču so peli podoknico, ko je bila naslednji dan birma. Pel je tudi v oktetu v Lescah. Dobre pevke so tudi imeli. Izredno lep sopran je imela Drašlarjeva Pavla iz Lesc, ki se je v Kranj poročila, najlepši alt in mezzosopran pa sta imeli Šemrlovi dvojčki, bas pa Mulejev Janez in Kokčev ata. Na Veliko noč so šli kar pred oltar pet. Ciril Zrnec, Klemenov iz Begunj jih je učil peti, bil njihov pevovodja. Pa tudi v Breznici so imeli dobre pevke. Škrbčeva Franca iz Rodin je imela lep sopran, Škrbčeva Katra mezzosopran, krasen tenor je pel Fajdig iz Vrbe, bas Robič iz Žirovnice. Vodil pa jih je organist Anton Mezeg iz Rodin, strog mož.

Janez Heberle, Martnačev ata je pri 83 letih drugi najstarejši vaščan Studenčic, a je ti zapoje in zaigra na orglice kot mladenič. -

Ob vaškem vodnjaku, je bilo najbolj živo

Dokaj bogato kulturno življenje so živeli mladi tisti čas, razmišlja danes Martnačev ata. Petje in igre. Igre so hodili gledat v Breznico. Pozimi so veliko brali Mohorjeve knjige. Koliko pesmi se je on naučil na pamet. Še danes mi jih zdeklamira kot rožni venec. Kmetske so jim bile najbolj pri srcu. Koliko resnic je bilo v njih! Kot v tejle Stritarjevi, ki se mu je ravnokar odprla v stari porumeneli pesmarici: "Karkoli na svetu živi, kmet z žuljavo roko redi!"

Težje, a lepo so včasih živeli, se spominja ata. Krojači in čevljarji so še na domove hodili šivat, Šuštarjev Tone iz Blejskega Sela je prihajal, Hišar z Zgoše je imel vedno s seboj celo vrečo kopit. Maslo so včasih ženske nosile na Bled prodajat, krompir in sadje so vozili na Jesenice. Sredi vasi, blizu Žbata je včasih stal vaški vodnjak, na srenjskem svetu. Tam so ženske prale, klepetale, opravljale. Takrat so prale še s pepelom. Perilo so namočile, nanj dale staro rešeto, posule bukovega pepela in čez polile vrelo vodo. Potem pa so mencale, po malo namilile tudi z jelenovim milom in spirale pri vodnjaku. Belo perilo so imeli, kot ga danes ne vidiš več.

Najstarejša hiša v Studenčicah je bila Mulejeva, kjer so bili svobodnjaki in je tu živel Mulejev rod 700 let, vendar je ni več. Na njenem mestu stoji nova. Skoraj vsaka domačija v Studenčicah ima poleg stare hiše že zgrajeno novo. Tudi Bavančnikovi so naredili novo, stara (na sliki) pa sameva. - Foto: D. D.

Lan so na »koželj vlekli«

Tudi lan so še sejali tista leta. Šopke lanu, z rženo slamo povezane, so v peč pokonci postavljali, da se je posušil in še toplega trli. Le po dva snopa so nosili ven. Potem so ga "na koželj vlekli", prečesali, povili v "kodele", kodele na kolovrat nataknili in predice so predle niti. Finejše so služile za sukanec, ostalo za tkanje. Platno so sami barvali. Le dve barvi so največ uporabljali, črno in modro. Iz platna so bile sešite šolske torbe in tudi "igličnice", kot so nekdaj rekli puščicam. Vse leto so hodili bosi.

Tudi prve svetovne vojne se Martnačev ata še dobro spominja. Vsa vas je bila kot vojašnica, pravi, na njihovi drvarnici so imeli kovačnico avstrijske vojske. Otroci so se takrat "cvibaka" najedli. Od tod so vojaki, Madžari, Poljaki, Čehi in drugi hodili na italijansko fronto.

Prvič sem slišala za Studenčice pred leti, ko je bila na hipodromu v Lescah dirka s kmečkimi vprežnimi vozovi. Takrat sta tekmovala tudi Koščakova ata in mama iz Studenčic. Kako sta bila zaljubljena v svojo kobilico! Vrsto lepih žrebičkov jim je dala in tudi veliko priznanj so jima njuni konji priborili. Zdaj je ata že pokojni, a kobilica je še vedno pri hiši. Spomladi bo spet žrebiček, lep norik. Le še pri Koščaku in pri Bavančniku imajo konja, drugod ga je povsod izpodrinil traktor.

Martnačevi tamladi imajo svojo lepo novo hišo, a najlepše se je pritisniti stare krušne peči v stari hiši. - Foto: D. D.

ureja DARINKA SEDEJ

Konec tedna v znaku smučarije

Slalomski dragulj naših deklet

Kranj, 16. januarja - Nedeljski slalom v švicarskem Grindelwaldu je imel dve značilnosti: Švicarka Vreni Schneider je dosegla deveto zaporedno zmago v letošnjem svetovnem pokalu, med deset najboljših pa so se uvrstile kar tri naše smučarke, saj je bila Veronika Šarec četrta (za dve stotinki ji je ušlo tretje mesto), Mateja Svet šesta (v kombinaciji s smukom je bila osma), Katjuša Pušnik pa deveta. To je briljanten uspeh naših deklet.

Na drugih tekmah za svetovni pokal, ki jih konec preteklega tedna ni manjkalo, so imeli naši smučarji manj uspeha. Dekleta so prav tako v Grindelwaldu tekmovale v superveleslalomu. Mateja Svet je padla tik pred ciljem, Andreja Potisk je bila 33., Veronika Šarec pa 46. Zmagala je vedno boljša Francozinja Carole Merle. Fantje pa so v nedeljo vozili slalom v Kitzbuehlu. Zmagal je zahodnonemški smučar Armin Bittner, ki vozi na Elanovih smučeh, Gregor Benedik pa se je (končno) uvrstil med petnajst najboljših, ki osvajajo točke svetovnega pokala. Bil je osmi in si s tem zagotovil udeležbo na svetovnem prvenstvu v Vailu. Drugi naši slalomisti so bili slabši.

V svetovnem pokalu deklet vodi Schneiderjeva z 257 točkami, kar tej odlični švicarski smučarki skoraj že zagotavlja skupno zmago v svetovnem pokalu. Mateja Svet je šesta s 102 točkama, Pušnikova je 23. s 37 točkami, Šarčeva pa 30. s 27 točkami. Med moškimi se je zaostril dvoboj med Girardellijem in Zurbriggnom. Prvi ima sedaj 194 točk, drugi pa 172 točk. Naš najboljši je Čižman z 22 točkami na 36. mestu, Benedik je 55. z 8 točkami, Petrovič je 59. s 7 točkami in Žan 76. s tremi točkami.

Osem naših najboljših skakalcev je sodelovalo na dveh tekmah za svetovni pokal na Češkoslovaškem. Z našimi ne moremo biti zadovoljni, saj so skupno na obeh tekmah dobili le eno točko za svetovni pokal, dobre uvrstitve s prvih serij pa so naši zapravljali v drugi, finalni. Na prvi tekmi v Liberecu je zmagal Ploc (Češkoslovaška), Matjaž Debelak je bil 15., Matjaž Zupan 16., Miran Tepeš 26., Primož Kopač 28., Rajko Kopač 43. in Janez Debelak 48. Drugi se niso uvrstili v finalno serijo. Na drugi tekmi v Harrachowu so bili naši še slabši. Najboljši je bil Matjaž Zupan na 19. mestu, 21. je bil Ulaga, 36. Tepeš, 46. pa Rajko Kopač. V svetovnem pokalu vodi Bokloev s 155 točkami. Matjaž Debelak je 24. z 21 točkami, Janez Debelak 21. s 16 točkami, Zupan pa je 31. s 13 točkami.

J. Košnjek

Velik uspeh jeseniških kegljačev na ledu

Vatrostalna mešala štrene najboljšim

Jesenice, 11. januarja - Tretje mesto Vatrostalne z Jesenic na 7. mednarodnem turnirju v kegljanju na ledu v Kastelruthu - Castelrottu v bližini Bolzana v Italiji je eden največjih uspehov jeseniškega in jugoslovanskega kegljanja na ledu, primerljiv z bronasto kolajno ekipe Vatrostalne na svetovnem prvenstvu leta 1982 v Frankfurtu. Takrat je bila Vatrostalna ekipno tretja, bron pa je osvojil tudi njen član Rudi Šapek.

Leta 1972 so na Jesenicah pod pokroviteljstvom Vatrostalne osnovali prvo ekipo v kegljanju na ledu pod tem imenom. V prvem moštvu so bili Franc Vergelj, Edi Cenček, Marijan Smolej, Milenko Perič in Janez Biček. Ekipa je kar dolgo zdržala skupaj, šla na prva tuja tekmovanja in se med drugim že leta 1975 udeležila evropskega prvenstva v Luxemburgu. Ker kegljanje na ledu pri nas, kljub dobrim pogojem (pokrita drsališča, zaledeneli bajerji in jezera) životari in nima takšnega družbenega ugleda, ki bi si ga, tudi po številu že osvojenih kolajn na evropskih in svetovnih prvenstvih zaslužil, životari v odvisnosti od dobre volje posameznih organizacij in posameznikov, njegova kakovost ne raste tako kot bi lahko, pa tudi z množičnostjo se ne more pohvaliti. V Sloveniji je okrog 100 aktivnih kegljačev na ledu, v Avstriji pa jih je skoraj 60.000, pa tudi Italija in Zvezna republika Nemčija kaj dosti ne zaostajata. Zato so uspehi naših kegljačev na ledu še toliko vrednejši. Ekipe si pomagajo, kot vedo in znajo, iščejo najrazličnejše pokrovitelje v kolektivih in eden takih je Vatrostalna. Prav posebno velikih dotacij od ZTKO ni in so zožene predvsem na pokritje stroškov uporabe ledu, vse ostalo pa bremeni podjetja, katerih imena nosijo ekipe (Vatrostalna, Gradbinec, Hladna valjarna in podobno). Ker ni dovolj denarja, doma ni mogoče prirejati močnejših turnirjev, prav tako pa je udeležba na tujih tekmovanjih vedno redkejša, čeprav je za napredek in soočenje s svetovno kvaliteto to najnujnejše. Kegljači na ledu nimajo milijard, da bi si vedno lahko kupili vsaj primerno opremo, ki je doma ni, zunaj pa je draga (keglji, plošče, posebni čevlji). V posebno čast si tudi ne smemo šteti, da na primer večina naših moštev v kegljanju na ledu nosi na tuje večino hrane s seboj. Letos bo evropsko prvenstvo na Finskem, pa se zna zgoditi, da na njem ne bo Jugoslovanov, čeprav po številu doslej osvojenih kolajn nismo ravno na repu.

Če ne bi bilo že tradicionalnega prijateljstva med jeseniškimi kegljači na ledu in kegljači iz Castelrotta (tja hodijo Jeseničani že pet let) in pomoči Vatrostalne, z uspehom na turnirju, na katerem so nastopali najboljši evropski kegljači na ledu, ne bi bilo nič. Gostitelji so Vatrostalni plačali vse stroške bivanja, kar sicer na takšnih tekmah ni običaj. Naši kegljači na ledu so se med 21 moštvi iz Italije, Avstrije in Zvezne republike Nemčije dobro držali. Prvi dan je bila Vatrostalna v moštvenem delu sedma in se je uvrstila v finale. Drugi dan je bilo tekmovanje posameznikov. Rudi Šapek je bil peti, čeprav je bila v igri tudi njegova zmaga. Petnajsti je bil Valentin Jeklar, 59. Ante Bazo, 60. Milenko Perič, ki je že vsa leta vodja ekipe Vatrostalne, 72. pa Roman Leban. Tekmovalo je 91 kegljačev na ledu. V zbijanju in bližanju je bilo jeseniško moštvo šesto, zadnji dan pa je bilo moštveno finale, kjer je bila Vatrostalna druga z enakim številom točk kot zmagovalec, slovita ekipa Forelle Steyr iz Avstrije. Ob upoštevanju vseh rezultatov, posamezno in moštveno v zbijanju in bližanju, pa je bila Vatrostalna tretja. Njen tehnični vodja in tudi član žirije na tekmovanju je bil inž. Aleksander Drole, tehnični direktor Vatrostalne.

J. Košnjek

Ekipa Vatrostalne z osvojenimi pokali. Od leve proti desni inž. Aleksander Drole, Rudi Šapek, Ante Bazo, Milenko Perič, Roman Leban in Valentin Jeklar.

Slovenski avto moto šport v letu 1988

Janez Pintar na najvišji stopnici

Ljubljana, 13. januarja - Avto moto zveza Slovenije je na zaključku lanske tekmovalne sezone v avto moto športih s pokali, kolajnami in diplomami nagradila po tri najboljše v vseh zvrsteh in kategorijah avto moto športa v Sloveniji ter najbolje uvrščene tekmovalce iz slovenskih klubov na državnih prvenstvih. Nagrajeni so bili vozniki in sovozniki v petih razredih rallyja, dirkači v dveh divizijah avtokrosa, tekmovalci v štirih razredih kartinga, najboljši v petih razredih cestnohitrostnih dirk, najuspešnejši v motokrosu in speedwayu. Posebej so bili nagrajeni tudi najboljši klubi v vsaki zvrsti športa. V rallyju sta bila najuspešnejša kluba Donit Olimpija in Kompas Hertz, v avtokrosu je bilo najboljše AMD Kamnik, v kartingu AMD Moste, v cestnohitrostnih dirkah AMD Domžale, v motokrosu pa Slovenijaavto, Unior Lenart in Brežice, v speedwayju pa Krško in Ljubljana.

Gorenjskih klubov med najboljšimi ni, med posamezniki pa imamo dobre uvrstitve, vendar ti tekmovalci nastopajo za moštva izven Gorenjske. Našo čast je izjemno dobro rešil kranjski dirkač Janez Pintar, ki tekmuje za AMD Domžale in je član tovarniškega moštva Riko iz Ribnice. Izbran je bil za najboljšega avto moto športnika Slovenije za leto 1988. V tekmovanju za republiško prvenstvo je bil v kategoriji do 80 ccm tretji, v kategoriji do 125 ccm pa drugi, na državnem prvenstvu pa je v obeh kategorijah drugi. Razen tega je Janez lani posegal kot edini jugoslovanski dirkač po točkah evropskega in svetovnega pokala za cestnohitrostne dirke. Drugi gorenjski dirkač, ki prav tako dirka za Domžale, Albin Štern, pa je drugi v Sloveniji v kategoriji 250 ccm.

J. Košnjek

OD TEKME DO TEKME

HOKEJ - V 28. kolu zvezne hokejske lige so bili Jeseničani visoko, z 8 : 2 poraženi s Partizanom v Beogradu. Medveščak Gortan je premagal Crveno zvezdo z 11 : 2, tekma Olimpija : Vojvodina ni bila odigrana, Jeseničani pa so v vnaprej odigrani tekmi premagali Crveno zvezdo v Beogradu s 7 : 0. V medrepubliški ligi vse tekme niso bile odigrane. Jesenice II so premagale Cinkarno s 4 : 1, Bled je bil prost, Mariborčanov pa ni bilo v Kranj. Vodijo Jesenice II z 20 točkami pred Olimpijo II 16, Bled je četrti, Triglav pa predzadnji.

Trinajsti množični smučarski tek Po poteh Kokrškega odreda

Mučno čakanje na sneg

Kranj, 12. januarja — Vsi se nestrpno oziramo v nebo. Še posebej tisti, ki so prireditelji številnih smučarskih tekmovanj v vseh disciplinah. Mučno je tudi za organizatorje trinajstega množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda. Zaradi mile zime v lanski sezoni je bil trinajsti prestavljen na letošnjo sezono. Le-ta bi moral biti 22. januarja na že znanih tekaških smučinah v Dupljah. Prireditelji so športni delavci TVD Partizan Duplje, vsi Dupljanci in sosedje krajevnih skupnosti, ki poskrbe, da je vse pripravljeno tako, kot mora biti za množične smučarske teke. Tako je tudi v Dupljah, čeprav sedaj še ni snega. Pokrovitelj tega množičnega teka je že od samega začetka Slovenijales Trgovina. Predsednik organizacijskega odbora je župan občine Kranj Ivan Torkar, častni odbor pa vodi Martin Košir.

Kot so dejali prireditelji na tiskovni konferenci v Kranju, bodo teki, če pade sneg do petka, v nedeljo, 22. januarja. Drugače pa se bodo potrudili, da najdejo proste termine v natrpanem koledarju tekaških prireditev. So kandidati za izvedbo 6. februarja. Vendar je takrat na sporedu tudi množični tek na Blokah. Če bo tu sneg, potem bo trinajsti smučarski množični tek Po poteh Kokrškega odreda po koledarju ali v soboto ali v nedeljo v februarju. Seveda v dobrih snežnih razmerah.

Tek bo razdeljen spet v starostne kategorije. Novost je ta, da bo moški in ženski tek na 30 km v prosti tehniki. Moški bodo imeli starostno kategorijo do 30, od 30 do 45 in nad 45 let. Ženske do 35 in nad 35 let starosti. Trimski tek na 15 km bo v klasični tehniki, tek na 15 km bo tudi za vojake, pripadnike TO in milice, tek borcev na 7 km, trimski tek bo na 7 km, na tej progi pa bo tudi pionirski tek.

Start na 30 in 15 km bo ob 9.30 uri, startnina za odrasle je 5.000, za pionirje pa 1.000 dinarjev. Prijavili se boste lahko le na dan prireditve, na startnem mestu v Dupljah. Udeleženci vojaškega teka ter borci startnine ne plačajo. Organizatorji so se dogovorili, da bo na dan prireditve tudi brezplačen avtobusni prevoz s posebnimi avtobusi na relaciji avtobusna postaja Kranj v Duplje in nazaj. Prva ura odhoda avtobusa je ob 7.30.

D. Humer

Pobuda Konjeniškega kluba Kranj

Konjiči za popestritev počitnic

Bobovek, 14. januarja - Konjeniški klub Kranj, ki že nekaj časa domuje v Bobovku, kjer so v opuščeni opekarni uredili hlev, ob njem pa prostor za vadbo konjeniških veščin, svoje dejavnosti ne zožuje le na člane kluba, ampak je v Bobovku dobrodošel vsak, kogar veseli konjeništvo. Že lani so vpeljali rekreacijsko in turistično jahanje za začetnike in za že bolj izkušene konjenike, ki po pridobitvi osnovnega znanja na poligonu ob hlevu v spremstvu izkušenih članov kluba krenejo na ježo po stezah in poteh v okolici Bobovka. Lani poleti so v Bobovku izšolali že 70 tečajnikov, še posebej pa so med počitnicami organizirali tečaj za mladino.

Tudi med tokratnimi zimskimi šolskimi počitnicami organizirajo tečaj za mladino in odrasle po izredno ugodni ceni. Šolarjem bo treba za tečaj odšteti 100.000 dinarjev, odraslim pa 200.000 dinarjev. Vadba se bo začenjala vse dneve počitnic popoldne ob 14. uri. Za popolne začetnike bo na voljo 6 haflingerjev, za jahače z malo več znanja pa trije veliki konji, ki jih je Konjeniškemu klubu Kranj dal v uporabo klub z bližnjega Brda, s katerim vedno širše sodelujejo. Tečaj bosta vodila Ajda in Janez Kalan ob pomoči že izkušenejših članov. Tečajniki se bodo spoznali z osnovami ravnanja in dela s konjem v hlevu, s čiščenjem, krmljenjem, nego kopit, sedlanjem in uzdanjem, nato pa se bodo preselili na zunanje vežbališče, kjer se bodo naučili, kako se konja požene v hod, kas in galop in kako se ga umirja, seveda varno, pod strokovnim vodstvom. Najboljši bodo šli v spremstvu vodnikov tudi na teren in tam spoznali, kako se konj obnaša v naravi. Komur bo med počitnicami, tudi zaradi pomanjkanja snega, dolgčas in ga veseli konjeništvo, naj se popoldne oglasi v Bobovku.

J. K.

V Tržiču

Uspešno športno leto

Tržič, 12. januarja. - Ob koncu vsakega leta se tržiški športniki in športni delavci zberejo na tradicionalnem srečanju v Gostilni Pr' Slug. Tudi tokrat je bilo tako.

Zbrali so se v velikem številu, najbolj prisrčno pa so pozdravili Bloudkove nagrajence ter športnike in športnice, ki so v letu 1988 največ prispevali k uveljavitvi tržiškega športa v širšem jugoslovanskem in svetovnem merilu.

Zbrane je najprej pozdravil predsednik skupščine TKS Tržič Janez Kikel, ki je med drugim nanizal nekaj najboljših športnih dosežkov ter pohvalil dobro delo z mladimi - predvsem v zimskih športih - kar obeta, da bodo v Tržiču še zrasli športniki in športnice. Veliko je bilo v letu 1988 storjenega tudi na področju športne rekreacije, kjer so kar po vrsti vse akcije in ligaška tekmovanja dobro obiskana. Tudi akcija Delavske športne igre je dobro zaživela in dobila svojo pravo vsebino in množičnost. Kljub neugodnemu gospodarskemu trenutku so veliko naredili tudi na področju izgradnje in vzdrževanja telesnokulturnih objektov. Skupaj z drugimi dejavniki v občini so uredili lep kompleks z drsališčem za Virjem, v Sebenjah gre h koncu izgradnja skakalnega centra s štirimi skakalnicami, pokritimi s plastično snovjo, v Križah sta zrasli dve novi teniški igrišči, v Lomu je nova tekaška proga, v pripravi so projekti za izgradnjo smučarskega poligona v Slaparski vasi, za pokritje balinišča na Ravnah, preurejeno je bilo tržiško kegljišče, nabavljen material za kočo na Kriški gori in opravljena še druga nujna vzdrževalna dela. Seveda je v vseh teh objektih vloženega veliko prostovoljnega dela članov posameznih športnih kolektivov, brez katerih tudi teh objektov ne bi bilo.

Podelili so letošnja najvišja občinska priznanja za delo v telesni kulturi. Zlato Bloudkovo značko je za življenjsko delo v telesni kulturi, posebej na področju avto moto športa in v zadnjih letih animacije športnega življenja upokojencev prejela **Franci Globočnik, srebrne Bloudkove značke so prejeli Filip Bence za 20-letno aktivno ukvarjanje z alpinizmom in delo z mladimi ter v GRS, AO in PD, Dušan Koren za dolgoletno uspešno vodenje odbora za gradnjo in investicije športnih objektov pri TKS Tržič ter uspešno vodenje SK Tržič in Andrej Soklič za njegov dolgoletni prispevek k razvoju smučanja. Bronasto Bloudkovo značko pa je prejel Rado Veselinovič, eden glavnih organizatorjev TRIM lige v košarki ter aktiven član v delu TKS Tržič.**

Vsakoletna priznanja za športne dosežke pa so prejeli: alpinisti dr. Iztok Tomazin, Jože Rozman, Filip Bence in Nuša Romih, alpski smučarji Bojan Križaj, Uroš Markič, Vojko Lapajna, Primož Jazbec, Maja Škerjanec, Urška Ude, Izidor Jerman in Mojca Suhadolc, smučarji skakalci Dejan Jekovec, Robi Meglič, Boštjan Česen, Franci Jekovec in Janko Mohorič, sankača Matjaž in Boštjan Rožič, tekačica na smučeh Andreja Grašič, rekreativci Anica Jerman, Jože Meglič in Jože Bohinc ter športnika ŠŠD Saša Ličen in Anže Rener.

Janez Kikel

Spet poraz košarkaric Kranja

Kranj, 14. januarja - Prva B ženska košarkarska liga Kranj : Kors Rogaška 58 : 74 (21 : 31), dvorana na Planini, gledalcev 50, sodnik Jajčanin (Tuzla), Varda (Maribor).

Kranj - Šoštarič 4, Ljucović, Merlak 25, Podrekar 7, Rakovec 6, Gartner 6, Čufer, Tomac 2, Horvat, Hodžaj 8; **Kors Rogaška** - Jurše 4, Virant, Germ, Polutnik 10, Čepelnik, C. Jezovšek 29, A. Jezovšek 5, Kokelj 12, Mraz, Ciglar 14.

V prvem kolu drugega dela prve B zvezne košarkarske lige ženske lige je bil v Kranju slovenski derbi Kranj : Kors Rogaška. Kranjčankam še vedno primanjkuje motivacije za uspešno igro. Sicer so v uvodnih minutah vse do sedme minute igre vodile. Izid je bil 17 : 11. A tu so obstale in košarkarice iz Rogaške niso imele težkega dela, da so kot za šalo polnile koš domačinkam. Prosto so se lahko sprehajale med njihovo obrambo in z lahkoto dosegale koše. Kranjčanke so zastale, kot da jim je košarkarska igra tuja. Celih osem munut so potrebovale, da so spet dosegle koš. V drugem delu je bila igra Kranjčank boljša. Bile so trde v obrambi in že je vse kazalo, da bodo gostje ujele. A to se ni zgodilo in zato tudi zaslužena zmaga Korsa v Kranju. Najboljšo igro pri domačinkah je spet pokazala Janja Merlak, dobro pa je igrala tudi Tomacova, ostale pa so le preveč grešile.

D. H.

Izlet na Lubnik

Kranj, 17. januarja - Planinsko društvo Kranj prireja v soboto, 21. januarja, planinski izlet na 1025 metrov visoki Lubnik nad Škofjo Loko, ki ga bosta vodila Rudi Burgar in Jožica Muršec. Pohodniki bodo odšli v Škofjo Loko iz Kranja z rednim avtobusom ob 7,40 in krenili proti Lubniku za škofjeloškim gradom skozi Gabrovo. Skupno bo hoje za okrog 7 ur, ker se bodo izletniki vračali v Kranj peš prek Tomaža, Praprotna, Križne gore, Planice in Čepulj. Oprema mora biti primerna vremenu.

J. K.

Izšel tržiški Bilten

Tržič, 10. januarja - Izšla je 26. številka Biltena, glasila telesnokulturne skupnosti Tržič. Z njo je zaokroženo devetletno izhajanje Biltena. Tokratna številka spremlja športno življenje v Tržiču v jesenskih mesecih, Dušan Koren piše o gradnji in vzdrževanju objektov, zbrani so tekmovalni cilji vrhunskega športa, obdelani so krosi vključno z republiškim, precej prostora pa je namenjenega alpinizmu, saj Filip Bence piše o poskusih na K - 2, obdelan pa je vzpon na Čo Oju, ki sta ga osvojila tudi tržiška alpinista dr. Iztok Tomazin in Jože Rozman. Bilten piše nadalje o KS Brezje kot drugi najbolj športni krajevni skupnosti v Sloveniji, o motokrosu, upokojenskem športu, šahu, itd. 40 strani obsegajoč Bilten je na voljo v Tobakovih prodajalnah v Tržiču in Bistrici ter v knjižnici (povsod brezplačno), za zamudnike pa je še nekaj izvodov v pisarni TKS.

J. Kikel

ureja JOŽE KOŠNJEK

Železniški mejni prehod na Jesenicah

Državljani sveta potujejo skozi Jesenice

Jesenice, 13. januarja - Tudi na železniškem mejnem prehodu na Jesenicah so si komaj oddahnili od novoletne prometne konice, ko je šlo čez tamkajšnjo mejo 176 vlakov s 54.731 potniki, med njimi 43.854 zdomci. Čakajo le še veliki povratek grških zdomcev po pravoslavnih praznikih, potem pa bo delo na meji tja do maja, ko se začenja poletna sezona, teklo nekoliko zložneje.

Prek jeseniškega mejnega prehoda gre sicer pretežno tovorni promet, sedaj pa je mimo obdobje, ko bolj kot običajno oživi tudi potniški promet. Decembra sta bili na jeseniški železniški meji dve veliki prometni konici, prva že 16. decembra, druga pa med 21. decembrom in 4. januarjem. Decembra so železniški promet okrepili še s 23 izrednimi vlaki, januarja pa z 12. Vse dosledno kontrolirajo, vštevši tudi prazne garniture na izstopu, ki potujejo po naše zdomce. Druga konica je poleti. Lani je v dopustniški špici mejo prestopilo 32.113 potnikov, med njimi 26.046 zdomcev.

Nikogaršnje blago

»Čeprav je vlak precej dražji od organiziranega avtobusnega prevoza, po tirih potujejo v glavnem najubožnejši zdomci,« pravi Boštjan Sladič, komandir Postaje mejne milice na Jesenicah. »... tisti, ki so šli v tujino dobesedno s trebuhom za kruhom. Med njihovo prtljago najdemo vse mogoče, od gradbenega materiala, nakupljenega na odpadu, do raznega blaga za preprodajo. Cariniki pri njih odkrijejo največ kave, tudi tehničnega blaga in oblačil, ki jih rabljene nakupijo v komisijskih prodajalnah v tujini, prodajo pa na beograjski tržnici. Na vlaku je treba kontrolo, ki jo terja meja, opraviti v 45 minutah vožnje med Beljakom in Jesenicami ter 30-minutnim postankom na železniški postaji, kajti zastoja ne sme biti. In še ena posebnost velja za vlak: tu odkrijemo precej tihotapske robe, na vstopu kavo, tehnične predmete, na izstopu pa cigarete in žgane pijače, toda večinoma to ostane nikogaršnje blago, ki se mu lastniki - prekupčevalci odrečejo, če jim grozi kazen. To blago potem ostane carinarnici. Tudi orožje in razstrelivo sta pogosta tovora v popotnih torbah ali na skritih mestih v vlakih, vendar smo s strogim nadzorom dosegli, da ga tihotapijo vse manj, to pa velja tudi za razni propagandni material. Ob povečanem prehodu meje, ko je na vlaku tudi po 1500 potnikov (navadno jih je od 400 do 600, na izstopnih pa tudi polovico manj), pri tovrstnem nadzoru pomaga tudi zaščitna enota milice.«

Mednarodna druščina deportirancev

Jeseniški mejni prehod je edini, ki sprejema deportirane osebe, kar je tudi razumljivo, saj je v bližnjem Beljaku onstran meje sprejemni center za deportirance, ki jih zavračajo države vsega sveta. Predlani so jih od avstrijskih obmejnih organov sprejeli 456, lani pa še nekaj več, saj se tudi v zahodnoevropskih državah blagostanja socialne razmere vse bolj zaostrujejo in so vse manj voljne za stalno sprejemati tujce. Gre za mednarodno druščino vseh mogočih ljudi, ki bi radi na zahod, pa jih že v Avstriji zavrnejo. V naši državi so ti ljudje povsem legalni potniki, na avstrijsko stran pa ne smejo. Ko jih Avstrijci deportirajo, morajo prek Jugoslavije nazaj v domovino, če pa ne želijo, jih sprejme sprejemni center v Beogradu, nekakšno begunsko taborišče.

1. Tovorni promet čez Jesenice je močnejši kot potniški, o čemer priča tudi podatek, da je šlo lani čez mejo 7 milijonov bruto registrskih ton tovora. Skozi Jesenice pelje tudi oprtni vlak za prevoz tovornih avtomobilov, vsak dan par, v poletni sezoni pa tudi avtovlak, kar štirje na dan.

2. Predlani so na Jesenicah odkrili 2 pobega skozi Karavanški železniški predor, medtem ko so iz vlakov izbezali 41 slepih potnikov. Lani je bilo obojih še več. Med tujci prednjačijo Vzhodnoevropejci, mnogo pa jih beži na »obljubljeni zahod« iz vojskujočega Bližnjega vzhoda. Tudi naši državljani niso redkost.

Za to območje so značilni tudi pobegi čez mejo, pa naj gre za »zelenomejaše«, ki jo ubirajo čez mejo skozi nevaren, 7 kilometrov dolg železniški predor, ali za slepe potnike na vlaku. Tudi tu se srečujejo z mednarodno druščino, od Čehov in Romunov do Orientalcev in naših, ki so brez potne listine

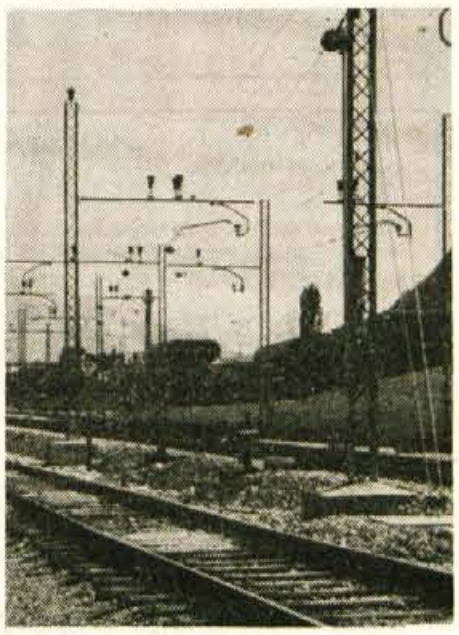

ali pa jim Avstrijci zaradi kriminalnih dejanj (tujina je kriminalna Meka) ne dovolijo vstopa v državo.

Pozor, eksploziv

Prek meje na Jesenicah potuje tudi eksplozivni tovor, ki ga uvažajo naše tovarne ali vojska. Kadar uvozniki ne pridobe pravi čas ustreznih dovoljenj od zveznega sekretariata za notranje zadeve, potem ta nevarni tovor čaka na Jesenicah. Tudi radioaktivne snovi prevažajo na vlakih, lani so prek Jesenic tovorili gorivo za jedrsko elektrarno v Krškem.

»Prevoz teh snovi zaradi varnosti samoiniciativno kontroliramo,« pravi Boštjan Sladič. »Težave pa nam povzročajo prazni vagoni, v katerih neredko ostane še nekaj nevarne snovi. Lani smo na Jesenicah doživeli dva iztoka nevarne snovi, a sta se k sreči dobro končala.

O siceršnji varnosti železniškega prometa pa le dobro, zlasti še zadnji dve leti, kar je postaja sodobno računalniško opremljena.«

D. Z. Žlebir

V zapor pol Jugoslavije

Primer, ki ga navajamo, je povzet iz jugoslovanskega časopisja. Delavec aluminijskega kombinata iz Črne gore bo moral za dvajset dni v zapor, ker je pred več kot enim letom v neki samopostrežni trgovini v Titogradu jezen zaradi visoke cene kruha ozmerjal zdaj že bivšega predsednika zveznega izvršnega sveta Branka Mikulića. Da bi bilo vse skupaj še bolj neresno, je občinski sodnik za prekrške pojasnil, da možakar ne bo šel v zapor zaradi žalitve Mikulića, temveč zato, ker je "globoko vznemiril domoljubna čustva poslovodje trgovine", ki je nejevoljnega delavca tudi prijavil miličnikom.

Črnogorski primer je le izhodišče za razmišljanje o tem, kaj bi se dogajalo v Jugoslaviji, če bi lani, v času splošnega nezadovoljstva z razmerami v državi in z vlado, v času množičnih zborovanj in mitingov, štrajkov in obrekovanja, vedno in povsod ravnali tako dosledno, kot so v Titogradu. Če bi se oblast kot pijanec plota ravnala po veljavnih (zastarelih) zakonih, ki še vedno vsebujejo tudi verbalni delikt (133. člen), bi lahko strpala za rešetke pol Jugoslavije. Samo spomnimo se, koliko žalitev, laži in polresnic je bilo izrečenih na "mitingih solidarnosti", koliko obrekovanja je bilo po časopisih, koliko zmerjanja raznih vlad po gostilnah in trgovinah (tudi zaradi visokih cen in vsakodnevnih podražitev)... Nas, Slovence, so v drugem delu države pošiljali že v Gradec in Philadelphio, četverico, ki je bila obsojena pred vojaškim sodiščem, so še pred pravnomočnostjo sodbe razglasili za špijone, žalili so Smoleta, Stanovnika in druge... Ker so bila v razmerah splošnega prepira v državi naša domoljubna čustva ničkolikokrat globoko vznemirjena, bi se lahko samo prijavljali, zasliševali in kaznovali, vendar tudi s tem ne bi dosegli veliko. Splošne kulturne ravni, ravni politične kulture in balkanske miselnosti namreč ni mogoče spreminjati s prisilo, ampak le z demokracijo, s sodobno vzgojo, z odpiranjem v svet, z zmago razuma nad čustvi...

C. Zaplotnik

S SODIŠČA

Sposojal si denar, na vračilo pa pozabljal

Kranj, 13. januarja - V kranjski enoti Temeljnega sodišča Kranj so obsodili 38-letnega Ivana Ivića, obrtnika tesarske in zidarske stroke iz Šenčurja, na dve leti in osem mesecev zapora, ker si je v letu 1983 in 1984 od prijateljev, znancev in poslovnih partnerjev sposodil večje količine denarja in jim hkrati tudi obljubil, da jim ga bo v kratkem vrnil, vendar pa tega ni storil in nekaterim med njimi dolguje še zdaj. Sodba še ni pravnomočna.

Ivić je začel obrt, v kateri je zaposloval tudi pet do deset delavcev, pred desetimi leti. Prva štiri leta je dobro posloval, potem pa je naenkrat zašel v finančne težave - po njegovem mnenju zaradi slabega dela zaposlenih, nerednega plačila že opravljnega dela ter kraje orodja in materialov. Da je lahko še naprej opravljal s pogodbami prevzeta dela, plačeval delavce in preživljal številčno, sedemčlansko družino, si je začel sposojati denar. Prijatelji, znanci in poslovni partnerji, ki so ga doslej poznali kot dobrega obrtnika, so mu v letih 1983 in 1984 posodili prek 48 tisoč mark in 550 tisoč dinarjev in mu tudi verjeli, da jim bo denar, kot je obljubljal, vrnil v enem tednu, v dveh tednih, v treh mesecih, do novega leta... Ker je obljubo kar nekajkrat prelomil in se je tudi sicer na razne načine izgovarjal in se izmikal plačilu, je njegove prijatelje (nekateri so mu brez kakršnega potrdila posodili deset tisoč mark) zaskrbelo za usodo denarja in so začeli s sodnim postopkom.

Ivič se je na sodišču zagovarjal, da je v najhujše finančne težave zabredel tedaj, ko je prevzel gradnjo živinorejske farme pri Vodicah in se je uštel pri cenah, in da ni imel nikakršnega namena, da bi koga ogoljufal. Kot je dejal, je nekaterim denar že vrnil ali je dolg poravnal z delom, preostali dolg (okrog 550 milijonov dinarjev) pa bi zdaj, ko mu posel spet cveti, poravnal v treh do petih letih, če bi ga organi pregona pustili pri miru. Sodišče takšnemu zagovoru in obljubam ni verjelo, saj je Ivić imel že dovolj časa in priložnosti, da bi dolg poravnal. Ko so mu pred tremi leti zarubili dva osebna avtomobila in tovornjaka, da bi z izkupičkom poplačali del njegovega dolga, je vsa vozila prodal in preprečil plačilo upnikom.

Sodišče je pri kaznovanju Ivića kot olajševalne okoliščine upoštevalo družinske razmere, časovno odmaknjenost dejanj in dejstvo, da je nekaterim dolgove že poravnal, kot obteževalne pa veliko vrednost dolga, nekritični odnos do upnikov in tudi to, da nekaterih dolgov, ki so stari že štiri ali pet let, do danes še ni poravnal.

Kako malo je treba za pretep

Kranj, 13. januarja - 45-letni Odon Šesek iz Kranja, ki je od predlanskega oktobra na prestajanju dveletne zaporne kazni na Dobu, bo moral ostati v zaporu še osem mesecev dlje, ker mu je Temeljno sodišče Kranj pred kratkim izreklo zaradi kaznivega dejanja nasilniškega obnašanja novo, enotno kazen dve leti in osem mesecev zapora. Sodba je že pravnomočna.

Šesek, ki je bil doslej že večkrat kaznovan za nasilniško obnašanje, je 5. januarja predlani na avtobusni postaji v Kranju pretepel in z nožem poškodoval J.J., ki ga je ob izstopu iz stranišča le opozoril, naj tako kot drugi plača uslužbencu uporabo stranišča. Šesku je bilo že to dovolj, da je občana, ki ga ni poznal, izvlekel iz prostora avtobusne postaje, ga porinil, da je padel na tla, in ga pretepel. Ko se je J.J. ponovno vrnil nazaj, ga je Odon še enkrat izvlekel "na prosto" ter ga s pestmi udarjal po obrazu, nekoliko kasneje pa mu je v prostoru poleg stranišča z nožem povzročil rano na čelu in na roki.

Odon se je na sodišču zagovarjal, da ga je J.J. prvi močno udaril s kovinskim predmetom in da se je le branil, vendar pa je senat bolj verjel priči in oškodovancu. Odon je bil med pretepom resda vinjen, toda ne toliko, da se ne bi zavedal, kaj dela, sicer pa se je dogodka natančno spomnil tudi na sodišču, kjer so ga za kaznivo dejanje nasilniškega obnašanja obsodili na devet mesecev zapora, skupaj s prejšnjo sodbo pa mu izrekli enotno kazen dve leti in osem mesecev zapora. Sodišče je kot edino olajševalno okoliščino upoštevalo vinjenost med pretepom, več pa je našlo obteževalnih. Iz kazenskih spisov in spisov občinskega sodnika za prekrške je razvidno, da gre za agresivno osebnost, ki na dogajanja, ki mu niso po volji, reagira nasilno in je bila za to že večkrat kaznovana. Tokrat pa se je spravil na neznanega človeka, ki ga je opozoril za plačilo uporabe stranišča.

Odon se je pritožil tudi na Višje sodišče v Ljubljani, kjer pa so potrdili sodbo kranjskega temeljnega sodišča.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Z mopedi nista imela sreče

Bogvedi, ali mlečnezobca iz Tržiča nista bila pri birmi ali pa sta imela neznansko slabo spričevalo, da jima ata nista kupila mopedov. Konec decembra sta se zato odločila, da si ju priskrbita sama. Žal se jima nočni podvig ni obnesel. Ko sta spravljala glasna jeklena konjička v pogon, so ju zalotili miličniki. Pa več uspeha pri naslednjem spričevalu.

Nočna vožnja se je slabo končala

Kateri negodnež si skrivoma ne želi postati voznik avtobusa! Tudi Robert ni izjema. Okoli treh po polnoči je uresničil davno željo pred samopostrežnico v Šenčurju. Odprl je avtobus, ga z jeklenimi žicami vžgal in odpeljal po redni progi. Že po nekaj kilometrih je trčil v ograjo in karambolirano vozilo pustil kar tam.

Obležal na javnem kraju

Kdove, kje se ga je možakar tako napil, da je obstal na Linhartovem trgu v Radovljici in ni mogel nikamor več naprej, najbrž pa je imel predtem kar dolgo turnejo. Omagal je in obležal na cesti, česar pa moralni meščani niso dolgo mirno gledali. Tudi miličnikom se je človek, ki je v tem mrazu ležal na golih tleh, zasmilil, zato so mu ponudili dostojnejše prenočišče.

Kaj se spodobi

V bifeju Špecerija v Radovljici je možakar pod vplivom alkohola pozabil, kaj se spodobi (ali pa sploh ni nikoli vedel). Nedostojno se je vedel do gostov, kasneje pa tudi do uradne osebe. Slednja ga je potem že naučila pameti.

Pritepenca sta razgrajala

V C baru na Jesenicah sta dva gosta neprestano razgrajala, ker jima že močno okajenima niso hoteli dati pijače. Bila sta to dva prišleka s Primorske, domačim miličnikom neznana, zato se niso kaj prida zanesli, da ne bosta nadaljevala z neprimernim vedenjem. Preventivno so ju do iztreznitve obdržali na milici.

Nasilje in indijska konoplja

Dragan iz Kranja je doma vpil, razgrajal in grozil sestri. Mati mu ni več mogla do živega, pa je poklicala za to primerne ljudi. Ko so fantje v modrem prišli ponj, so mu poleg nasilja in kaljenja nočnega reda in miru dokazali še posedovanje indijske konoplje.

NA SONČNI STRANI ALP

Jeseniška čistilna naprava sedaj deluje

Jesenice, 13. januarja - Pred koncem lanskega oktobra so na Jesenicah odprli novo čistilno napravo, ki zmore očistiti odplake iz naselja s 30 tisoč prebivalci. Zaenkrat je izkoriščena dobra tretjina zmogljivosti naprave, pri kateri je bilo na začetku nekaj težav z obratovanjem biološkega dela. Od sredine decembra naprava spet v celoti deluje.

Čistilna naprava na Jesenicah deluje, kot pojasnjuje vodja tega obrata v delovni organizciji Kovinar Nuša Jelenc, po dveh različnih postopkih. Njen mehanski del prečisti že okoli 30 odstotkov nečistoč v odplakah, glavno delo pa opravi biološki del naprave. Ker so po odprtju 24. oktobra 1988 imeli težave na tem delu naprave in je naprava začela delovati v celoti šele sredi decembra lani, se v njej šele razvijajo biološki procesi. Živo blato bo tudi aktivnejše ob dvigu temperature zraka.

Del sistema za zbiranje odplak so napeljali obenem, ko so gradili čistilno napravo. Tako vanjo pritekajo fekalije iz jeseniških naselij in z Javornika ter iz nekaterih objektov železarne, kar ocenjujejo za potrebe približno 12 tisoč prebivalcev. V Kovinarju pa načrtujejo, kakor razlaga direktor Florijan Velikajne, da bodo do jeseni prihodnje leto zgradili sistem zbiralnikov za naselje Hrušica in priklopili tudi platoje ob vhodu v karavanški predor. Obenem bodo prevezali kanalizacijo s Koroške Bele na kolektorje, ki vodijo v napravo.

Pomembna naloga v letošnjem letu bo opremljanje laboratorija, v katerem bodo lahko sami analizirali vzorce iz čistilne naprave. V prihodnosti je predvidena tudi nadaljnja izgradnja naprave, tako da bi izkoriščali biološki plin za proizvodnjo električne energije za lastne potrebe. Že to pomlad pa nameravajo začeti z razkuževanjem zabojnikov za prevoz komunalnih odpadkov na lokaciji čistilne naprave.

Vseh naselij v jeseniški občini ne bodo mogli povezati s čistilno napravo, ker bi bila izgradnja zbiralnikov glede na količine odplak predraga. Ker vsako gospodinjstvo plačuje prispevek za čiščenje na osnovi porabljenih količin vode, je Kovinar organiziral prek krajevnih skupnosti brez zgrajenih zbiralnikov brezplačno čiščenje individualnih greznic. Razen tega se obeta izgradnja čistilne naprave v Kranjski gori.

S. Saje

NESREČE

Pešec po sredini ceste

Lahovče, 14. januarja - 17-letni Saša Cerar iz Ljubljane je v soboto nekaj pred polnočjo vozil brez vozniškega dovoljenja osebni avtomobil od Mengša proti Kranju, ko je med naseljema Lahovče in Vopovlje opazil na kratki razdalji na sredini ceste pešca, 47-letnega Franca Kosca iz Spodnjega Brnika. Cerar kljub zaviranju na mokri in spolzki cesti avta ni mogel zaustaviti in je trčil v pešca, ki ga je vrglo na pokrov motorja, nato pa na vozišče. Pešec, ki je kazal znake vinjenosti, se je v nesreči hudo ranil in so ga odpeljali v ljubljanski klinični center.

Hitrost in utrujenost botrovali nesreči

Podvin, 14. januarja - 36-letni Simo Dujković, ki je na začasnem delu v v tujini, je med vožnjo od Podtabora proti Podvinu zaradi prevelike hitrosti in utrujenost zapeljal v nepreglednem ovinku najprej s ceste, nato pa je njegovo vozilo trčilo v breg, se prevračalo in nazadnje obstalo na kolesih 42 metrov proč od mesta, kjer je zapeljal s ceste. V nesreči sta se hudo ranila voznik in sopotnik Djokan Mihajlović, ki je med prevračanjem padel iz vozila. Oba so odpeljali na zdravljenje v jeseniško bolnico.

ureja CVETO ZAPLOTNIK

HOTEL Transturist

Škofja Loka

in

Stane Oblak

organizirata dne 20. in 21. januarja

ZAČETNI TEČAJ RADIESTEZIJE

v prostorih hotela Transturist.

Tečaj radiestezije lahko popestrite še s kopanjem, sauno in plesom ob latinsko-ameriški glasbi Alberta Gregoriča.

Zahvaljujemo se vam za obisk. Rezervacije sprejemamo na tel.: 621-261

ŽIRIJA ZA PODELJEVANJE PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA PRI OBČINSKI KONFERENCI SZDL ŠKOFJA LOKA

RAZPISUJE
5. občinskih priznanj OF v letu 1989

Priznanja so namenjena posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnejšega pomena pri

- razvoju naše samoupravne socialistične družbe,
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh,
- razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
- krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja.

Predloge lahko oblikujejo krajevne konference SZDL, vodstva družbenopolitičnih organizacij, družbene organizacije in društva ter druge organizacije in skupnosti in občani.

Predloge z obrazložitvijo naj predlagatelji pošljejo Žiriji za podeljevanje priznanj OF pri Občinski konferenci SZDL Škofja Loka, Kidričeva c. 1, **do 15. marca 1989.**

LTH DO LTH 64220 ŠKOFJA LOKA

DO LTH Škofja Loka, kadrovska komisija objavlja prosta dela in naloge

AVTOELEKTRIČAR I za nedoločen čas

POGOJI: IV. stopnja zahtevnosti - avtoelektričar
dopolnilni tečaj predvsem za viličarja
3 leta delovnih izkušenj

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovska socialna služba LTH 8 dni od dneva objave.

Kandidate bomo obvestili v roku 8 dni po sklepu kadrovske komisije.

KEMIČNA TOVARNA PODNART, p.o. PODNART v sestavi SOZD KEMIJA LJUBLJANA

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo

VODENJE SPLOŠNE SLUŽBE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev predpisanih z zakonom in družbenim dogovorom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka izobrazba pravne smeri (VIP VII)
- 48 mesecev delovnih izkušenj v stroki, na vodilnih in vodstvenih položajih
- opravljen izpit iz zunanje trgovinske registracije.

Mandatna doba za opravljanje razpisanih del in nalog traja 4 leta.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s trimesečno poskusno dobo.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov Kemična tovarna Podnart, p.o., za delavski svet.

Prijavljene kandidate bomo o rezultatu obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju oziroma izbiri.

JUGOBANKA

EKSPOZITURA TRŽIČ
Cesta JLA 2,
telefon: 52-161, 52-162
Poslovni čas:
pon - pet 9. - 12. in 14. - 17.
sobota 8. - 11.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR JESENICE

*V nedeljo, 15. januarja 1989, ob 10.00 uri bo v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah ponovno na programu **VAŠA NAŠA MATINEJA.** Predstavila se nam bo gledališka skupina ODRA MLADIH OTH Pirniče z **MINI MJUZIKLOM - V DEŽELI OTROK** - igrane pravljice Janeza Bitenca.*

Kot ponavadi si boste lahko ogledali tudi risani film ter risali v avli gledališča.

Pričakujemo vas v gledališču!

POSLOVNO PRIREDITVENI CENTER GORENJSKI SEJEM KRANJ, p.o. Stara cesta 25, 64000 KRANJ

Razpisna komisija PPC Gorenjski sejem Kranj, p.o., razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA

Za direktorja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,
- ima visoko izobrazbo ekonomske, pravne, organizacijske ali tehniške smeri,
- aktivno obvlada en svetovni jezik,
- ima pet let delovnih izkušenj na ustreznih delokrogih,
- ima zunanje trgovinsko registracijo.

Trajanje mandata je štiri leta.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba predložiti v osmih dneh po razpisu v zaprtih kuvertah, priporočeno na naslov PPC Gorenjski sejem Kranj, Stara cesta 25 - za razpisno komisijo.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku petnajst dni po izvršeni izbiri ustreznega kandidata.

OBVESILO KRANJSKIM OBRTNIKOM

Obveščamo vas, da bo predavanje o carinskih novostih **v četrtek, 19. 1. 1989, ob 18. uri** v prostorih obrtnega združenja Kranj (in ne v torek, 24. 1. 1989, kot je bilo objavljeno v internih informacijah).

Carinske predpise bo pojasnjeval Franc Košir z ljubljanske carinarnice.

OBRTNO ZDRUŽENJE KRANJ

SEZONSKI POPUST

od 16.1. do 15.2.1989

30-40%

V VSEH PRODAJALNAH Peko

PLANINSKO DRUŠTVO JEZERSKO

Planinsko društvo Jezersko vabi na

ALPINISTIČNO PREDAVANJE VIKIJA GROŠLJA

o zadnjem slovenskem osemtisočaku (ki ga je sedem slovenskih alpinistov osvojilo po prvenstveni smeri lani novembra) ČO OJU (8201 m).

Predavanje z diapozitivi bo v petek, 20. 1. 1989, ob 19. uri v osnovni šoli Jezersko.

ZVEZA TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ RADOVLJICA

ZTKO Radovljica organizira med zimskimi počitnicami smučarske tečaje in drsanje na drsališču na Bledu. Prijave zbirajo v osnovnih šolah.

Na drsališču na Bledu bo v prvem tednu počitnic **(od 16.1. do 20.1.)** vsak dan **od 9. do 12. ure brezplačno drsanje.** V istem času bo vsak dan **od 12. do 13.30 ure drsalna šola.**

Cena za pet dni je 20.000 din.

Prijave na blagajni drsališča.

GORENJSKA PREDILNICA ŠKOFJA LOKA

GORENJSKA PREDILNICA p.o., 64220 ŠKOFJA LOKA, Kidričeva c. 75

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije razpisna komisija objavlja prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVNEGA ORGANA - DIREKTORJA

Kandidat mora poleg splošnih z zakonom opredeljenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko strokovno izobrazbo ekonomske, pravne, tekstilne, kemijske ali druge ustrezne smeri
- da ima 5 let delovnih izkušenj
- da obvlada en svetovni jezik
- da za imenovanje nima zakonske prepovedi
- da izpolnjuje pogoje po veljavnem družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, opisom dosedanjih delovnih izkušenj in kratkim življenjepisom, naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Gorenjska predilnica Škofja Loka, Kidričeva c. 75, v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo«.

Izbran kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po sklepu o imenovanju.

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE - TOZD DELAVSKA UNIVERZA »VIKTOR STRAŽIŠAR«
64270 JESENICE — TRG TONETA ČUFARJA 1

Vabi v tečaja:

- **NEMŠČINE, ANGLEŠČINE IN ITALIJANŠČINE** I. in II. stopnje
- **SLOVENSKEGA JEZIKA ZA NESLOVENCE**
- **STROJEPISJA**
- **STROJNEGA PLETENJA**
- **ZA VOZNIKE MOTORNIH ČOLNOV**
- **ZA SKLADIŠČNIKE - ZAČETNI IN NADALJEVALNI**
- **KROJENJA IN ŠIVANJA MODNIH HLAČ**
- **AVTOGENEGA TRENINGA**
- **KITARE**

v šole:

- **OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE**
- **4. LETNIK UPRAVNO ADMINISTRATIVNE ŠOLE**

Prijave do 31. januarja, lahko po telefonu 81-072

PETROL

PETROL DO TRGOVINA OE KOMERCIALA Ljubljana, Titova 66 Za Aeroservis BRNIK

Vabi k sodelovanju delavcev za opravljanje del in nalog

ŠOFER AVTOCISTERNE

Pogoj: končana II. oz. IV. stopnja strokovne izobrazbe cestno prometne smeri ali smer avtomehanik, 6 oz 11 mesecev delovnih izkušenj ter opravljen vozniški izpit C in E kategorije

ELEKTRIKAR I

Pogoj: končana IV. stopnja strokovne izobrazbe elektro oz. druge ustrezne smeri, 3 leta delovnih izkušenj ter opravljen izpit za »S« naprave.

Kandidati morajo obvezno izpolnjevati pogoje za pridobitev dovoljenja za muditev in gibanje na mejnem prehodu.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poseben pogoj je uspešno opravljeno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Petrol DO Trgovina, Kadrovsko socialni sektor, Ljubljana, Titova 66/II (tel.: 312-755, int.: 134).

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE, o.o. TOZD ZDRAVSTVENI DOM ŠKOFJA LOKA

Po sklepu komisije za delovna razmerja, ki je bila 29. 12. 1988, objavljamo prosta dela in naloge

FIZIOTERAPEVTA - za določen čas (nadomeščanje med porodniškim dopustom)
ZOBOZDRAVSTVENE ASISTENTKE - za določen čas
ZOBOZDRAVSTVENE ASISTENTKE - za nedoločen čas

Pogoji:

Pod 1.: končana višja šola za zdravstvene delavce - smer fizioterapija
uspešno opravljen strokovni izpit
3 mesečno poskusno delo

Pod 2 in 3.: končana srednja šola za zdravstvene delavce - smer za zobozdravstvene asistentke
uspešno opravljen strokovni izpit
3 mesečno poskusno delo.

OPOMBA: Stanovanja ni!

Kandidati naj svoje prošnje oddajo v roku 8 dni od dneva objave, na naslov: TOZD Zdravstveni dom Škofja Loka, Stara Cesta 10, 64220 Škofja Loka, s pripisom »komisija za delovna razmerja«.

lesnina

LESNINA LJUBLJANA TOZD TAPETNIŠTVO RADOVLJICA

JAVNA DRAŽBA

Delavski svet TOZD Tapetništvo Radovljica, Gorenjska cesta 41, v skladu s 133. členom statuta TOZD Tapetništvo Radovljica, razpisuje javno dražbo za naslednje osnovno sredstvo:

	IZKLICNA CENA
1. osebni avto Zastava 128 CL 1100, letnik 1987, karamboliran, nevozen	4.000.000 din

Javna dražba bo izvedena 20. 1. 1989 ob 13.00 uri.

Ogled je možen eno uro pred izvedbo javne dražbe v podjetju.

Osnovno sredstvo se prodaja v stanju, kakršnem je, po principu videno — kupljeno.

Varščino v višini 10 % od izklicne cene je potrebno plačati v blagajno podjetja.

Kupec je dolžan plačati pristojni prometni davek. Pravico sodelovanja na licitaciji imajo fizične in pravne osebe.

Elita za VAS, Elita za VAS

Elita —

od 16. 1. do 21. 1. 89

za gotovinsko plačilo 40% popust za zimsko težko konfekcijo in športne kombinezone v naših prodajalnah

Mladinski salon, Ženski salon, Moški salon, Šport, Baby in E - moda

Elita za VAS, Elita za VAS

SE PRIPOROČA MLIN V PREDOSLJAH JOŽE DOLHAR

MARIJA PRIMC

Cesta na Klanec 3, Kranj (v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno in hitro izdelavo vseh vrst očal

Se priporoča

JANUARJA V PRODAJALNAH MERKUR POSEBNA UGODNOST

• 15 % POPUST

OB GOTOVINSKEM PLAČILU

- **MOŽNOST PLAČILA V**

5 OBROKIH

BREZ OBRESTI

• PLAČILO S ČEKI

V 5-MESEČNEM ZAPOREDJU

PRI NAKUPU VSEGA BLAGA (razen črne metalurgije in premoga) V VREDNOSTI NAD 200.000 DIN

MERKUR KRANJ

Alberto

HOTEL TRANSTURIST Škofja Loka, **ALBERTO GREGORIČ in ansambel SAMO TAKO,** vas vabijo na ples in zabavo ob temperamentni latinsko-ameriški glasbi v petek, 20. januarja, ob 20. uri. Postregli vas bomo s specialitetami Argentinske kuhinje.

HOTEL transturist

Rezervacije sprejemamo na telefon (064) 621-216.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR JESENICE

V Gledališču Tone Čufar na Jesenicah bo gostoval v četrtek, 19. januarja 1989, NEW SWING KVARTET.

Koncert je v okviru abonmaja, vendar so vstopnice na voljo tudi za ostale obiskovalce našega gledališča.

Pričetek koncerta bo ob običajni 19.30 uri.

GOZDNO GOSPODARSTVO KRANJ, n.sol.o.
TOK GOZDARSVO TRŽIČ n.sol.o.
Odbor za delovna razmerja in vprašanja delavcev TOK

objavlja prosta dela in naloge

OBRATOVNEGA KNJIGOVODSTVA IN MATERIALNEGA KNJIGOVODSTVA

Pogoji: srednja ekonomska šola
eno leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklepa za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Kandidati naj vloge z dokazili pošljejo v 15 dneh po objavi na nslov: GOZDNO GOSPODARSTVO KRANJ, TOK GOZDARSTVO TRŽIČ, Cankarjeva 19, 64290 TRŽIČ.

»VLADIMIR NAZOR« RO ZA ORGANIZIRANI ODMOR DJECE I OMLADINE GRADA ZAGREBA
Zagreb, Maksimirska 51

Na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja DO 9. 1. 1989 razpisujemo prosta dela in naloge

KUHARJA - 1 delavec v PJ »Naša djeca« Kranjska gora, Borovška 48

Pogoji: priučena kuharica z dvema letoma delovnih izkušenj

PREDNOST: IV. stopnja strokovne izobrazbe kuharske smeri

Rok za prijavo je 8 dni. O rezultatih bomo kandidate obvestili v roku 30 dni po opravljenem postopku. Ponudbe pošljite na zgornji naslov.

VEZENINE BLED
64260 BLED

Tovarna čipk, vezenin in konfekcije Bled, n.sol.o. DS Skupne službe, Komisija za delovna razmerja ponovno objavlja naslednja prosta dela in naloge

I. VODENJE PLANSKO - ANALITSKE SLUŽBE

Pogoji: VII. stopnja strokovne izobrazbe - dipl. ekonomist in tri leta delovnih izkušenj ali
VI. stopnja strokovne izobrazbe - ekonomist in štiri leta delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom ter trimesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati v roku 8 dni od objave pošljejo na naslov: Vezenine Bled, kadrovsko splošni sektor, Bled, Kajuhova 1.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključenem roku zbiranja prijav.

Počitniška matineja

V Kinematografskem podjetju Kranj so za zimske počitnice pripravili pravo parado dobrih mladinskih in drugih filmov. Od sobote, 14., do nedelje, 29. januarja, bodo vsak dan ob 10. uri na sporedu v kinu Center v Kranju, če pa bo predstava razprodana, bo isti film na sporedu v kinu Storžič pol ure kasneje. Bo pa dopoldanski film popoldne (razen ob ponedeljkih) na sporedu tudi v kinu Storžič. Cena vstopnic bo enotna, 2.500 din.

14. januarja bo na sporedu amer. pustolovski film Od tarče do smrti (James Bond 007, Roger Moore, Grace Jones), 15. E.T. - Vesoljček, 16. Sila moči (Michael Dudikoff), 17. Policaj z Beverly Hillsa (Eddie Murphy), 18.1. Solarni bojevniki (Richard Jordan), 19.1. Ameriški Ninja 2 (Michael Dudikoff), 20.1. Rocky IV (Sylvester Stallone), 21.1 franc. komedija Trije moški in zibelka, 22. 1. risanka Asterix proti Cezarju, 23.1. James Bond 007 - Dih smrti (Timothy Dalton), 24.1. Krokodil Dundee, 25.1. amer. fantastična komedija Cocoon (Don Ameche, Steve Guttenberg), 26.1. Super policaja iz Miamija (Terence Hill, Bud Spencer), 27.1. amer. glasbeni film La Bamba (Lou Diamond Phillips), 28.1. ameriška fantastična srhljivka Robocop (Peter Weller) in 29. 1. Maja in vesoljček.

termopol **64225 SOVODENJ**

Komisija za delovna razmerja pri DO TERMOPOL SOVODENJ razpisuje prosta dela in naloge

1. VODJA KOOPERACIJE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba, do 3 let delovnih izkušenj, izpit B kategorije.

Delo je terensko, dinamično in samoiniciativno.

2. VEČ DELAVCEV ZA DELO V PROIZVODNJI

Pisne prijave sprejema kadrovska služba 8 dni po objavi oglasa.

PROJEKTIVNO PODJETJE KRANJ
Cesta JLA 6, 64000 KRANJ

Delavski svet DO PPK razpisuje dela in naloge

DIREKTORJA DO

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene, arhitektonske, pravne ali ekonomske smeri,
— da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Kandidat bo imenovan za štiriletni mandat.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa, na naš naslov, z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po odločitvi.

Na podlagi 185. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 36/88) izdaja uprava za družbene prihodke občine

JESENICE, KRANJ, RADOVLJICA, ŠKOFJA LOKA, TRŽIČ

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1988 za zavezance, katerim se odmerjajo davki po preteku leta in za leto 1989 za zavezance, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.

Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1989.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1988

1. Zavezanci davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1988;
2. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti in zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, ki občasno dosegajo dohodek z opravljanjem dejavnosti, ki s predpisi niso prepovedane, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1988;
3. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1988;
4. Zavezanci davka od dohodka iz avtorskih pravic, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1988;
5. Zavezanci davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih doseženih v letu 1988;
6. Zavezanci davka od skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1988. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupni čisti dohodek v letu 1988 presega 20.077.310 dinarjev.

Napoved vložijo:

— zavezanci iz 1. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec opravlja kmetijsko proizvodnjo na območju občine, v kateri nima stalnega prebivališča, pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri opravlja kmetijsko proizvodnjo;
— zavezanci iz 2. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 3. in 4. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec nima stalnega prebivališča, na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 5. točke, za dohodke dosežene z oddajanjem v najem ali podnajem nepremičnin, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju nepremičnina leži; za dohodke dosežene z oddajanjem v najem premičnega premoženja, s prodajo premičnega premoženja in za dohodke iz drugega premoženja ter premoženjskih pravic, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
— zavezanci iz 6. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju so imeli v letu 1988. najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1989

1. Zavezanci davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1989;
2. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1989;
3. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1989.

Napoved vložijo:

— zavezanci iz 1. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec opravlja kmetijsko proizvodnjo na območju občine, v kateri nima stalnega prebivališča, pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri opravlja kmetijsko proizvodnjo;
— zavezanci iz 2. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 3. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občine. Pozivamo zavezance, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravočasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10 %. Povečan davek znaša najmanj 50.000 dinarjev, kolikor plača tudi zavezanec, ki mu davek ni bil odmerjen. Zavezancu, ki ne vloži napovedi, se odmerjeni davek poveča za 20 %. Povečani davek znaša najmanj 100.000 dinarjev, kolikor plača tudi zavezanec, ki mu davek ni bil odmerjen.

OBČINA
JESENICE, KRANJ, RADOVLJICA, ŠKOFJA LOKA, TRŽIČ
Uprava za družbene prihodke

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA 51500 KRANJ

Razpisna komisija Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica 51500 Kranj razpisuje naslednja dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

OPRAVLJANJE ZAHTEVNEJŠIH NALOG EKONOMSKO FINANČNE REVIZIJE

POGOJI: VII. stopnja - dipl. ekonomist ali dipl. pravnik
3 leta delovnih izkušenj
izpit iz vodenja kontrolnega postopka
aktivno znanje slovenskega jezika
znanje angleškega jezika
delo lahko opravlja dipl. pravnik z znanjem računovodsko-finančnega poslovanja
opravljanje inšpekcijskega nadzorstva pri UDS
delo s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
reelekcija vsaka 4 leta
prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK.

Mandat za opravljanje del in nalog traja 4 leta. Možnost reelekcije.

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi, življenjepisom in opisom dosedanjih delovnih izkušenj sprejema razpisna komisija v SDK v SRS, podružnici 51500 Kranj, Trg revolucije 2 v zaprtih ovojnicah z oznako »za razpisno komisijo« 8 dni po objavi razpisa.

Kandidate, ki se bodo prijavili na razpis, bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske Kranj

Delovna skupnost Ljubljanska banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja z dne 26. 12. 1988 objavlja dela in naloge

NAČRTOVANJE OSNOVNIH SREDSTEV IN IZVAJANJE INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA

v sektorju splošnih poslov

Pogoji: VI. zahtevnostna stopnja gradbene, elektro ali druge ustrezne smeri
tri leta delovnih izkušenj

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Kranj, Cesta JLA 1, oddelek kadrovsko socialnih poslov.

O izbiri bomo kandidate obvestili pisno v 30 dneh po zaključenem zbiranju prijav.

MALI OGLASI
tel.: 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam dobro ohranjen HLADILNIK, kiperbusch in plinski štedilnik. Tel.: 80-339 473

Prodam barvni TV iskra. Tel.: 24-027 475

Polžasti REDUKTOR v ohišju, z zavoro 1: 44, teža 100 kg, elektromotor 15 kW, 1.450 obratov/min., ugodno prodam. Tel.: 065/88-065 476

Prodam električni HARMONIJ, primeren za začetnike. Zupanc, tel.: 26-903 479

Prodam čelni traktorski NAKLADAČ riko TN 1 H. Pipanova 40, Šenčur 482

Prodam ŠTEDILNIK 2 plin, 4 elektrika, ohranjen. Tel.: 39-503 489

Prodam 25-kubično sipovo NAKLADALKO. Tel.: 064/633-121 492

Prodam električni ŠTEDILNIK na 3 plošče. Informacije na tel.: 22-704, zvečer 498

Dobro ohranjen črno-bel TV prodam. Tel.: 061/612-996 500

Prodam klavirsko HARMONIKO, 80-basno in barvni TV. Tel.: 061/841-267 506

Prodam ŠTEDILNIK (2 + 2), zelo ugodno. Tel.: 27-604 510

Poceni prodam PRALNI STROJ in 2 ŠTEDILNIKA gorenje. Tel.: 35-333 511

Prodam STRUŽNI AVTOMAT index 12. Tel.: 40-685 513

Ugodno prodam nov črno-bel TV, ekran 44 cm. Mlakarjeva 14, Kranj 518

Po zelo ugodni ceni prodam PEČ za centralno ogrevanje stadler, 35.000 kalorij. Tel.: 57-800 514

Prodam RAČUNALNIK ZX spectrum 48 K. Tel.: 65-117 542

Prodam VIDEOREKORDER. Tel.: 35-352 545

ŽIVILA

JEZERSKO VABI

V dolinah je megla,
pri nas pa sonce,
led na jezeru,
ob njem pa odprto gostišče.

Pridite in se prepričajte!

GRADBENI MATERIAL

Prodam 20 m³ BUKOVIH DRV. Bogataj, Kladje 7, Gorenja vas

Vhodna VRATA nova prodam. Tel.: 064/632-186 483

Prodam OKNO termoton jelovica 120 x 120, za polovično ceno. Informacije na tel.: 061/627-090 491

Prodam PEČ za etažno centralno ogrevanje, 4 radiatorje in balkonska VRATA s polkni, vse novo. Tel.: 38-160 501

Prodam SNEGOBRANE vel. 35 x 30 cm, teža 4 kg. So izredno močni, primerni za daljše strehe in za vseh vrst opeke. Montaža je povsem enostavna. Tel.: 36-426 525

Smrekov OPAŽ prodam. Cena 28.000 din za kvad. m. Tel.: 79-563 543

POSESTI

Zamenjam PARCELO, v začetni gradnji, za manjše stanovanje. Šifra: ŠENČUR 493

V najem vzamem PROSTOR, velikosti cca 30 kvad. m., primeren za trgovino. Šifra: NAJEMNINA - DOGOVOR 532

Kupim starejšo HIŠO z nekaj zemlje v tržiški ali radovljiški občini. Tel.: 50-382 544

RAZNO PRODAM

Prodam Z 101, starejši letnik, garažirana, obnovljena in 1.500 litrov VINA refošk. Tel.: 45-447 509

Prodam obnovljeno Z 750 in mehke kontaktne LEČE 2,5, nemške, nove. Tel.: 47-491, Hudobivnik, Krakovo 46, Naklo 515

Ugodno prodam ORODJE iskra klip klap, še v garanciji in PVC folijo. Informacije na tel.: 27-995 519

STAN. OPREMA

Prodam sedežno GARNITURO. Tel.: 26-303 481

Ugodno prodam LEŽIŠČE 190 x 85 in okroglo STAJICO. Tel.: 064/632-070 503

Rabljeno rustikalno MIZO s 6 stoli in DNEVNO SOBO iz programa triglav, ugodno prodam. Sovinc, Brode 1, Škofja Loka 507

Prodam KUHINJO z mizo in dvema stoloma za 120 SM. Mihelič, Cesta v Vintgar 8, Bled 520

STANOVANJA

Novo 3-sobno STANOVANJE 84 kvad. m. v Kranju, na Planini III., prodam. Tel.: 053/51-957 409

2-sobno družbeno STANOVANJE z lastnim ogrevanjem v KS Vodovodni stolp, zamenjam za podobno s centralnim ogrevanjem. Tel.: 28-533 470

Ženski nudim SOBO. Naslov v oglasnem oddelku. 497

76-letna upokojenka, živeča v ZR Nemčiji, najame v Kranju, za daljši čas, manjše STANOVANJE ali garsonjero. Ponudbe na tel.: 33-621, po 18. uri 524

Opremljeno SOBO, s posebnim vhodom, možnost kuhanja, oddam dekletu. Naslov v oglasnem oddelku. 526

2-sobno STANOVANJE, 42 kvad. m., v Bistrici pri Tržiču, prodam. Tel.: 23-032 529

Oddam 3-sobno neopremljeno STANOVANJE v centru Kranja, za 5-letno predplačilo. Tel.: 70-554 536

Par brez otrok vzame v najem STANOVANJE v Kranju ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku. 537

Mlada mamica z enim otrokom nujno potrebuje STANOVANJE. Nudim pomoč v gospodinjstvu. Šifra: REDNI PLAČNIK 541

VOZILA

Prodam FORD ESCORD, letnik 1972, obnovljen, rdeč, 1. lastnik. Brezje 69/a, tel.: 79-995 468

Prodam Z 750, letnik 1979. Mulej, Bodešče 2/a, Bled, tel.: 77-296 474

Ugodno prodam Z 750, letnik 1977. Livk, Kovor 7/a, tel.: 57-868 484

OPEL KADETT, letnik 1979, dobro ohranjen, poškodovan zadnji del, ugodno prodam. Tel.: 22-804 485

APN 6, letnik 1987, poceni prodam. Tel.: 39-733 494

Prodam Z 750, starejši letnik. Tel.: 43-002 495

Prodam R 4 GTL, letnik 1987, karamboliran. Tel.: 47-278, dopoldne 496

VOLVO 245 DL, avtomatik, letnik 1976, generalno obnovljen, ugodno prodam. Tel.: 78-415, po 12. uri 512

Prodam CITROEN GS club, letnik 1973, v voznem stanju. Tel.: 35-373, popoldne 516

Prodam karamboliran avto R 4, letnik 1988, prevoženih 1.600 km. Informacije na tel.: 80-030, po 15. uri 522

Z 101, letnik 1979, 73.000 km, dobro ohranjeno, prodam. Gregoričeva 18, Kranj - Čirče (Kralj) 523

Prodam Z 101, letnik 1982. Sp. Duplje 20 527

Ugodno prodam KOMBI Z 435 K, letnik 1980 in litoželezno trajnožarečo PEČ - kamin. Tel.: 33-212 528

ZAPOSLITVE

Nudimo vam HONORARNO ZAPOSLITEV ob vikendih - DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE. Tel.: 38-206 154

Nudimo DELO komunikativnim osebam za prodajo najnovejšega artikla. Plačilo takoj in najboljši pogoji. Tel.: 57-459 477

Zaposlim KOVINOSTRUGARJA ali delavca po odsluženju vojaškega roka, za delo na stružnih avtomatih. Florjančič, Sp. Besnica 64, tel.: 40-570 490

Dober zaslužek! Iščem resne AKVIZITERJE za prodajo zelo dobrih artiklov. Obvezen lasten prevoz in prosti vikendi. Tel.: 85-333, od 14. do 21. ure 505

Honorarno DELO nudimo komunikativnim osebam za prodajo izredno zanimivega artikla. Tel.: 33-135, od 18. do 21. ure 517

Možnost zaslužka vam nudimo s prodajo družinskih kozmetičnih kompletov. Tel.: 42-179, v torek od 15. do 18. ure 521

Komunikativnim osebam nudimo HONORARNO DELO. Tel.: 78-269 530

ŽIVALI

Prodam KRAVO, 7 mesecev brejo, dobro mlekarico, A kontrola. Mrak, Delnice 6, Poljane nad Škofjo Loko

Prodam 8 mesecev brejo KRAVO simentalko. Franc Zupan, Cerkljanska Dobrava 10, Cerklje 469

Prodam 10 tednov starega BIKCA. Anton Garser, Razgledna 3, Jesenice 488

Kupim 1 teden starega BIKCA simentalca. Tel.: 40-165 533

KUPIM

Kupim CITROEN BX 1300. Tel.: 42-279 137

Kupim 6 tednov starega BIKCA simentalca. Tel.: 79-796, popoldne 471

Kupim BIKCA simentalca, starega od 10 dni naprej. Voglje, tel.: 49-252 478

Kupim surove bukove PLOHE brez grč, deb. 8 cm. Tel.: 78-548 486

Kupim smrekove DESKE, deb. 25 in 50 mm. Tel.: 43-007 487

Kupim dobro ohranjeno MOTORNO ŽAGO. Tel.: 37-717 504

Kupim PRAŠIČA, težkega 180 do 200 kg, za zakol. Visoko 128, tel.: 43-186 535

OBVESTILA

Bagat tečaj KROJENJA in ŠIVANJA v Kranju obvešča, da začne z vpisom v nov začetni in nadaljevalni tečaj 13. 1. 1989 in z začetkom 16. 1. 1989 ob 15.30. Delavski dom, vhod 6. Do vpisa se lahko prijavite na tel.: 48-757 258

Ugodno in kvalitetno izdelam novo ali obnovim obstoječo ELEKTROINSTALACIJO. Jože Benedičič, Elektroinstalacije, Prezrenje 22, Podnart, tel.: 70-482 411

Sprejemamo prijave za 40-urni intenzivni TEČAJ poslovne angleščine po video metodi. Cena 24 SM, plačljivo v 3 obrokih. Informacije na tel.: 34-590 538

Sprejemamo prijave za 70-urni intenzivni TEČAJ angleške konverzacije za verifikacijo aktivnega znanja. Cena 30 SM, plačljivo v 3 obrokih. Tel.: 34-590 539

OSTALO

Učim KITARO na domu. Tel.: 51-402 472

Študent INŠTRUIRA kemijo in kemijsko računstvo. Tel.: 27-344, Gregor 499

Prodam lepa zimska JABOLKA. Babič, Žeje 1, Duplje 502

INŠTRUIRAM angleščino za srednje šole. Čas in cena po dogovoru. Breg 95, Žirovnica, tel.: 80-145 540

OSNOVNA ŠOLA
CVETKO GOLAR
64220 ŠKOFJA LOKA

Razpisna komisija osnovne šole Cvetko Golar Škofja Loka oglaša prosta dela in naloge

PREDMETNEGA UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusnim delom 3 mesece.

POGOJI: PA oz. FF ustrezne smeri

Dela in naloge se prične združevati 1. 2. 1989.

Stanovanja ni.

Pisne prijave je treba poslati v roku 8 dni po oglasu del na naslov: Osnovna šola Cvetko Golar Škofja Loka, Frankovo naselje 51.

K prijavi je potrebno priložiti listine, da prijavljeni kandidati izpolnjujejo pogoje, ki so navedeni v tem oglasu.

HOTEL ŠMARJETNA GORA
JEKOVEC
Kranj, Šmarjetna gora 6

Razpisuje prosta dela in naloge za:

1. ŠEF STREŽBE

2. VEČ NATAKARJEV

3. RAČUNOVODJA

POGOJI: Pod točko 1. in 2. se zahteva višja ali srednja izobrazba gostinske usmeritve, znanje slovenskega jezika, absolutna resnost in doslednost pri delu.

Pod točko 3. se zahteva višja ali srednja izobrazba ekonomske usmeritve, znanje slovenskega jezika, absolutna resnost in doslednost pri delu.

Pisne prijave pošljite najkasneje v 8 dneh po objavi na naslov:Hotel Šmarjetna, Jekovec, Kranj, Koroška c. 20.

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE
64270 JESENICE

Na podlagi sklepa 18. redne seje Sveta Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice z dne 23. 12. 1988 razpisujemo prosta dela in naloge

UČITELJA RAČUNALNIŠTVA

Za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela takoj.

Pogoji za sprejem:
Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki jih predpisuje Zakon o usmerjenem izobraževanju izpolnjevati še naslednje pogoje: visoka izobrazba iz računalništva in informatike ali
visoka izobrazba matematike oziroma organizacije dela s pogojem, da so imeli računalniško programiranje ali
visoko izobrazbo drugih usmeritev s pogojem, da so imeli računalniško programiranje v visokošolskem študijskem programu ali
visoko izobrazbo z ustreznimi tečaji iz računalništva.

Kandidati naj vloge z dokazili o izobrazbi pošljejo v osmih dneh od dneva objave na naslov: Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, C. bratov Rupar 2.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh od sprejema sklepa sveta Centra.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

ALOJZIJE BERGANT

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, podarili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Rešku za dolgoletno zdravljenje.

ŽALUJOČI: hči Stanka z družino in ostalo sorodstvo

Dolenja vas, 28. decembra 1988

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata, svaka in tasta

ALOJZA SAGADINA st.

iz Čirč

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, izrekli pisno in ustno sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Posebej pa se zahvaljujemo KS Čirče, pevcem in g. kaplanu.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

Kranj, Ljubljana

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, pradedek, tast, brat in stric

ANTON KOBAL

ključavničarski mojster v pokoju

Od njega smo se poslovili v družinskem krogu v soboto, 31. decembra 1988, na pokopališču v Kranju. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, za darovano cvetje, izraženo pisno in ustno sožalje. Še posebej se zahvaljujemo sosedoma Šeguli in Gajšku, kolektivu DO Elektro Gorenjska, DSSS Kranj ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, babice, prababice, tete

TILKE PODGORNIK

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem, OOS Gorenjska oblačila Kranj za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna hvala pevcem in g. župniku za lep pogrebni obred.

VSI NJENI

Srednja vas, Šenčur, 30. decembra 1988

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete

MARIJE ČEBAŠEK

roj. Prestor

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem in sodelavcem iz DO Sava za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gospodoma za lepo opravljen pogreb in pevcem za lepo petje.

ŽALUJOČI: Vsi njeni

Trboje, 2. januarja 1989

ZAHVALA

Ob zadnjem slovesu od dragega sina, brata in strica

ALBINA TOLARJA

se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, sodelavcem, ki so nam izrekli sožalje in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tovarni Iskra iz Železnikov za podarjeno cvetje, govorniku za govor ob grobu ter pevcem za zapete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi g. župniku iz Selc za lepo opravljen pogreb.

VSI NJEGOVI

Zapustila naju je naša draga mami

IVANKA MAHER

roj. Bidovec

Na njeno željo smo se od nje poslovili v družinskem krogu v sredo, 11. januarja 1989, na ljubljanskih Žalah.

Mojca, Janez in vsi njeni

Ljubljana, 11. januarja 1989

Počitnice, počitnice...

Kranj, Tržič, Škofja Loka, 17. januarja - Začel se je pri počitniški teden in tudi gorenjski otroci ga že veselo uživajo. Da bi ga še bolj zabavno preživeli, naj spomnimo na vrsto počitniških dejavnosti, ki so jih pripravili v Kranju, Škofji Loki, Tržiču.

V Kranju so vsak dan od 8. do 10. igre z žogo v športni dvorani na Planini, od 9. do 11. likovna delavnica v gradu Kieselstein, na drsališču od 9. do 10. tečaj drsanja, zatem pa dve uri prostega drsanja. Od 10. do 13. je plavanje v zimskem bazenu, vsako dopoldne je tudi filmska, oziroma video predstava v kinu in v klubu Carnium, začenši ob 10. uri. Vsak dan od 10. do 12. je tudi šola jahanja v Podvinu, popoldne od 15. do 16. mala plesna šola in za njo plesni tečaj. Danes popoldne se ob 16. odpre tudi dom KS Stražišče, kjer bosta razstava izdelkov s poletnega živžava in norija na kolesih. Jutri popoldne bosta uri pravljic ob 16. v Kieselsteinu in v pionirski knjižnici, v petek pa že dopoldne. Tudi v soboto in nedeljo šolarji na počitnicah niso pozabljeni - ob 10. sta kot vsak dan filmska in video prodstava.

Kino klub Tržič otrokom med počitnicami podarja štiri mladinske filme. Danes bo Kekec, 19. januarja Stan in Olio, 24. januarja Moj prijatelj Ben in 26. januarja Meč v kamnu. Filme si bodo brezplačno ogledali v Gasilskem domu v Bistrici ob 9. uri, ob 11. v KS Pristava in ob 13. uri v garderobi kina Tržič. Po projekcijah se bo o filmih z otroki pogovarjal Marjan Salberger. V obeh počitniških tednih bo od ponedeljka do petka med 10. in 12. uro v telovadnici Doma družbenih organizacij v Tržiču video delavnica za otroke do 5. razreda osnovne šole. Vse dni bo v kinu tudi filmska matineja, od ponedeljka do petka ob 15.30, v soboto in nedeljo ob 15. uri. Vse delovne dni so otroci med 9. in 18. uro vabljeni v tržiško knjižnico, kjer bodo brali, risali, poslušali kasete in še kaj. Prvi teden bo na drsališču vsak dan med 8. in 11. uro tečaj drsanja v organizaciji Hokejskega kluba Tržič, drugi teden pa vsako popoldne prosto drsanje.

Tudi v Škofji Loki so otrokom odprli kinodvorano. Od 17. do 20. in od 24. do 27. januarja bo matineja, bodisi ob 10., bodisi ob 18. uri. Za tiste, ki imajo radi poletje pod streho, pa so priredili plavanje v bazenu hotela Transturist. Od 17. do 20. januarja ter od 24. do 27. januarja bo za starejše otroke odprt od 9. do 11., za mlajše pa od 11. do 13. Vstopnina je 1500 dinarjev.

D. Z. Žlebir

Če bo letošnje počitnice vendarle padel sneg, organizatorji vseh treh občin obetajo tudi zimske športe. V Kranju bo vsak dan od 9. do 11. tek na smučeh v tamkajšnjem športnem parku. V Škofji Loki pa so pri Zvezi prijateljev mladine kupili lastno prenosno vlečnico za rekreativno smučanje v Vincarjih. Obratovala bo (če bo sneg) vsak dan od 10. do 16., po počitnicah pa le popoldne. Cena dnevne karte je simbolična, 2000 dinarjev. Pripravljajo tudi 10-urni tečaj teka na smučeh, in sicer prvi teden počitnic od 15. do 17. v Gorjah. Cena je 10.000 dinarjev.

Obnova počitniških kapacitet v Strunjanu

Vrabec v roki

Škofja Loka, 13. januarja - Pred tremi leti je škofjeloško Počitniško društvo obnovilo počitniške kapacitete, ki jih imajo v Strunjanu. Zdaj pa po obnovi kliče osrednji objekt, v katerem sta kuhinja in jedilnica. Hkrati z njegovo obnovo naj bi dogradili še dom s sto ležišči. Žal jim čas ni ravno naklonjen, delovne organizacije se obotavljajo vložiti v projekt.

Desetletje počitniški objekt v Strunjanu upravlja Počitniško društvo Škofja Loka, ki združuje počitniške zmogljivosti 14 solastnikov, delovnih organizacij iz vse občine. Nanje bi padel tudi največji delež bremena za obnovo, medtem ko bi kandidate za vlaganje v nove počitniške zmogljivosti razen pri njih iskali še pri drugih delovnih organizacijah v občini. Če pa med domačimi ne bi bilo zanimanja za hitro gradnjo, bodo prisiljeni iskati partnerje tudi drugod na Gorenjskem in v Sloveniji. Ta čas jim namreč teče voda v grlo, sanitarna inšpekcija grozi, da bo dotrajano kuhinjo in jedilnico zaprla, brez njiju pa si počitnikovanja, kjer delavcem nudijo polni penzion, ne morejo predstavljati. Nujno bi bilo hitro izpeljati vsaj ta del naložbe. Za preostalo pa se glavnina solastnikov ni ogrela, čeprav je tudi soglasna, da počitniških zmogljivosti za ceno hitre gradnje tudi ne gre razprodajati. Vsi namreč želijo, da ta del slovenske obale ostane škofjeloški. Izgradnja novih ležišč na vrat na nos pa najbrž zaradi finančnih nezmožnosti skladov skupne porabe v teh delovnih organizacijah tudi ne bo mogoča. Zalogaj je prevelik celo za večje delovne organizacije, saj so skladi obubožani ali pa je njihova vsebina prej namenjena stanovanjski kot počitniški izgradnji. Celotna naložba bi namreč po februarskih cenah veljala blizu pet milijard.

Sindikat v Škofji Loki, ki za počitnikovanje namenja 10 odstotkov sindikalne članarine in je za projekt v imenu poceni delavskega turizma življenjsko zainteresiran, je članicam Počitniškega društva položil na srce, naj kljub težavam mislijo na popolno izgradnjo, čeprav se bodo najbrž morali letošnjo sezono zadovoljiti z vrabcem v roki. Do začetka sezone mora biti osrednji objekt sanitarno neoporečen, po sezoni pa naj bi načrtovali tudi nadaljnjo gradnjo, najbrž fazno.

D. Z. Žlebir

Srednje vojaške šole vabijo mladince

Kranj, 13. januarja - Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo je že pred nekaj časa razpisal natečaj za vpis v srednje vojaške šole. Sedaj je že vse potrebno gradivo v občinskih upravnih organih, ki vodijo ves postopek od seznanjanja mladih z vojaškimi poklici do sprejemanja prijav za vpis na vojaške šole.

V natečaju sodeluje kar 9 srednjih vojaških šol, od teh tudi ena v Sloveniji. Možnosti izobraževanja in pridobivanja poklicnega znanja so precej raznolike, saj v šolah ne dajejo zgolj vojaških znanj. Mladinci se lahko odločijo za vpis v eno teh šol: splošno srednjo vojaško šolo Franc Rozman-Stane v Ljubljani, srednjo šolo kopenske vojske, intendantsko srednjo vojaško šolo in glasbeno srednjo vojaško šolo v Sarajevu, tehniško srednjo vojaško šolo kopenske vojske v Zagrebu, letalsko splošno srednjo vojaško šolo Maršal Tito v Mostarju, srednjo šolo vojaškega letalstva in protiletalske obrambe v Rajlovcu pri Sarajevu, mornariško srednjo vojaško šolo v Splitu in sanitetno srednjo vojaško šolo v Novem Sadu. Edino na tehniško šolo v Zagrebu je možen vpis do 15. junija 1989, na vseh drugih šolah pa sprejemajo prijave do 31. marca letos.

V prve razrede šol se lahko vpišejo fantje, ki so rojeni leta 1973. Kjer je možen vpis v tretji razred, se lahko prijavijo mladinci iz letnika 1971. Za prijavljence zahtevajo, da so zdravi in nekaznovani, da imajo najmanj dober šolski uspeh in soglasje staršev. Dijaki vojaških šol si pridobijo pravico bivanja v internatih, oskrbe s hrano, obleko, šolskimi potrebščinami in zdravstvenim varstvom, zagotavljanja nadomestil za prevoz domov med počitnicami in prejemanja mesečnih denarnih nagrad.

Podrobnosti o vpisu v srednje vojaške šole bodo lahko interesenti zvedeli pri poklicnih svetovalcih v osnovnih in srednjih šolah. Seveda jim bodo vse informacije na razpolago tudi v občinskih upravnih službah za ljudsko obrambo.

S. Saje

Borci Kokrškega odreda so zborovali

Plaketa za IBI Kranj

Kranj, 14. januarja - V soboto so se v domu JLA v Kranju na razširjeni seji odbora skupnosti borcev zbrali borci Kokrškega odreda, pregledali delo preteklega leta in si zastavili naloge za v prihodnje.

O delu odbora skupnosti je poročal njegov predsednik Janko Prezelj - Stane. Borci Kokrškega odreda so še vedno dokaj aktivni. Srečujejo se, razpravljajo o preteklosti in o današnjih, aktualnih trenutkih, obiskujejo bolne soborce, zelo delavni pa so tudi po komisijah, kot je komisija za pripravo spominskih medalj, komisija za povezavo nosilcev imen Kokrškega odreda - po Kokrškem odredu so poimenovani taborniški odred iz Kranja, obmejna enota iz karavle na Ankovi planini, množični smučarski tek v Dupljah, osnovna šola Križe - komisija za propagandno in informativno dejavnost, zgodovinska in gospodarska komisija. Po vseh občinah imajo borci Kokrškega odreda tudi svoje aktive, ki so prav tako zelo delavni. Znova pa bodo skušali oživiti srečanja borcev Kokrškega odreda in vseh drugih partizanskih enot in aktivistov vsako prvo sredo v mesecu v domu JLA v Kranju.

Na sobotnem zboru so spregovorili tudi o težavah, ki jih peste, posebej o socialnih, ki tudi borcem ne prizanašajo.

V zahvalo za dolgoletno pomoč pri vseh njihovih proslavah, srečanjih in podobnem, so na svojem zboru delavcem tovarne IBI Kranj podelili spominsko plaketo.

D. Dolenc

Rekli so

Janko Prezelj - Stane, nekdanji komandant Kokrškega odreda *na razširjeni seji odbora skupnosti borcev Kokrškega odreda 14. januarja 1989 v Kranju:*

"Današnja politika pri nas je postala za nas borce včasih tudi že nerazumljiva. Smo člani ZB, smo vključeni v naše osnovne organizacije, kjer govorimo tudi o dnevnih problemih. Toda naših idej, naših želja ni nikjer več. Svet je šel svojo pot, mladi si ustvarjajo nekaj novega, svojega, za nas skoraj nerazumljivega in nemogočega. Postali smo zgolj opazovalci dogajanj. Življenje je pač tako. Verjetno ni stvari, ki bi bile večno, vsaka stvar ima le en začetek in en konec. Tako so ocenili tudi naši mladi, ki nas ne upoštevajo več kot neki pomemben faktor za prihodnje življenje. Težko je sprejeti tako oceno, toda če smo le malo realisti, potem moramo ugotoviti, da je naše delo v življenju že preteklost. Čimprej bomo to razumeli, toliko prej si bomo sami sebi olajšali še nekaj časa našega življenja."

GLASOVA ANKETA

Zahteven, a lep poklic

Kranjska gora, 13. januarja - Minuli petek so se v hotelu Lek v Kranjski gori na proslavi ob dnevu prosvetnih delavcev zbrali jeseniški pedagogi. Po slavnostnem govoru podpredsednika republiške konference SZDL Viktorja Žaklja in po kulturnem programu, v katerem so sodelovali glasbeniki Barbara Mikula, Barbara Cefera, Primož Kerštajn, Domen Jeraša, Andrej Arnol ter igralec Miha Baloh, so med drugim podelili tudi najvišja priznanja - Žagarjeve plakete.

Letos so podelili tri Žagarjeva priznanja. Prejeli so jih Olga Škoda, ki že več kot trideset let vestno in prizadevno opravlja učiteljski poklic, Benjamin Gracer iz osnovne šole v Kranjski gori, ki si prizadeva za pravilen odnos do lepe slovenske besede in ki je leta 1964 uvedel bralno značko na šoli ter Olga Prezelj, ravnateljica vrtca v krajevni skupnosti Sava ter podpredsednica republiškega zbora izvajalcev otroškega varstva.

Potem ko se je Viktor Žakelj zahvalil pedagogom jeseniške občine za dobro delo in jim zaželel še veliko delovnih in vzgojnih uspehov tudi v prihodnje, smo povprašali nekaj jeseniških učiteljev in vzgojiteljev, ki že dolgo skrbijo za mladi rod: kakšen je učiteljski poklic?

Janez Svoljšak, pedagog iz Mojstrane: »Za mano je trideset let pedagoškega dela: štiri leta sem poučeval na metalurški šoli na Jesenicah, bil sem deset let na osnovni šoli v Kranjski gori in bil tudi nekaj let ravnatelj na osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah. To je čudovit poklic, če se mu človek res preda. V tisti družbi, ki je sam preveč ne cenim, ta poklic nikoli ni bil kaj posebno spoštovan. Bili smo približno tisto, kar so cestni pometači, ampak meni vseeno ni žal, da sem bil učitelj. Še malo pa nisem bil vesel, ko se je tudi hčerka odločila za učiteljski poklic. Človek je pač takšen, da privošči svojim otrokom malo boljše življenje, kot ga je sam živel.«

Hilda Zgonc, ravnateljica vrtca na Plavžu: »Dvaintrideset let sem bila vzgojiteljica; zadnja štiri leta na skupnosti otroškega varstva, šestnajst let pa na upravi vrtca Angelce Ocepkove. Zdi se mi, da smo včasih, ko so bile drugačne delovne razmere, prav garali. A bilo nam je v veselje; sama sem bila najraje med predšolskimi otroki in še danes se najraje spominjam tiste povojne generacije, ki je hodila v vrtec na Koroško Belo. Saj sama ne vem, zakaj mi je tako ljuba, a ne morem si kaj, da je ne bi ohranila v lepem in najlepšem spominu. In spominjam se tudi vseh svojih nekdanjih sodelavcev, s katerimi smo delili vse dobro in vse slabo in ki smo v vrtcu na Plavžu, ko smo ga ustanavljali, delali vsi vse - od ravnateljice do negovalk. Ko se vsako leto septembra začne šola, skozi okno opazujem otroke, ki hitijo do vrtca in šole - in vedno mi je kar malo hudo, da sem že upokojena in da nisem več med njimi.«

Olga Prezelj, podpredsednica republiškega zbora otroškega varstva in ravnateljica vrtca na Savi: »V zadnjem času se nam dokaj slabo piše, denarja je vedno manj, prispevek staršev za vrtec se povečuje. Na račun cene upada število otrok v vrtcih. A vzgojiteljice vztrajamo na kvalitetni vzgoji predšolskih otrok in dosledno uresničujemo vzgojni program. Leta 1974 smo obnovili staro stavbo poleg vrtca in jo preuredili v igralnice. Vsekakor pa so razmere v vrtcih bistveno drugačne kot tedaj, ko smo me začele vzgajati.«

Sonja Robič, vzgojiteljica v vrtcu Julke Pibernikove: »Pri vzgoji predšolskih otrok je zelo pomembno, da imaš rad otroke. Ob pripravi dela za naslednji dan stalno razmišljaš, kako bi otrokom najbolje predstavil posamezno snov in v veliko pomoč ti je, če imaš doma svoje otroke. Ni pa nekako prav, da se za ta poklic odločajo dekleta, ki se pač v teh težkih časih morajo nekje zaposliti.«

D. Sedej

Počitnice na pobočjih Karavank

Radovljica, 13. januarja - Planinsko društvo Radovljica že vrsto let organizira med zimskimi počitnicami enotedensko bivanje v Valvasorjevem domu pod Stolom za učence osnovnih šol v Radovljici, Lescah in Lipnici. Tako se bo tam zbralo tudi letos v drugem tednu počitnic blizu 50 mladih, povečini članov planinskih krožkov v osnovnih šolah.

Kot vedno doslej bo tudi tokrat vodil udeležence počitniške planinske šole Janez Fajfar, član upravnega odbora PD Radovljica, ki mu pomagajo tudi drugi člani društva. Kadar je sneg, učenci preživijo večino časa na njem, med učenjem smučanja. Letos so žal zaenkrat kopna tudi pobočja pod najvišjim vrhom Karavank, vendar tečajnikom ne bo dolgčas. V planinski šoli se bodo seznanili z raznimi teoretičnimi vprašanji v zvezi s hojo po gorah, med kratkimi pohodi v okolico doma pa bodo pridobivali praktične izkušnje za gibanje v planinskem svetu. Ob večerih se bodo razvedrili z družabnimi igrami in kulturnimi nastopi.

Pred letošnjimi počitnicami so imeli v Valvasorjevem domu kar precej skrbi s pripravami. Največ težav jim je povzročil edini izvir vode, ki je pred zimo usahnil, zato so morali k domu navoziti zadostne zaloge vode iz doline.

S. Saje

Prednost dobrim delavcem

Radovljica, 13. januarja - Ker bo letos v radovljiški občini za stanovanjsko gradnjo manj denarja kot v minulih letih, bodo pri dodeljevanju stanovanj in posojil dali večji poudarek razreševanju stanovanjskih problemov mladih družin, sicer pa bodo razen socialnih kriterijev upoštevali tudi ekonomske - strokovno usposobljenost in delovno uspešnost prosilca. Letos bodo dokončali blok z devetimi stanovanji na Flegariji na Bledu, stanovanjsko-poslovno stavbo na Mlinem s štirimi stanovanji in trgovino, podoben objekt z osmimi stanovanji v Ljubnem, posodobili muzejsko stavbo v Stari Fužini in v njej uredili tudi tri stanovanja, v okviru prenove Prešernove ulice v Radovljici zgradili 32 stanovanj in dva poslovna prostora, začeli z gradnjo osmih stanovanj za potrebe gostinsko-turističnih delavcev ob Ribenski cesti na Bledu, se pripravili na gradnjo 32 stanovanj v Lescah in sedmih v Spodnjih Gorjah. Ker je stanovanjska gradnja razširila dejavnost, bo mogoče v okviru zadružne gradnje stanovanjske stavbe graditi tudi prostore za obrt.

C. Z.

Raziskovalna dejavnost v jeseniški občini

Svet vodijo ideje, ne lokomotive

Jesenice, 16. januarja - Pri občinskem komiteju ZKS na Jesenicah si prizadevajo, da bi raziskovalna in inventivna dejavnost bolj zaživela. Dobro je dejavnost urejena le v jeseniški Železarni.

Po svojem programu dela si jeseniški komunisti že nekaj časa prizadevajo, da bi spodbudili razvojnoraziskovalno dejavnost v delovnih organizacijah občine. Tudi zato je občinska raziskovalna skupnost financirala raziskovalno nalogo o inventivni dejavnosti. Stanje na tem področju je obdelal dr. Ivan Kejžar z Visoke šole za organizacijo dela v Kranju.

Avtor ugotavlja, da v večino organizacij združenega dela prodira spoznanje o nujnosti načrtovanja, saj imajo izdelane srednjeročne razvojne programe, vendar pa jih ima komaj 25 odstotkov tudi izdelan srednjeročni načrt raziskovalno-razvojne dejavnosti. Na tem področju so slabo organizirani predvsem v manjših delovnih organizacijah in v organizacijah nematerialne proizvodnje. Od 231 razvojnoraziskovalnih delavcev je raziskovalcev in razvojnih strokovnih delavcev le 24 odstotkov z visoko izobrazbo, komaj 35 odstotkov pa jih je mlajših od 35 let. Komaj tretjino svojega delovnega časa se stvarno ukvarjajo z raziskavami. Delovne organizacije za to dejavnost namenjajo v povprečju 1,75 odstotkov skupnega prihodka, kar je sorazmerno malo, saj, denimo, v Kranju namenjajo tudi do 4 odstotke. Samoupravni splošni akt, na osnovi katerega oblikujejo sredstva za raziskave in razvoj imajo le v eni četrtini delovnih organizacij. Splošna ocena je tudi, da so ti delavci preslabo plačani in da ni urejen sistem stimulativnega nagrajevanja ustvarjalnega dela.

Čeprav imajo domala vsa podjetja v splošnih aktih urejeno inovativno dejavnost, inovativne dosežke ustvarjajo le v Železarni, drugje pa dobre inovativne zamisli zbledijo, ko naj bi jih tudi uresničili. Ovire so v organizacijskih težavah, nepripravljenosti in premajhni podpori vodstva in drugih odgovornih, v nasprotovanju, celo v zavisti sodelavcev. Posledice so očitne: majhni dosežki v rezultatih inovativne dejavnosti, če jih primerjamo z razvitim svetom in s potrebami, ki jih ima gospodarstvo.

Zato si tudi pri občinskem komiteju prizadevajo, da bi v delovnih organizacijah bolj izobraževali kadre za inovacijsko delovanje, uvedli stimulativnejše nagrajevanje ter enotno metodologijo statističnega spremljanja inovacijskih dosežkov. V zavest delavcev bo moralo prodreti spoznanje, da tisto, kar vodi svet naprej niso lokomotive, ampak ideje.

D. Sedej